

**Uchwała Nr LVII / 487 / 2010
Rady Miasta Radzionków
z dnia 29 października 2010 roku**

**w sprawie przyjęcia „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Radzionkowie na lata 2011 – 2020”**

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 17, ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)

**Rada Miasta Radzionków
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się „Gminną Strategię Rozwiązywania problemów Społecznych w Radzionkowie na lata 2011-2020”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Radzionków.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązująca od dnia 1 stycznia 2011 roku.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Bernard Skibiński

Załącznik
do uchwały Nr LVII/487/2010
Rady Miasta Radzionków
z dnia 29 października 2010 r.

**GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA RADZIONKÓW NA LATA 2011-2020**

SPIS TREŚCI	
Wstęp	3
	4
I. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	4
1. Strategia Lizbońska.....	4
2. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013.....	6
	6
3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.....	7
4. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (2007-2013).....	7
5. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020.....	
6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2006-2020.....	7
7. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010.....	8
8. Strategia Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do 2015.....	8
9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnogórskim na lata 2006-2015.....	9
10. Strategia Rozwoju Miasta Radzionków.....	9
II. ETAPY BUDOWANIA STRATEGII	9
	9
III. CHARAKTERYSTYKA MIASTA RADZIONKÓW	
	11
1. Położenie i dane administracyjne.....	11
2. Sytuacja demograficzna.....	11
IV. DIAGNOZA I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W RADZIONKOWIE	12
1. Pomoc społeczna i wybrane problemy społeczne	17
<i>1.1 Charakterystyka klientów pomocy społecznej</i>	17
1.2 Diagnoza problemów społecznych	18
	22
<i>1.2.1 Ubóstwo</i>	26
<i>1.2.2 Bezrobocie</i>	28
<i>1.2.3 Niepełnosprawność</i>	
<i>1.2.4 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego</i>	32
<i>1.2.6 Uzależnienia</i>	34
	37
2. Bezpieczeństwo publiczne	38
3. Edukacja	
4. Opieka zdrowotna	39
5. Kultura i sport	
6. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród liderów opinii w Gminie Radzionków	49
V. ANALIZA SWOT	52
VI. MISJA, CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	52
VII. WDROŻENIE I MONITOROWANIE STRATEGII	65

WSTĘP

Obecne zmiany ekonomiczne w naszym kraju pociągają za sobą wartościowanie położenia jednostek i grup pod kątem poprawy lub pogorszenia ich sytuacji życiowej. Wraz z rozwojem przemysłu, kształtowaniem się klasy robotniczej, nastąpiło rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa. Rozwijający się kapitalizm nie był w stanie rozwiązać narastających problemów, zaś podział społeczeństwa na ludzi posiadających kapitał i na masy pracownicze doprowadził do rozwarstwienia ekonomicznego, w którym mniej zamożni, biedni nie byli i nie są w stanie we własnym zakresie rozwiązać wszystkich problemów społecznych, a zwłaszcza socjalnych. Szacuje się, że jedynie 20% społeczności świata jest w stanie rozwiązać samodzielnie swoje problemy, pozostałe 80% wymaga określonego wsparcia i pomocy.

Z istoty potrzeb społecznych wynika definicja polityki społecznej. Jej trafność ma ogromne znaczenie, określa bowiem obowiązki, potrzeby, zakres działań, które wynikają dla państwa, organizacji społecznych i innych. Jak się wydaje najtrafniejszą z nich formuluje A. Kurzynowski, który pisze: „polityka społeczna to działalność państwa, samorządów i organizacji pozarządowych zmierzająca do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, prorozwojowych struktur społecznych opartych na równości i sprawiedliwości społecznej, sprzyjających zaspokajaniu potrzeb społecznych na dostępnym poziomie”.

Podstawowym celem państwa demokratycznego jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa swoim obywatelom szczególnie socjalnego oraz pomocy tym, którzy jej najbardziej potrzebują. Przejście z jednego ustroju w drugi wymagało przeprowadzenia szeregu reform, które miały polepszyć stan gospodarczy naszego kraju a w związku z tym także stan ekonomiczny obywateli. Niestety okres transformacji ustrojowej i przekształceń gospodarczych, obok wielu pozytywnych przemian, takich jak: wyrównanie wielu zaniedbań cywilizacyjnych oraz dostosowanie się społecznych struktur i jednostkowego stylu życia do standardów demokracji, zrodził poważne problemy i zagrożenia, m.in. bezrobocie, ubóstwo, bezdomność, zagrożenia dla zdrowia czy dysfunkcyjność rodziny. Odbijają się one negatywnie na kondycji ekonomicznej polskich rodzin, pogarszając i obniżając poziom życia, zaspokojenia niezbędnych potrzeb, co w konsekwencji doprowadza do wzrostu frustracji oraz masowej demonstracji niezadowolenia społecznego. Wciąż pogarszająca się sytuacja społeczno – ekonomiczna obywateli sprawia, że państwo zmuszone jest do tworzenia szeregu instytucji i programów mających na celu pomoc i wsparcie ludzi najbardziej tego potrzebujących.

Zgodnie z zapisem art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2011-2020 stanowić będzie dokument przedstawiający działania podejmowane przez Gminę Radzionków w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także minimalizowania bądź niwelowania negatywnych zjawisk społecznych, które w danej społeczności odbierane są jako negatywne, marginalizujące. Stanowi ona wynik refleksji nad lokalnymi i zdefiniowanymi problemami społecznymi oraz ich systematycznego rozwiązywania.

Strategia służyć będzie koordynacji działań a także umacnianiu współpracy różnych podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, edukacji oraz kultury i sportu. Nie ma bowiem możliwości rozwiązywania problemów społecznych bez udziału gminnych zasobów instytucjonalnych, aktywności lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych czy instytucji działających na polu polityki społecznej w Gminie Radzionków. Strategia będzie podstawą uwzględnienia jej zadań w planach budżetowych gminy, powiatu oraz województwa, a także pozyskania środków finansowych z innych źródeł, zwłaszcza funduszy Unii Europejskiej.

Celem strategii będzie zatem szeroko rozumiany system wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzięki któremu możliwe stanie się podniesienie poziomu jakości życia i bezpieczeństwa socjalnego, wyrównywanie szans rozwoju mieszkańców miasta oraz integracja społeczności lokalnej. Realizacja założeń Strategii wymaga jednak współpracy wszystkich partnerów, których określone działania i przedsięwzięcia w efekcie doprowadzą do osiągnięcia zamierzonych celów.

I. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radzionkowie na lata 2011-2020 jest zgodna z kluczowymi dokumentami strategicznymi na szczeblu europejskim, ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, w tym m.in.

- 1.1 Strategią lizbońską;
- 1.2 Strategią Polityki Społecznej na lata 2007-2013;
- 1.3 Narodową Strategią Integracji Społecznej dla Polski;
- 1.4 Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki (2007-2013);
- 1.5 Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013;
- 1.6 Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2006-2020;
- 1.7 Wojewódzkim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010;
- 1.8 Strategią Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do 2015;
- 1.9 Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnogórskim na lata 2006-2015;
- 1.10 Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radzionkowie na lata 2004-2010

1. Strategia Lizbońska

W 2000 roku kraje Unii Europejskiej przyjęły do realizacji Strategię Lizbońską, zawierającą Europejski Model Społeczny, którego głównymi celami są: uczynienie z Unii Europejskiej obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia i spójności społecznej oraz z poszanowaniem środowiska naturalnego. Do istotnych założeń tego modelu zaliczyć można:

- a) odpowiedzialność państwa za poziom i jakość życia wszystkich obywateli wyrażająca się między innymi w aktywnym przeciwdziałaniu rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu;
- b) oparcie polityki społecznej na prawach społecznych i socjalnych;
- c) uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych;
- d) uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej, a szczególnie takich zjawisk, jak zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmiany wzorów życia rodzinnego oraz migracje;
- e) aktywna postawa państwa chroniącego najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne.

2. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013

Istotnym dokumentem, mającym kluczowe znaczenie dla rozwiązań w obszarze problematyki społecznej jest przyjęta w 2005 roku Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013. Celami Strategii Polityki Społecznej rządu w latach 2007 – 2013 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli. Priorytety i kierunki określone w dokumencie powinny determinować działania planowane na szczeblu regionalnym i lokalnym. Do głównych priorytetów należą:

1) Poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

- a) Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego.
- b) Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych.

- c) Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- d) Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo - rekreacyjne i kulturalne.
- e) Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dzieci.
- f) Wsparcie dla rodzin z dziećmi i niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.
- g) Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

2) Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.

- a) Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej.
- b) Rozwój zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu.
- c) Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- d) Rozwój budownictwa mieszkaniowego i wsparcie gmin w budowie mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.
- e) Stworzenie kompleksowego systemu probacyjnego.
- f) Likwidacja pułapki dochodowej, ograniczenie zachęt do dezaktywacji zawodowej oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacjach.

3) Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.

- a) Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
- b) Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia.
- c) Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych.
- d) Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.
- e) Reforma systemu rentowego.
- f) Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.
- g) Rozwijanie całościowych systemów pomocy dla osób obarczonych nietypowymi rodzajami niepełnosprawności, wymagających kompleksowych i systemowych działań ze strony państwa.

4) Tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie.

- a) Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.
- b) Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.
- c) Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.
- d) Zapewnienie odpowiednich świadczeń emerytalnych oraz prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych.

5) Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.

- a) Wdrożenie strategicznego, planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej, celem stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej.
- b) Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.
- c) Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i Internetu.

6) Partnerstwo publiczno -społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.

- a) Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.
- b) Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.
- c) Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
- d) Wsparcie postaw obywatelskich.
- e) Wzmocnienie partycypacji społecznej.

7) Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

- a) Wdrożenie polityki integracji społecznej i zawodowej imigrantów, celem prowadzenia kompleksowych działań wszystkich instytucji publicznych.
- b) Wdrożenie polityki antydyskryminacyjnej, celem ograniczenia postaw ksenofobicznych wobec środowisk imigranckich.

- c) Ustawiczne szkolenie kadr administracji publicznej oraz partnerów społecznych, celem przygotowania do pracy z uchodźcami.
- d) Zaprojektowanie spójnego systemu współpracy z uchodźcami.

3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem opracowanym w celu pomocy w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Priorytetami zapisanymi w Strategii są między innymi:

- 1) Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym oraz poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim.
- 2) Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy.
- 3) Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci.
- 4) Radykalne ograniczenie skrajnego ubóstwa oraz ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych.
- 5) Ograniczenie bezrobocia długookresowego i zmniejszenie bezrobocia młodzieży.
- 6) Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.
- 7) Zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP.
- 8) Upowszechnienie kształcenia ustawicznego.
- 9) Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności.
- 10) Powszechne ubezpieczenie zdrowotne.
- 11) Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego.
- 12) Wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością.
- 13) Dostęp do pracowników socjalnych.
- 14) Rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej.
- 15) Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną.
- 16) Realizacja NSIS przez samorzady terytorialne.
- 17) Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

4. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013

Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest jednym z programów operacyjnych, które będą wdrażane w latach 2007-2013, dokumentem wskazującym sposób wykorzystania w Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Fundusz ten wspiera politykę społeczną i finansuje działania państw członkowskich na dwóch płaszczyznach: przeciwdziałania bezrobociu oraz rozwoju zasobów ludzkich.

Celem PO KL jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, poprawę stanu zdrowia osób pracujących, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. PO KL będzie służył przyspieszeniu rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, wzrostowi zatrudnienia oraz zwiększeniu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej z krajami Unii Europejskiej. Program składa się z 10 priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

W ramach komponentu centralnego (Priorytety I-V) wsparcie realizowane będzie głównie na rzecz zwiększenia efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego (Priorytety VI-IX), zostaną przeznaczone na wsparcie dla osób i poszczególnych grup społecznych. Realizacja Priorytetu X Pomoc techniczna pozwoli na sprawne wdrażanie i monitorowanie postępów realizacji Programu oraz promocję Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce.

Najistotniejszymi priorytetami z punktu widzenia lokalnej polityki społecznej są:

Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich.

- a) Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie.
- b) Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
- c) Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich.

Priorytet VII: Promocja integracji społecznej.

- a) Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji.
- b) Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.
- c) Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki.

- a) Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie.
- b) Transfer wiedzy.

Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

- a) Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty.
- b) Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.
- c) Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego.
- d) Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty.
- e) Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich.

5. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020

1) Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020 stanowi integralną część Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020. Jej głównym celem jest poprawa warunków i jakości życia mieszkańców województwa śląskiego. Wśród priorytetów znalazły się:

- a) Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji.
 - b) Rozwój ekonomii społecznej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej.
 - c) Wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed zjawiskami dezorganizacji społecznej.
 - d) Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych.
 - e) Przełamywanie barier aktywizacji osób starszych.
 - f) Wspieranie działań na rzecz integracji systemu pomocy społecznej. Rozwój systemu kształcenia ustawicznego kadr służb pomocy społecznej.
 - g) Bezpieczeństwo publiczne.
- 2) Jako cele strategiczne przyjęto:
- a) Wzmocnienie polityki prorodzinnej.
 - b) Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.
 - c) Wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych.
 - d) Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych.
 - e) Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
 - f) Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
 - g) Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.

6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Regionalny Operacyjny Program Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 (RPO) stanowi najistotniejszy instrument polityki regionalnej województwa w okresie 2007-2013, spajający większość zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz inne jednostki publiczne i prywatne w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Realizuje on zapisy zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020, przyjętej w 2005 roku przez Sejmik Województwa Śląskiego. Celem głównym jest: stymulowanie dynamicznego rozwoju, przy wzmocnieniu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu”.

Program zakłada równomierne wsparcie dla wszystkich obszarów województwa, zarówno tych problemowych, jak i ośrodków wzrostu. W ramach RPO ok. 20% środków skierowanych jest na wsparcie obszarów wiejskich. Na rozwój sfery gospodarczej przeznaczonych zostało natomiast ok. 40% wsparcia z EFRR. Taki podział środków finansowych w ramach Programu pozwoli na zintegrowany rozwój całego regionu.

7. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010

Głównym celem tego programu jest wspieranie i prowadzenie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim. Do głównych celów programu należą:

- 1) Wspieranie lokalnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- 2) Wspomaganie instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny dotkniętej lub zagrożonej problemem alkoholowym w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych i społecznych.
- 3) Profilaktyka uzależnień.
- 4) Reintegracja osób uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu terapii w zakładzie leczenia odwykowego.
- 5) Badanie i monitorowanie problemów związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych.
- 6) Wzmacnianie systemu informacji oraz wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji wobec nadużywających alkoholu pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.

8. Strategia Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do 2015 roku.

Jako główne obszary stanowiące postawę rozwoju powiatu na lata 2001-2015 strategia wymienia:

- 1) Przedsiębiorczość – wspieranie działań służących rozwojowi małych i średnich firm poprzez aktywizację lokalnych przedsiębiorców oraz przyciąganie nowych inwestycji.
- 2) Edukację – stworzenie z powiatu tarnogórskiego silnego centrum edukacyjnego o znaczeniu ponadregionalnym.
- 3) Usługi społeczne – podniesienie jakości życia mieszkańców powiatu w oparciu o szeroki zakres usług społecznych.
- 4) Turystykę – rozwój przemysłu turystyczno – rekreacyjnego bazującego na bogatych walorach powiatu.
- 5) Kulturę – kultywowanie kultury lokalnej – pogłębianie poczucia tożsamości mieszkańców powiatu tarnogórskiego.

9. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnogórskim na lata 2006-2015

1) Najistotniejsze pola działania polityki społecznej, wytyczające kierunki prac na najbliższe lata koncentrują się na pięciu obszarach: edukacji, finansach, infrastrukturze, problemach społecznych oraz na społeczności lokalnej. Priorytetami w poszczególnych obszarach są:

- a) Przeciwdziałanie poszerzaniu się patologii społecznych.
 - b) Podjęcie działań w kierunku zniwelowania barier architektonicznych.
 - c) Stworzenie warunków wsparcia finansowego inicjatyw tworzących miejsca pracy i samo zatrudnienia.
 - d) Stworzenie warunków dla promocji i aktywizacji rynku pracy.
 - e) Stworzenie efektywnego systemu zapewniającego zatrudnienie osób niepełnosprawnych.
- 2) Jako dwa główne priorytety w zakresie rozwoju polityki społecznej w powiecie tarnogórskim wskazano:
- a) Stworzenie warunków dla skutecznego przeciwdziałania bezrobociu jako jednej z głównych przyczyn istniejących problemów społecznych w powiecie;
 - b) Przeciwdziałanie dalszej pauperyzacji i rozwarstwianiu społecznemu mieszkańców powiatu tarnogórskiego.

10. Strategia Rozwoju Miasta Radzionków

1) Dokument stanowi element dialogu społecznego, podkreśla wieloaspektowy rozwój miasta. Priorytetowymi przedsięwzięciami rozwojowymi są:

- a) Infrastrukturalna przebudowa miasta.
 - b) Wzmocnienie publicznych przestrzeni miastotwórczych.
 - c) Przebudowa gospodarki miasta i wzmocnianie jego potencjałów rozwojowych.
- 2) Do celów rozwojowych m.in. odpowiednio należą:
- a) Poprawa efektywności gospodarki wodno – ściekowej i jej proekologiczna przebudowa,
 - b) Wzrost przepustowości miejskiego układu komunikacyjnego,
 - c) Renowacja starej zabudowy mieszkaniowej,
 - d) Rewitalizacja centrum miasta,
 - e) Rozbudowa funkcji publicznych
 - f) Wzrost poziomu wykształcenia i zdolności adaptacyjnych do zmian na rynku pracy,
 - g) Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, przeciwdziałanie peryferyzacji miasta w Aglomeracji Górnośląskiej.

II. ETAPY BUDOWANIA STRATEGII

Władze gminy uznały, że proces planowania rozwiązywania problemów społecznych w gminie powinien być wspierany przez lokalne instytucje i grupy społeczne tak więc do prac nad strategią zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych organizacji pozarządowych tworząc zaakceptowaną przez Burmistrza Miasta Radę Liderów. W jej skład z uwagi na pełnioną rolę współtworzenia strategii weszli przedstawiciele Rady Miasta, Urzędu Miasta, Ośrodka Pomocy Społecznej, a także reprezentanci lokalnych organizacji i instytucji zajmujących się polityką społeczną. Celem poznania opinii na temat postrzegania problemów i potrzeb społecznych przeprowadzono ankietę wśród liderów opinii która była również dostępna na stronie www.radzionkow.pl. Ankietyzację przeprowadzono na przełomie września i października 2010. Następnie trwały przygotowania organizacyjne do warsztatów (były zbierane dane statystyczne z ostatnich 3 lat dotyczące sytuacji społecznej w gminie oraz był opracowywany raport z badań ankietowych. Kolejnym etapem były spotkania zmodyfikowane warsztaty na temat partycypacyjnego modelu budowania strategii. Pierwsze spotkanie - warsztat odbył się dnia 03.09.2010 i dotyczył diagnozy sytuacji społecznej w gminie i analizy problemów społecznych oraz zasobów społecznych, w tym omówione zostały następujące zagadnienia: analiza sytuacji społecznej w gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinie środowisk i przedstawicieli instytucji społecznych, analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych, formułowanie wizji rozwoju społecznego (SWOT), identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w gminie.

Drugie spotkanie – warsztat odbyło się w dniu 08.10.2010 i swoim zakresem obejmowało formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o partycypację społeczną formułowanie celów strategicznych, określanie celów operacyjnych oraz kierunków działań w gminie. Następnie ustalono zasady monitoringu i ewaluacji strategii.

III. CHARAKTERYSTYKA MIASTA RADZIONKÓW

1. Położenie i dane administracyjne

Radzionków to miejscowość położona w północnej części regionu górnośląskiego, to jedno z najmłodszych miast w Polsce wyróżniające się przywiązaniem do śląskiej tradycji i tożsamości a jednocześnie nowoczesnym spojrzeniem w przyszłość. Jako osada silnie związany od XIII wieku z górnictwem, początkowo w związku z wydobyciem rud srebrno-olowiowych, zaś od XVIII wieku - rudy cynku, a później rudy żelaza i wapienników. Najstarsza zabudowa Radzionkowa pochodzi z przełomu XIX i XX wieku kiedy wieś zmieniła się w osadę o charakterze przemysłowym. Rozbudowała się ona w kierunku południowym, tworząc nową dzielnicę – Rojcę. W 1902 roku postawiono ratusz gminny, zaś ustrój miejski nadano gminie w 1951r. Rok 1975 to rok, w którym Radzionków utracił swą samodzielność i został włączony do miasta Bytom. Z dniem 1 stycznia 1998r., na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów ponownie nadano gminie Radzionków status miasta i powróciło ono na mapę Górnośląska i Polski.

Miasto Radzionków położone jest na obrzeżach aglomeracji katowickiej, bezpośrednio sąsiaduje z miastami: Bytom, Piekary Śląskie, Tarnowskie Góry oraz gminą Świerklaniec. Administracyjnie Radzionków należy do powiatu tarnogórskiego. Na powierzchnię miasta liczącą 1325,65 ha składają się: użytki rolne – 686,81 ha, lasy – 1,06 ha oraz pozostałe grunty i nieużytki – 637,78 ha. **Na terenie miasta powstaje wiele nowych firm produkcyjnych i zakładów usługowych. Według danych statystycznych Urzędu Miasta Radzionków na dzień 31.12.2009r. istnieje 988 podmiotów gospodarczych. Liczba istniejących przedsiębiorstw i wysokość zainwestowanych przez nie środków dobitnie świadczy, że w mieście panuje klimat sprzyjający inwestorom. Klimat ten tworzą wszechstronne działania zmierzające do harmonijnego rozwoju miasta, powodujące, że obecnie Radzionków jest ważnym ośrodkiem gospodarczym i kulturalnym, nie tylko w powiecie tarnogórskim, ale i całej aglomeracji śląskiej.**

2. Sytuacja demograficzna

Gminę Radzionków zamieszkuje 16 898 (stan na dzień 31.12.2009) mieszkańców, z czego 51% (8676 osób) stanowią kobiety, zaś pozostała część – 8 222 jest płci męskiej (wykres nr 1). Jak widać na wykresie rozkład ludności ze względu na płeć jest niemal równomierny

Wykres 1. Ludność miasta wg płci – stan na 31.12.2009r.

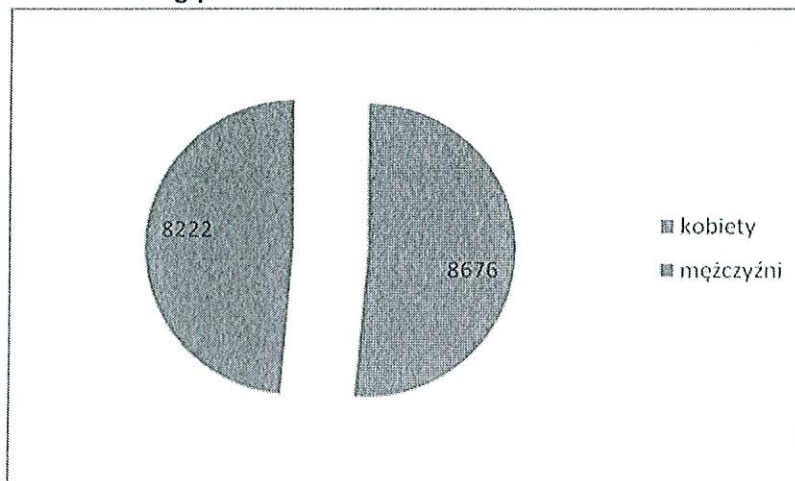
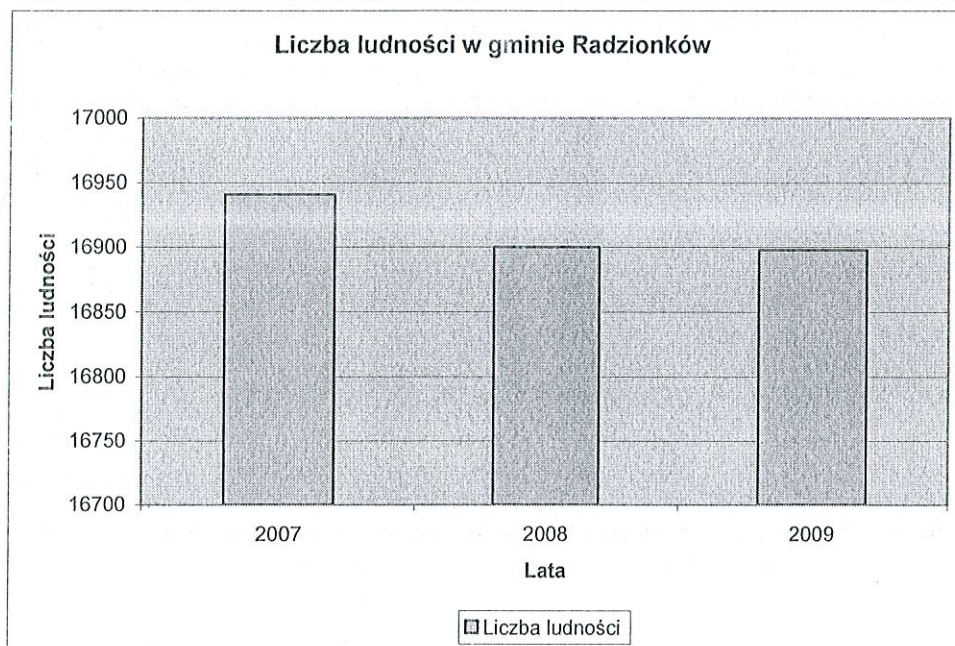

Tabela 1. Demografia miasta Radzionków

	2007	2008	2009
Liczba ludności	16 941	16 900	16898
Urodzenia	148	189	184
Zgony	137	176	176
Zameldowania na pobyt stały	193	220	226
Wymeldowania z pobytu stałego	275	274	222

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Radzionków

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest powolny, ale stały spadek liczby mieszkańców. Liczba zarejestrowanych zgonów w ostatnich dwóch latach jest taka sama, nastąpił natomiast niewielki spadek urodzeń dzieci. Pozytywny jest fakt, że wskaźniki demograficzne nadal wskazują większą liczbę urodzeń niż zgonów.

Dokonując analizy struktury wieku ludności gminy wyróżniono jej trzy podstawowe kategorie, istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- 1) ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku 0-18 lat
- 2) ludność w wieku produkcyjnym, w tym:

- a) kobiety 19-59 lat
- b) mężczyźni 19-64 lata
- 3) ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym:
 - a) kobiety powyżej 60 lat
 - b) mężczyźni powyżej 65 lat

Dane przyjęte do analizy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wielu ludności

STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI			
	2007	2008	2009
W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM – PONIŻEJ 18 LAT			
Ogółem	3246	3195	3157
Kobiety	1567	1560	1538
Mężczyźni	1679	1635	1619
W WIEKU PRODUKCYJNYM 19-59 kobiety; 19-64 mężczyźni			
Ogółem	11106	11043	11016
Kobiety	5416	5370	5341
Mężczyźni	5690	5673	5675
W WIEKU POPRODUKCYJNYM			
Ogółem	2589	2662	2725
Kobiety	1709	1750	1797
Mężczyźni	880	912	928

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miasta Radzionków

Z powyższych danych wynika, że na przełomie lat 2007-2009 zmniejsza się liczba osób znajdujących się w wieku przedprodukcyjnym. Podobnie kształtują się dane dotyczące liczby osób znajdujących się w wieku produkcyjnym. W porównaniu z 2008 rokiem liczba ta zmniejszyła się o 27 osób. Stopniowo natomiast zwiększa się liczba osób starszych - w wieku poprodukcyjnym, które znalazły się wśród wielomilionowej grupy ludzi spauperyzowanych w związku z transformacją, która doświadczyła całe społeczeństwo.

IV. DIAGNOZA I ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE RADZIONKÓW.

1. Pomoc społeczna i wybrane problemy społeczne.

Działania z zakresu pomocy społecznej w mieście Radzionków realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. OPS wykonuje zadania statutowe wynikające z:

- 1) ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 15 kwietnia 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- 2) ustawy z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- 3) ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 20 września 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 4) ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- 5) ustawy z dn. 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 64, poz. 959 z późn. zm.),

- 6) ustawy z dn. 29 sierpnia 1997 o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.),
- 7) ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 1591 z późn. zm.),
- 8) ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),
- 9) ustawy z dn. 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.),
- 10) uchwał Rady Miasta Radzionków

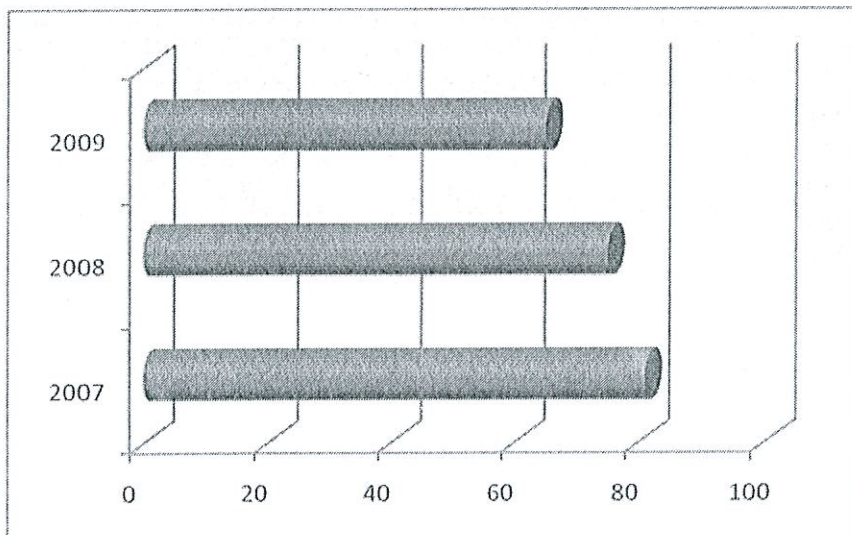
Podstawowe formy pomocy społecznej to:

- 1) świadczenia finansowe;
- 1) pomoc rzeczowa;
- 2) sprawienie pogrzebu;
- 3) interwencja kryzysowa;
- 4) praca socjalna;
- 5) bilet kredytowany;
- 6) schronienie;
- 8) niezbędne ubranie;
- 9) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- 10) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- 11) szkolenia, poradnictwo rodzinne

1.1 Charakterystyka klientów pomocy społecznej

Do korzystania ze świadczeń przyznawanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej są uprawnieni zarówno mieszkańcy Radzionkowa, jak i osoby czasowo przebywające na jego terenie: osoby posiadające stałe zameldowanie na terenie miasta; osoby przebywające czasowo na terenie miasta; osoby bez zameldowania przebywające faktycznie na terenie miasta, dla których Radzionków był ostatnim miejscem pobytu; osoby przebywające na terenie miasta czasowo na leczeniu. Z pomocy doraźnej w formie posiłku, miejsca w noclegowni oraz zasiłku celowego na zakup biletu mogą także korzystać osoby bezdomne, nie związane z miastem Radzionków.

Wykres 2. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2007-2009

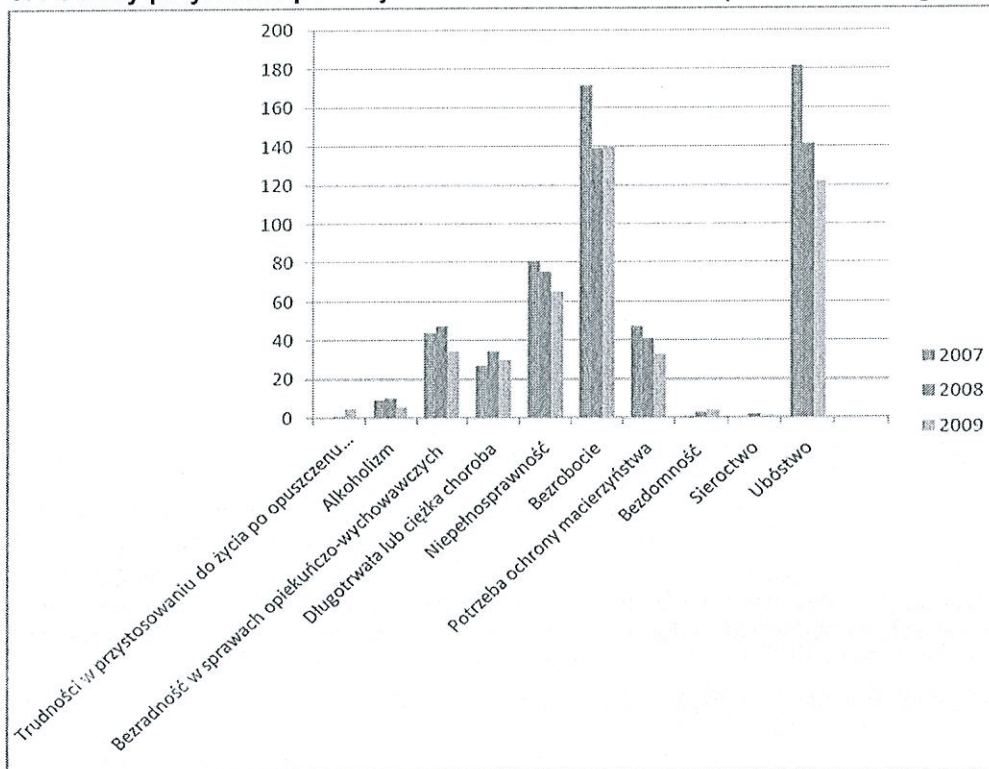

Z powyższego wykresu wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat spada rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą tutejszego Ośrodka. Powodów takiego stanu rzeczy jest wiele. Wahania nakładów na pomoc społeczną (obok sytuacji szczególnych jak np. klęski żywiołowe) uzależnione są od aktualnie obowiązujących aktów prawnych, w szczególności ustawy o pomocy społecznej i ustawy o świadczeniach rodzinnych. Regulacje te, koordynując dostępność do poszczególnych świadczeń,

ograniczają lub poszerzają ilość beneficjentów systemu. Na spadek rzeczywistej liczby osób objętych pomocą znaczący wpływ miał więc fakt niepodwyższania od 2006 roku kryteriów dochodowych uprawniających rodziny do uzyskania pomocy, z drugiej strony wzrost rent i emerytur.

Adresatami działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej są: osoby będące w trudnej sytuacji życiowej: bezrobotni, niepełnosprawni; przewlekle chorzy; matki samotnie wychowujące dzieci; kombatanci; osoby starsze; seniorzy; osoby i rodziny w sytuacji kryzysowej; ofiary przemocy w rodzinie oraz osoby bezdomne i mające trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Z analizy wykresu 3 wynika, że trudna sytuacja życiowa osób i rodzin jest spowodowana w głównej mierze przez bezrobocie ubóstwo i niepełnosprawność. Te sytuacje stanowią główne przyczyny, które skłaniają osoby i rodziny do wystąpienia z wnioskiem o pomoc.

Wykres 3. Powody przyznania pomocy z OPS w latach 2007-2009 (liczba rodzin ogółem)

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-03 za lata 2007-2009

Opierając się na danych Ośrodka Pomocy Społecznej zauważa się, że w okresie od 2007 do 2009 roku, pomimo zmniejszenia się (z różnych powodów) ogólnej liczby rodzin ubiegających się o pomoc, przyczyny, które skłaniały w/w rodziny do ubiegania się o pomoc pozostały te same.

Ponieważ na skutek zmian społecznych dynamika powodów przyznawania pomocy społecznej podlega ciągłym zmianom skupiono się na analizie najbliższego w czasie roku 2009 (z lat objętych statystyką).

Tabela 3. Powody przyznania pomocy z OPS w 2009 roku

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN
	OGÓŁEM
Ubóstwo	122
Sieroctwo	1
Bezdomność	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	33
w tym:wielodzietność	25
Bezrobocie	140
Niepełnosprawność	65

Długotrwała lub ciężka choroba	30
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	34
w tym: rodziny niepełne	29
rodziny wielodzietne	3
Przemoc w rodzinie	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0
Alkoholizm	6
Narkomania	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0

Odwołując się do danych zilustrowanych w tabeli widać wyraźnie, że zasadniczą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie Radzionków jest ubóstwo oraz bezrobocie odpowiednio: 54,7% i 62,7% przyznawanych z tych powodów świadczeń. W następnej kolejności wymienić należy niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego odpowiednio ok.29,1% i 15,2% przyznawanych z tego powodu świadczeń. Niski odsetek pomocy udzielonej z powodu alkoholizmu spowodowany być może dużą trudnością w zdiagnozowaniu choroby alkoholowej.

Wśród środowisk objętych pomocą tutejszego Ośrodka można wskazać gospodarstwa jednoosobowe, rodziny z dziećmi, a także rodziny niepełne. Typy rodzin objętych pomocą tutejszego OPS przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2005-2009

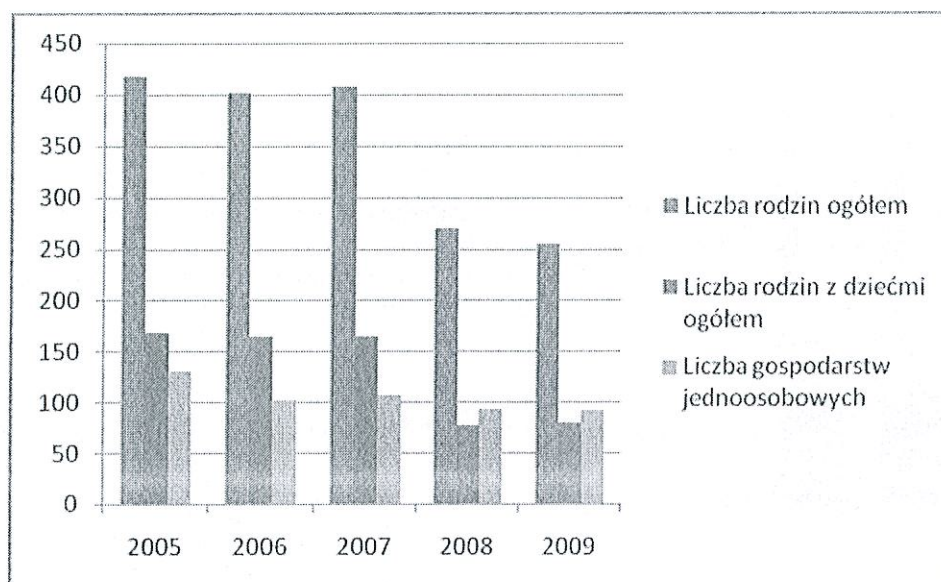
WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN OGÓŁEM					
	2005	2006	2007	2008	2009	
Rodziny ogółem (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1417	401	407	270	254	
o liczbie osób	2	130 (31,1%)	101 (25,1%)	107 (26,2%)	93 (34,4%)	92 (36,2%)
1						
2	347	40	40	39	41	
3	487	61	61	40	33	
4	580	51	51	46	44	
5	642	42	42	35	26	
6 i więcej	731	106	106	17	18	
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem (wiersz (9+10+11+12+13+14+15))	8	168 (40,2%)	164 (40,8%)	164 (40,2%)	76 (28,1%)	79 (31,1%)
o liczbie dzieci	9	54	50	50	14	20
1						
2	10	54	58	58	36	31
3	11	35	34	34	15	18
4	12	15	16	16	7	6
5	13	10	6	6	3	3
6	14	0	0	0	1	1
7 i więcej	15	0	0	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	1643	45	45	54	41	

(wiersz 17+18+19+20)	(10,3%)	(11,2%)	(11%)	(20%)	(16,1)
o liczbie dzieci	17	18	18	14	17
1	189	10	10	25	15
2	199	9	9	11	5
3	208	8	8	4	4
4 i więcej					

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-03 za lata 2005-2009

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika że, na przestrzeni pięciu lat pomimo dość dużego spadku ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej dużą grupę stanowią rodziny z dziećmi. We wspomnianym okresie, tj. od 2005 do 2009 roku jest to odpowiednio: 40,2% ; 40,8% ; 40,2% ; 28,1% oraz 31,1%. Dane porównawcze zawarte zostały w tabeli 4. Dużą grupę stanowią również gospodarstwa jednoosobowe. Porównując lata 2008-2009 spośród wszystkich rodzin objętych pomocą poziom występowania rodzin z dziećmi i gospodarstw jednoosobowych jest porównywalny.

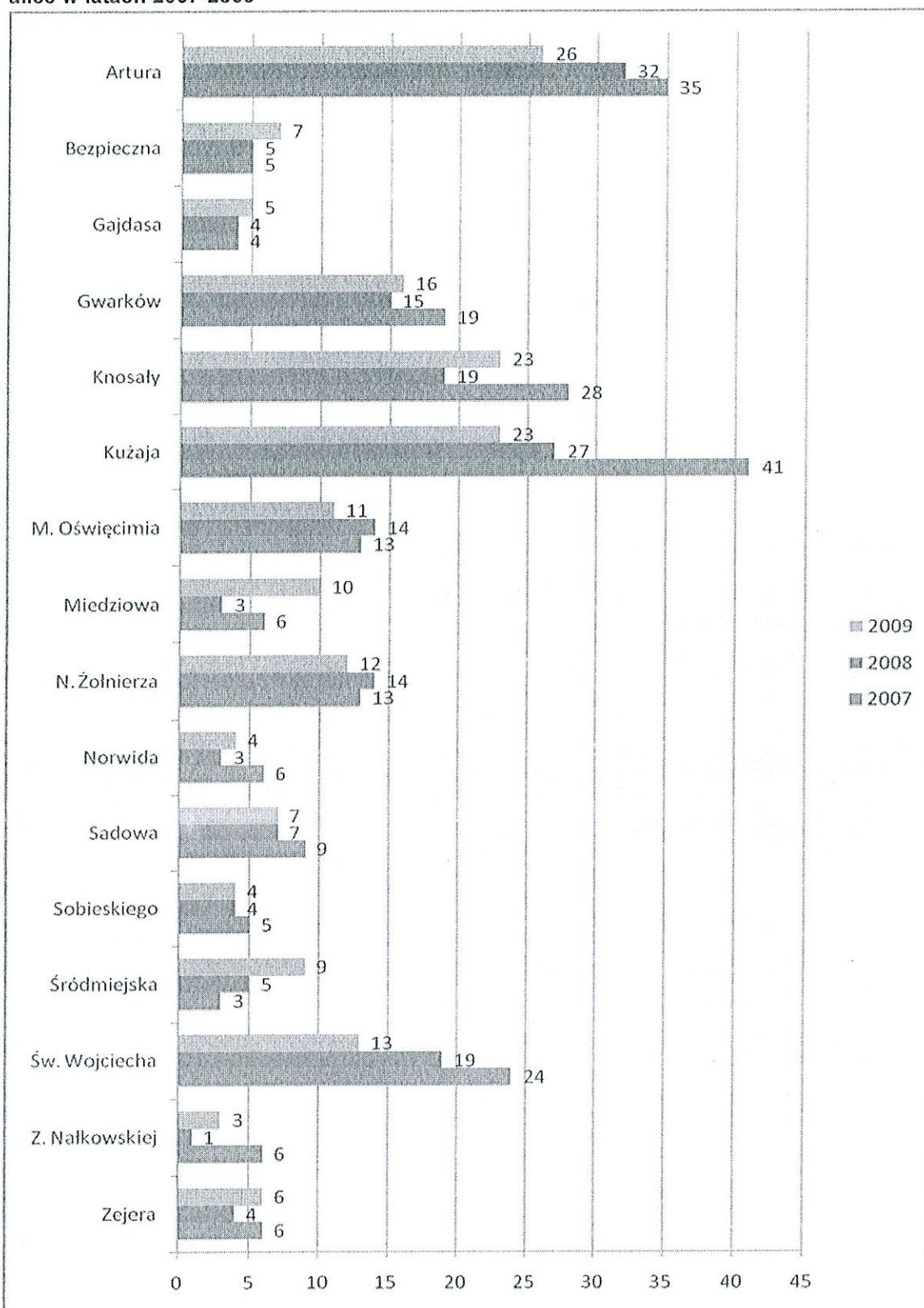
Wykres 4. Rozkład typów rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2005-2009 w stosunku do ogólnej liczby rodzin korzystających z OPS

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-03 za lata 2005-2009

Rodziny korzystające z pomocy tutejszego Ośrodka zamieszkują w różnych częściach miasta. Istnieją jednak pewne skupiska środowisk kumulujące się na poszczególnych ulicach miasta. Wykres 5 obrazuje rozkład środowisk korzystających z pomocy tutejszego Ośrodka z rozbiciem na poszczególne ulice.

Wykres 5. Liczba rodzin (od 5) korzystających z pomocy OPS z rozbiem na poszczególne ulice w latach 2007-2009

Źródło: Analiza dokumentów Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2007-2009

Śledząc dane tabeli zauważyć można iż najwięcej osób i rodzin korzysta z pomocy społecznej w Radzionkowie z ulic : Artura, Kużaja, Knosały i Św.Wojciecha.

1.2 DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.2.1 UBÓSTWO

Ubóstwo nie posiada jednoznacznej definicji. Określa się je zwykle jako „stan”, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne”. Do tych „podstawowych potrzeb” zaliczamy poza wyżywieniem, którego nikt nie kwestionuje – takie potrzeby, jak ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestnictwo w kulturze, a ogólnie biorąc możliwość godnego życia.

Identyfikacja sfery ubóstwa jest jednym z najważniejszych, ale i najtrudniejszych zadań diagnostycznych polityki społecznej. Ubóstwo jest bowiem zjawiskiem wielowymiarowym i złożonym, posiadającym zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez gospodarstwa domowe), jak i jakościowe (np. inne wskaźniki sytuacji materialnej – posiadanie rozmaitych dóbr, dostępność do takich społecznie istotnych wartości, jak: wykształcenie, opieka medyczna, możliwość korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki itp.). W efekcie trudno znaleźć jakieś jednoznaczne, podstawowe kryterium kwalifikujące dane osoby czy całe rodziny jako ubogie. Wszelkie określenia ubóstwa oraz jego rozmiarów mają zatem charakter względny i zależą od przyjętej definicji ubóstwa oraz formułowanych na jej podstawie kryteriów.

Przyglądając się środowiskom ubogich zauważamy, że we wszystkich społeczeństwach są one niejednorodne. Można wyróżnić wiele kategorii. Wśród biednych występują osoby, które pracują, prowadzą uregulowane życie rodzinne, utrzymują kontakty społeczne z sąsiadami, z przyjaciółmi, należą do różnych organizacji społecznych, nie przejawiają dewiacyjnych zachowań. Są to tzw. *ubodzy pracujący*, którzy posiadają stałe źródła dochodów, tyle że dochody owe są niewystarczające, aby przekroczyć wyznaczoną w danym społeczeństwie linię ubóstwa. Drugą kategorię stanowią *ubodzy bezrobotni*. Dla tych osób szanse na przekroczenie linii ubóstwa są zdecydowanie mniejsze, zwłaszcza przy bezrobociu o charakterze długotrwałym. Ta kategoria ubogich jest już bardziej predysponowana do wytwarzania w swoim środowisku kultury ubóstwa, przede wszystkim z uwagi na trwale istniejące i daleko idące uzależnienie od systemu świadczeń państwa i innych instytucji. Trzecia kategoria to *ubodzy bezdomni*. Jest to kategoria najniżej stojąca w swoistej hierarchii środowiska ubogich. Są to osoby praktycznie bez szans na uzyskanie jakiegokolwiek pracy czy chociażby zasiłku dla bezrobotnych; osoby, które w zasadzie nie są w stanie zaspokajać samodzielnie swoich potrzeb, także tych najbardziej elementarnych potrzeb materialnych.

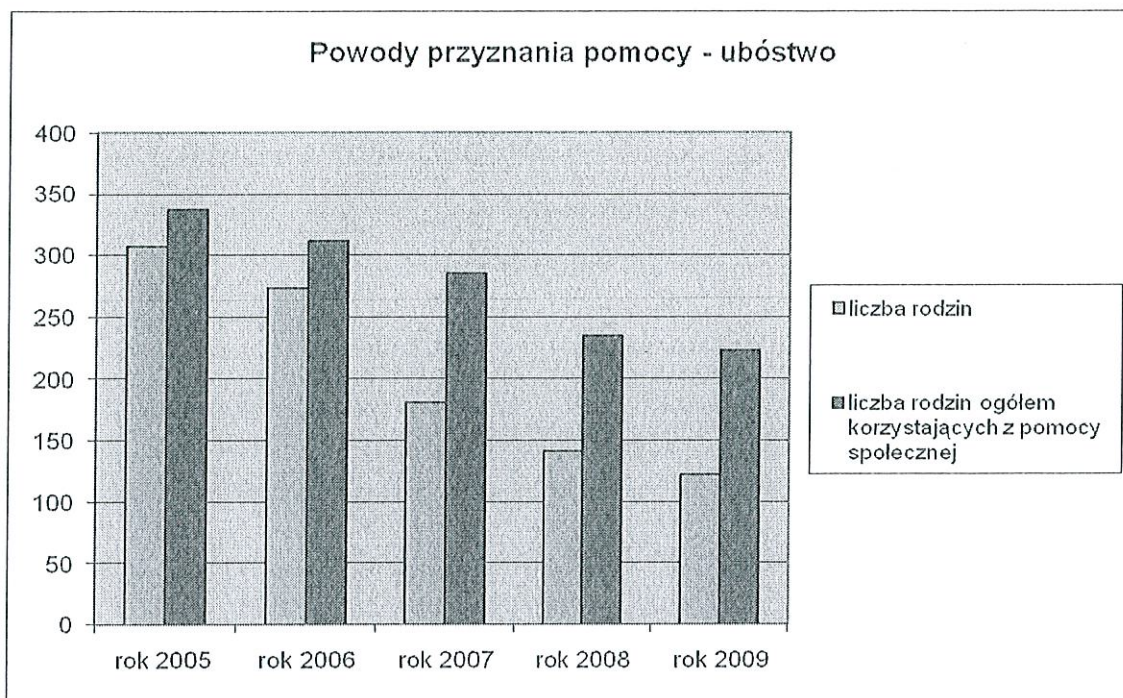
Polityka społeczna wobec ubóstwa musi uwzględniać owo wielostronne rozumienie tego zjawiska w działaniach, nakierowanych z jednej strony na rzecz łagodzenia jego skutków, z drugiej zaś – na rzecz ograniczenia jego zasięgu. Przewycięzenie biedy i jej skutków jest tym trudniejsze, że jej bezpośrednie przyczyny są bardzo różnorodne i często nakładają się na siebie tworząc swoisty rodzaj kręgu niemożności.

Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie kwalifikowania się dochodu rodziny lub osoby w tzw. minimum socjalnym. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kryterium dochodowego wyznaczonego na podstawie minimum socjalnego. Ustalenie linii ubóstwa, a więc osób, które z tego powodu kwalifikują się do uzyskania pomocy z systemu pomocy społecznej, opiera się na oszacowaniu bieżących dochodów danego gospodarstwa. Sytuację osób pozostających w ubóstwie obrazuje tabela 5.

Tabela 5. Gospodarstwa domowe ze współwystępującym czynnikiem ubóstwa korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2005-2009

Rok	Liczba rodzin (N) (%)		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem korzystających z pomocy społecznej
2005	307	91%	884	337
2006	273	88%	805	311
2007	181	64%	509	285
2008	141	60%	401	235
2009	122	54%	324	223

Źródło: Sprawozdania MPiPS-03 za lata 2005-2009

Źródło: Sprawozdania MPIPS-03 za lata 2005-2009

Analiza porównawcza danych wskazuje, że wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej na dzień 31.12.2009 roku ubóstwo stanowi istotny (aż 54%) czynnik współwystępujący z innymi powodami ubiegania się o pomoc, mimo iż na przestrzeni ostatnich pięciu lat ulega on zmniejszeniu. Zatem ponad połowa wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej znajduje się w niedostatku.

Ubóstwo jest najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w OPS Radzionków. Jest problemem wieloaspektowym nie tylko ekonomicznym wpływa bowiem negatywnie na wszystkie sfery ludzkiego życia. Najczęściej pozostaje w korelacji z bezrobociem, niepełnosprawnością, niskim poziomem wykształcenia.

1.2.BEZROBOCIE

W wyniku reform przemysłu ciężkiego, zwłaszcza restrukturyzacją kopalń związaną głównie z ich likwidacją nastąpiło gwałtowne zwiększenie się liczby osób bezrobotnych. Pomimo, że mieszkańcy miasta przenosząc z pokolenia na pokolenie dziedzictwo wielu uniwersalnych wartości, zachowali nadal tradycje dobrze zorganizowanej pracy, śląskiej sumienności i pracowitości to właśnie przedłużający się brak pracy, pomimo upływu lat w dalszym ciągu stanowi jedną z głównych przyczyn trudnej sytuacji osób i rodzin wymagających wsparcia na terenie miasta Radzionkowa. Jest ono jedna z najbardziej powszechnych przyczyn wykluczenia społecznego. Wywołuje ono negatywne skutki zarówno w sferze ekonomicznej, jak i psychospołecznej. Można rozpatrywać je z dwóch punktów widzenia: jednostki dotkniętej bezrobociem oraz społeczeństwa.

Pozbawienie dochodów z pracy prowadzi do gwałtownego obniżenia standardu życia, powodując konieczność zrezygnowania z tego, co nie jest niezbędne do życia, a więc najczęściej z uczestniczenia w kulturze. W dalszej kolejności rezygnuje się z własnych aspiracji edukacyjnych oraz z aspiracji edukacyjnych swoich dzieci. Dla członków rodzin dotkniętych bezrobociem zamykają się drogi awansu społecznego, a wyznaczniki sukcesu życiowego stają się nieosiągalne. Bezrobotni czują się przez to niepotrzebni, oszukani, wykorzystani i odrzuceni zarówno przez społeczeństwo, jak i przez najbliższych, którym nie potrafią zapewnić dobrobytu. Następuje degradacja ekonomiczna jednostki i rodziny, wzrost biedy oraz rozszerzenie sfery ubóstwa, a co za tym idzie konieczność poszukiwania wsparcia w pomocy społecznej. Przedłużający się brak pracy to podstawowy czynnik rodzenia się nowego ubóstwa tj. pauperyzacji rodzin – rodzin, które do tej pory radziły sobie w sferze zaspokajania podstawowych potrzeb. Dochodzi do osłabienia więzi społecznych, do izolacji od środowiska i wzrostu konfliktów z otoczeniem oraz rodzinnych (spadek autorytetu w rodzinie, kłopoty wychowawcze, rozwody).

Bezrobocie w Województwie Śląskim, Powiecie Tarnogórskim i Gminie Radzionków

Tabela 6. Stopa bezrobocia i liczba aktywnych zawodowo w kraju, województwie śląskim oraz powiecie tarnogórskim

Obszar	Liczba osób bezrobotnych (w tys.os.)	Liczba osób aktywnych zawodowo (w tys.os.)	Stopa bezrobocia (w %)
Kraj	1 811,1	15 886,84	11,4
Województwo Śląskie	162,6	1 826,97	8,9
Powiat Tarnogórski	4,5	48,91	9,2

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach

Jak wynika ze statystyk bezrobocie w powiecie tarnogórskim jest niższe od średniej dla kraju o 2,2 punkcie procentowe, jest jednak nieco wyższe niż średnia dla województwa śląskiego.

Bezrobocie w Gminie Radzionków

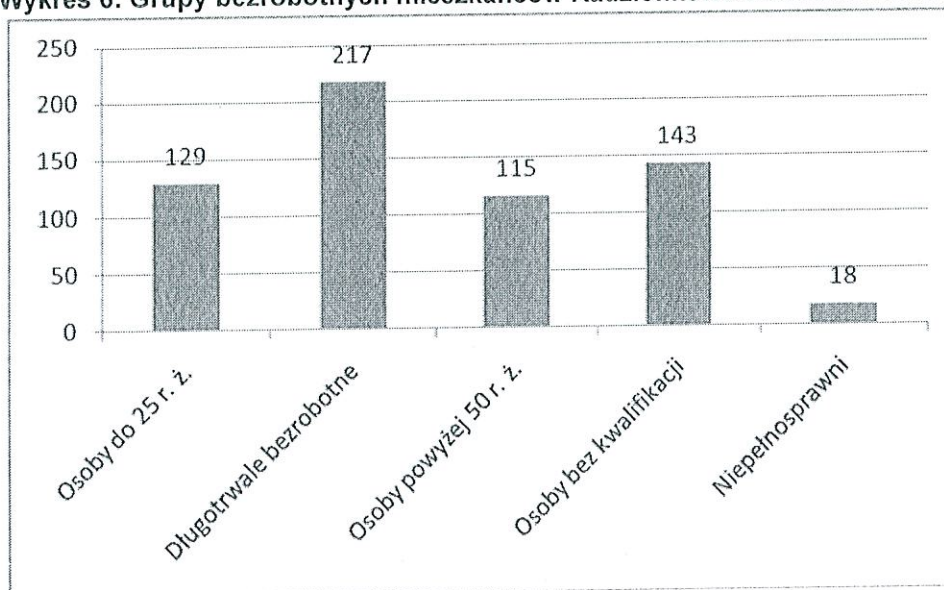
Tabela 7. Charakterystyka osób bezrobotnych w Gminie Radzionków

Stan na dzień:	31.11.2007r.		31.12.2008r.		31.12.2009r.	
	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	W tym kobiety	Ogółem	% W tym kobiety
I. Liczba osób bezrobotnych ogółem z tego:	553	370	410	266	553 (100%)	307
1. Uprawnieni do zasiłku dla bezrobotnych	55	32	43	21	88 (15,9%)	39
2. Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	28	24	14	13	23 (4,1%)	13
3. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w tym:						
a) bezrobotni do 25 roku życia	116	71	67	36	129 (23,3%)	65
b) bezrobotni długotrwale	349	248	256	175	217 (39,2%)	146
c) kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	X	X	X	46	X	30
d) bezrobotni powyżej 50 roku życia	117	71	111	64	115 (20,8%)	67
e) bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	164	123	115	82	143 (25,8%)	95
f) bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	X	X	118	85	138 (24,9%)	84
g) bezrobotni bez wykształcenia średniego	X	X	246	146	295 (53,3%)	156
h) bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	X	X	17	15	26 (4,7%)	24
i) osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	X	X	2	0	3 (0,5%)	0
j) bezrobotni niepełnosprawni	23	13	11	6	18 (3,2%)	9

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach wśród mieszkańców Radzionkowa na dzień 31.12.2009r. ogólna liczba osób bezrobotnych wyniosła 553 osoby, z czego 307 osób, a więc ponad połowę (55,5%) stanowią kobiety.

Wykres 6. Grupy bezrobotnych mieszkańców Radzionkowa stan na 31.12.2009 r.

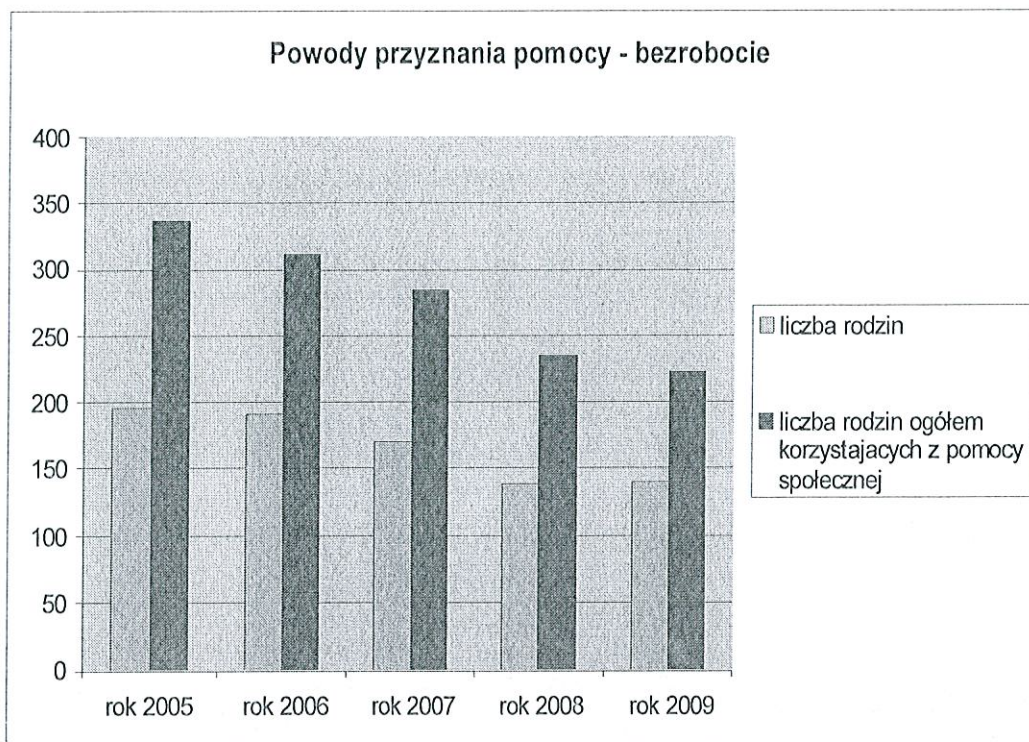
Analizując powyższe dane zauważa się, że liczba osób bezrobotnych na przestrzeni dwóch lat uległa zwiększeniu. Dotyczy to każdej kategorii osób bezrobotnych, z wyłączeniem osób długotrwale bezrobotnych, których liczba rzeczywiście spadła z 257 osób do 217 osób. Odwołując się do danych z dnia 31.12.2009r. widać, że osoby długotrwale bezrobotne stanowią 39,2 % ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP. Ponad połowa (53,3%) osób bezrobotnych to osoby bez wykształcenia średniego. Dużą grupę stanowią również osoby bez kwalifikacji zawodowych (25,8%), a także nieposiadające doświadczenia zawodowego - 24,9% ogólnej liczby osób bezrobotnych. Na podobnym poziomie tj. 23,3% ogółu bezrobotnych kształtuje się liczba osób bezrobotnych, która nie ukończyła 25 lat, a więc ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy. Fakt ten jest niepokojący zwłaszcza, że marginalizujące funkcje bezrobocia stają się szczególnie silne wtedy, gdy dotyczą ludzi młodych, absolwentów. Bezrobocie młodzieży zwłaszcza długotrwale może pogłębiać jej związki z marginesem społecznym lub subkulturowym, rozwijać skłonności do alkoholizmu i narkomanii. Wśród osób bezrobotnych miasta ponad połowa to kobiety. Analizując dane osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zauważa się, że ilościowo to więcej kobiet niż mężczyzn pozostaje bez pracy, np. wśród osób długotrwale bezrobotnych aż 67,2% stanowią kobiety, podobnie przedstawia się sytuacja bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, gdzie 66,4% wszystkich osób stanowią kobiety.

W takiej sytuacji osoby i rodziny nie są w stanie same przezwyciężyć tej trudnej sytuacji życiowej bez wsparcia instytucji pomocy społecznej. Odzwierciedleniem tej sytuacji jest poniższa tabela, wskazująca na liczbę klientów objętych pomocą z powodu bezrobocia.

Tabela 8. Rodziny i osoby w rodzinach objęte pomocą społeczną z powodu bezrobocia przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzionkowie

Rok	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem korzystających z pomocy społecznej
	(N)	(%)		
2005	196	58%	564	337
2006	191	61%	564	311
2007	171	60%	535	285
2008	139	59%	432	235
2009	140	63%	427	223

Źródło: Sprawozdania MPiPS-03 za lata 2005-2009

Źródło: Sprawozdania MPiPS-03 za lata 2005-2009

Z tabeli wynika, że liczba rodzin borykająca się z problemem bezrobocia w okresie 2005 do 2007 pozostawała mniej więcej na podobnym poziomie. W ciągu ostatnich dwóch lat sytuacja uległa zmianie. Dane wykorzystane do analizy wskazują na tendencję wzrostową wśród rodzin borykających się z problemem bezrobocia

Niezwykle istotnym jest fakt, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia jest bardzo zbliżona do liczby osób korzystających z wsparcia z powodu ubóstwa. Są to obok bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności najczęstsze przyczyny pozostawania w sferze świadczeń socjalnych.

Bezrobotni korzystający z form aktywizacji zawodowej

W gminie Radzionków osoby bezrobotne mają możliwość korzystania z form aktywizacji zawodowej jakie daje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Osoby bezrobotne, przede wszystkim znajdujące się w szczególnie ciężkiej sytuacji na rynku pracy (art.49) są uprawnione do korzystania z różnych form zatrudnienia wspieranego dofinansowanego ze środków Funduszu Pracy. Są to narzędzia mające pomóc w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia.

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach korzystania z form zatrudnienia wspieranego dofinansowanego ze środków Funduszu Pracy w Urzędzie Miasta Radzionków

Forma aktywizacji zawodowej	Roboty Publiczne Lata 2003-2005 2008-2009		Prace Interwencyjne Lata 1998-2004 2006-2009		Staże Lata 2000-2001 2003-2009	
	Zawarte umowy	Liczba osób	Zawarte umowy	Liczba osób	Zawarte umowy	Liczba osób
	7	26	10	23	22	59

Źródło: dane Urzędu Miasta Radzionków

Skupiając się na najbliższym w czasie roku 2009 liczba osób korzystających z form zatrudnienia wspieranego w Urzędzie Miasta przedstawiała się następująco: prace interwencyjne 3 osoby, roboty publiczne 13 osób, staże 2 osoby

Tabela 10. Liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach korzystania z form zatrudnienia wspieranego dofinansowanego ze środków Funduszu Pracy w Jednostkach organizacyjnych gminy

Forma aktywizacji zawodowej	Roboty publiczne	Prace interwencyjne	Staż	Prace społecznie użyteczne
2007	12	1	6	20
2008	17	6	10	33
2009	12	4	13	28
RAZEM	41	11	29	81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jednostek organizacyjnych gminy

Jak widać z tabeli, w gminie Radzionków osoby bezrobotne licznie korzystały z dostępnych form aktywizacji zawodowej. Można zauważyć, że w roku 2009 liczba osób bezrobotnych z gminy Radzionków zarejestrowanych w PUP w Tarnowskich Górach wynosiła 553 osoby, a z form aktywizacji zawodowej w tymże roku skorzystało 76 osób co stanowi niemal 14% zarejestrowanych bezrobotnych. Najwięcej osób skorzystało z prac społecznie użytecznych 28, na drugim miejscu znajdują się roboty publiczne – 25 osób.

11.2.3 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W ostatnim dziesięcioleciu znacznie wzrosło zainteresowanie problematyką osób niepełnosprawnych. Nowe akty prawne umożliwiły powstanie licznych instytucji proponujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom kompleksową pomoc począwszy od wsparcia psychologicznego aż do pomocy w zorganizowaniu rehabilitacji i usamodzielnieniu osób niepełnosprawnych.

Problem niepełnosprawności nie zniknie, starzejące się społeczeństwo oznacza wzrost liczby osób niepełnosprawnych, a masowa emigracja związana z poszukiwaniem dobrze płatnej pracy spowoduje, że ich odsetek będzie się zwiększał.

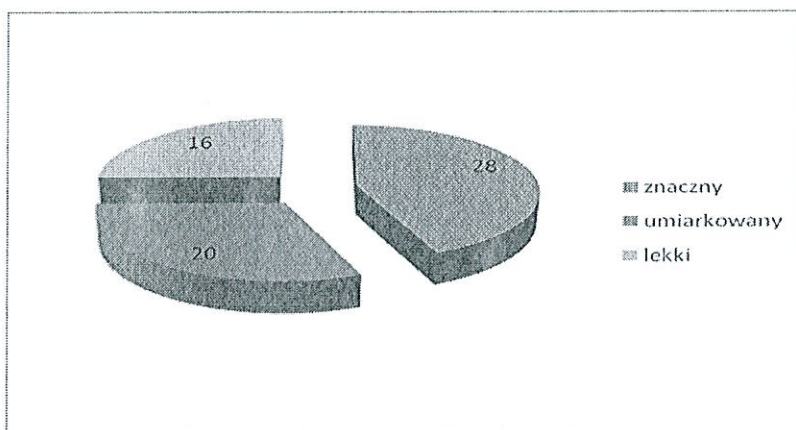
Konieczność dorównania standardom unijnym w kwestii rozwiązań mających na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym równych praw w każdej dziedzinie życia wiąże się z wieloletnią pracą nad opracowaniem i wdrażaniem polityki wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w Polsce na każdym szczeblu organizacji państwa. Nie jest to problem, który da się rozwiązać przy pomocy określonej liczby krótkoterminowych programów czy akcji. Międzynarodowy nacisk na kwestie związane z niepełnosprawnością będzie rósł aż do uzyskania satysfakcjonujących efektów, aż do osiągnięcia stanu społeczeństwa równych szans w pełnym tego pojęcia znaczeniu. Duża odpowiedzialność spoczywa w tej dziedzinie na władzach lokalnych, gdyż to właśnie ich decyzje mają wpływ na codzienne życie osób niepełnosprawnych. Uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych powinno być integralnym składnikiem wszystkich działań podejmowanych przez władze lokalne. Niezwykle istotny jest kontekst społeczny niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne oprócz ograniczeń fizycznych cierpią z powodu stygmatyzacji i alienacji wywołanej przez stereotypy mocno zakorzenione

w społeczeństwie. Negatywne postawy wobec nich są niejednokrotnie większym obciążeniem niż sama niepełnosprawność. W skali ogólnokrajowej można zauważyć systematyczny wzrost liczby osób niepełnosprawnych, co wynika głównie z procesu starzenia się społeczeństwa, jak również z lepiej rozwiniętego orzecznictwa oraz wzrostu świadomości społeczeństwa w zakresie przywilejów związanych z posiadaniem orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Najbardziej wyczerpujących informacji na temat liczby oraz warunków życia osób niepełnosprawnych dostarczył przeprowadzony w 2002 roku spis powszechny. Według danych GUS, pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 roku, liczba niepełnosprawnych Polaków wynosiła 5 456 711, co stanowiło 14,3% ludności kraju, w tym niepełnosprawnych prawnie 4 550 139. W województwie śląskim liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 560,7 tys., co stanowiło 11,8% ludności regionu oraz 10,3% ogółu osób niepełnosprawnych i należała do jednych z najniższych w kraju.

Z uwagi na brak jednej centralnej bazy danych na temat osób niepełnosprawnych oraz trudności związanych z ustawą o ochronie danych osobowych, przeprowadzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawności jest bardzo skomplikowane.

W oparciu o dane które mogły być przekazane na potrzeby opracowania niniejszej strategii uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w tylko w okresie jednego roku, tj. od maja 2009 do maja 2010 roku 15 dzieci zaliczono do osób niepełnosprawnych, zaś wśród dorosłych mieszkańców miasta orzeczenie uzyskały 64 osoby. Specyfikę wydanych orzeczeń obrazuje wykres 7.

Wykres 7. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w okresie od maja 2009 do maja 2010r. wśród dorosłych mieszkańców Gminy Radzionków

Z analizy wykresu wynika, że w Radzionkowie najwięcej jest osób z orzecznym znacznym stopniem niepełnosprawności.

Dokonano również analizy przyczyn niepełnosprawności w celu określenia jakie schorzenia dominują wśród osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Informacje te ujęto w tabeli 11.

Tabela 11. Osoby niepełnosprawne według przyczyn niepełnosprawności w Radzionkowie

Główna przyczyna niepełnosprawności	Ogółem	dorośli	dzieci	Procent
Upośledzenie narządu ruchu (R)	26	24	2	32,9
Choroby narządu wzroku(O)	3	3	0	3,7
Upośledzenie umysłowe (U)	2	1	1	2,5
Choroby psychiczne (P)	8	6	2	10,1
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (L)	4	4	-	5,0
Epilepsja (E)	2	-	2	2,5
Choroby układu oddechowego i krążenia (S)	11	9	2	14,0
Choroby układu pokarmowego (T)	3	2	1	3,7
Choroby układu moczowo-płciowego(M)	1	1	0	1,2

Choroby neurologiczne (N)	6	6	0	7,5
Inne (I)	13	9	4	16,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Radzionkowie stan od maja 2009

Analiza danych wykazuje, że na terenie miasta Radzionków dominują osoby niepełnosprawne ze schorzeniami związanymi z upośledzeniem narządu ruchu- 32,9%, następne miejsce zajmują choroby „inne” 16,4% oraz schorzenia układu oddechowego i krążenia-14%.

Według danych GUS z 2005 roku stopa bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych wynosiła 22,3% (20,3% wśród mężczyzn i 25,6% wśród kobiet) Na Śląsku niepełnosprawni bezrobotni zarejestrowani w Urzędach Pracy stanowią 4,5% ogółu bezrobotnych ale rejestrowanie się w celu poszukiwania pracy jest wciąż marginalne wśród tej kategorii osób.

Tabela 12. Osoby niepełnosprawne z terenu miasta Radzionkowa zarejestrowane w PUP Tarnowskie Góry

Wyszczególnienie		2007	2008	2009
Bezrobotni niepełnosprawni z terenu Radzionkowa	Ogółem	23	11	18
	Udział % do ogółu bezrobotnych z Radzionkowa	4,1	1,9	3,2

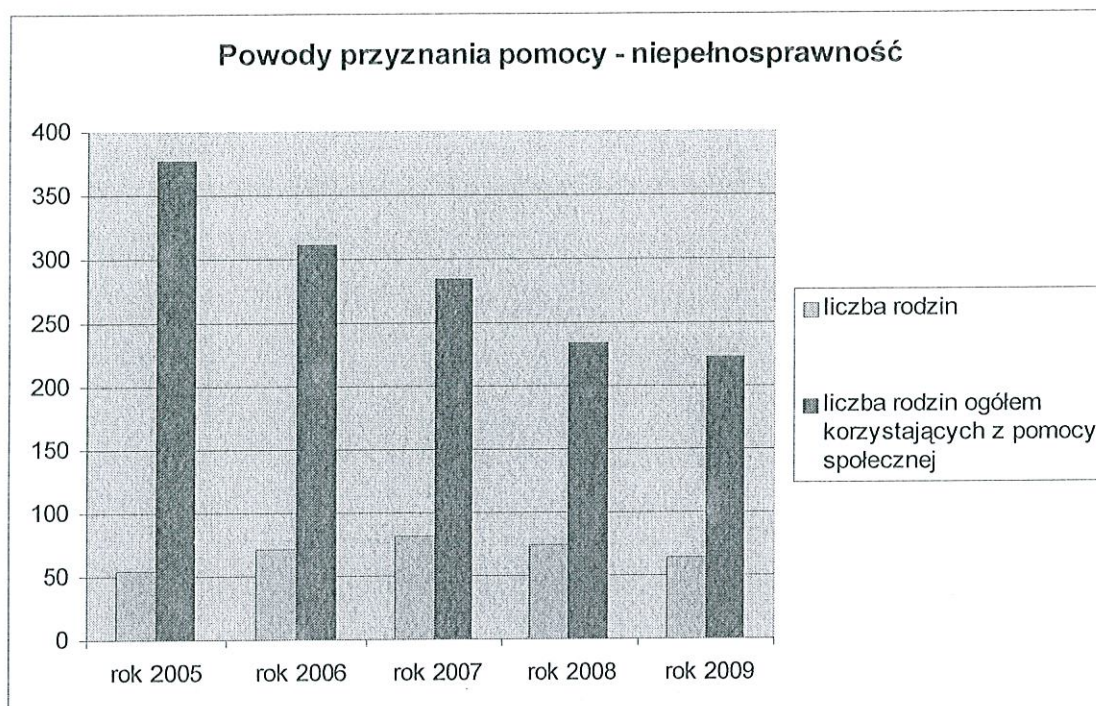
Z danych przedstawionych w opracowaniu „Gmino jaka jesteś Raport z badania osób niepełnosprawnych na temat działalności samorządów gminnych” oraz Strategii Polityki Społecznej Województwa śląskiego na lata 2006-2020 wynika, że województwie śląskim na pełen etat pracuje 11% osób niepełnosprawnych – jest to odsetek wyższy od ogólnopolskiego (9%) jednak badania wykazały również, że jedynie 19% osób niepełnosprawnych chciałoby podjąć pracę (ogółem – 31%) a 64% nie wyraża takiej chęci (ogółem 50%). Obecnie w Polsce jedynie 19% osób niepełnosprawnych utrzymuje się z własnej pracy, a 81% ze świadczeń społecznych. Z danych zawartych w tabeli 12 wynika, że liczba niepełnosprawnych bezrobotnych utrzymuje się granicach ok.3%. Nie następuje znaczący wzrost co może wiązać się ze wzrostem świadomości tych osób oraz ich aktywizacją na rynku pracy.

Choroba i niepełnosprawność są to czynniki, które wpływają bezpośrednio na pogorszenie sytuacji finansowej każdej rodziny bez względu na miejsce zamieszkania czy przynależność społeczno – zawodową. Przyczyną takiej sytuacji są wydatki związane z leczeniem, rehabilitacją, a także ograniczenie aktywności zawodowej – nierzadko utrata pracy. Także i wśród osób korzystających z pomocy tutejszego Ośrodka są osoby Niepełnosprawne (patrz tabela 13).

Tabela 13. Niepełnosprawni klienci pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin z problemem niepełnosprawności Rzeczywista liczba rodzin (N) Udział procentowy (%)		Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem korzystających z pomocy społecznej
2005	54	16%	99	337
2006	72	23%	201	311
2007	81	28%	183	285
2008	75	32%	167	235
2009	65	29%	137	223

Źródło: Sprawozdania MPiPS-03 za lata 2005-2009

Źródło: Sprawozdania MPiPS-03 za lata 2005-2009

Analizując powyższe dane zauważalny jest wzrost liczby osób niepełnosprawnych wśród klientów pomocy społecznej, pomimo zmniejszającej się ogólnej liczby rodzin objętych pomocą tutejszego OPS. Przyjęty do diagnozy materiał dotyczy jednak osób spełniających kryterium dochodowe pomocy społecznej.

Osoby niepełnosprawne, zamieszkujące na terenie Radzionkowa, niezależnie od kryterium dochodowego w pomocy społecznej również są objęte pomocą finansową na podstawie Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U Nr 139, poz. 992 ze zm.).

Tabela 14. Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Rok	Zasiłki pielęgnacyjne	
	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
2008	3268	500 004
2009	3564	545 292

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych zrealizowanych ze środków budżetu państwa oraz budżetu gmin za lata 2008-2009

Z analizy posiadanych danych wynika, że w ciągu ostatnich dwóch lat wzrasta liczba świadczeń wypłacanych w postaci zasiłków pielęgnacyjnych, a tym samym liczba osób niepełnosprawnych. Wśród osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny są dzieci małe, osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia, legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia oraz osoby, które ukończyły 75 lat. Rozkład przyznanych świadczeń na poszczególne grupy ilustruje poniższa tabela.

Tabela 15. Rozkład przyznanych świadczeń z uwzględnieniem poszczególnych grup

Wyszczególnienie	Zasiłki pielęgnacyjne		
	2008 2009		
	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba Świadczeń
Niepełnosprawne dziecko	878	134 334	872
Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, legitymująca się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 404	214 812	1 578
Osoba, która ukończyła 75 lat	530	81 090	594
Osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	456	69 768	520

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych zrealizowanych ze środków budżetu państwa oraz budżetu gmin za lata 2008-2009

Na podstawie powyższej statystyki nasuwa się wniosek, że liczba osób niepełnosprawnych z roku na rok wzrasta. Dość duży wzrost nastąpił zwłaszcza wśród osób starszych, którzy ukończyli 75 lat.

Rozpatrując sytuację osób starszych na płaszczyźnie indywidualnej widzimy, że ludzie ci borykają się z bezwzględną koniecznością ciągłych przystosowań do szybko następujących zmian ekonomicznych i społecznych oraz z niełatwymi do rozwiązania, bez niczyjej pomocy, problemami osamotnienia i izolacji. Na płaszczyźnie społecznej zmiany socjalnego położenia ludzi starych związane są z przemianami ich roli, miejsca i statusu społecznego, a w konsekwencji ograniczenia produktywności końcowych lat. Rodziny wielopokoleniowe, w których osoby sędziwe miały stałe i trwałe miejsce oraz wysoki status rodzinny i społeczny zastępuje rodzina dwupokoleniowa, składająca się z rodziców i dzieci. Mówiąc o wsparciu dla osób starszych w ramach pomocy społecznej możemy uwzględnić dwa aspekty: pomoc środowiskową w miejscu zamieszkania oraz pomoc instytucjonalną zapewniającą kompleksową opiekę w domach pomocy społecznej.

1.2.4 BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się taką rodzinę, która wykazuje poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Synonimem rodziny dysfunkcyjnej jest rodzina problemowa. Nieprawidłowe zaspokajanie potrzeb biologicznych dziecka wiąże się często ze znacznym zubożeniem rodziny, zawinionym, bądź niezawinionym przez rodziców. Aby rodzina prawidłowo funkcjonowała musi wypełniać wobec swoich członków wiele, niezwykle istotnych w życiu funkcji, zaś im słabiej rodzina wywiązuje się z ciężących na niej obowiązków, tym bardziej jest ona dysfunkcyjna.

Przejawów zaburzeń w funkcjonowaniu jest wiele. Najczęściej są to nieprawidłowe postawy rodzicielskie. Można tu zaliczyć przede wszystkim: odtrącenie dziecka, czyli nieokazywanie mu uczuć pozytywnych przy jednoczesnym demonstrowaniu negatywnych, postawy unikające, charakteryzujące się ubogimi stosunkami emocjonalnymi w kontaktach z dzieckiem, nadmierna ochrona dziecka czy nadmierne wymaganie. To także zaniedbania w zakresie opieki nad dzieckiem (pozbawienie opieki ze strony rodziców i powierzenie jej itp. dziadkom, brak zainteresowania czasem wolnym); zaburzenia w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnej, poczynając od całkowitego braku przepływu informacji, a kończąc na tym, że wszystko staje się przedmiotem przekazu nie stwarzając tym samym żadnej sfery intymności; nieuświadamianie lub ukrywanie poważnych problemów i konfliktów między członkami rodziny; brak właściwej atmosfery wychowawczej.

Tabela 16. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (art.7 pkt 9)

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	
	2007	2008
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	44	47
w tym: rodziny niepełne	42	42
rodziny wielodzietne	3	5

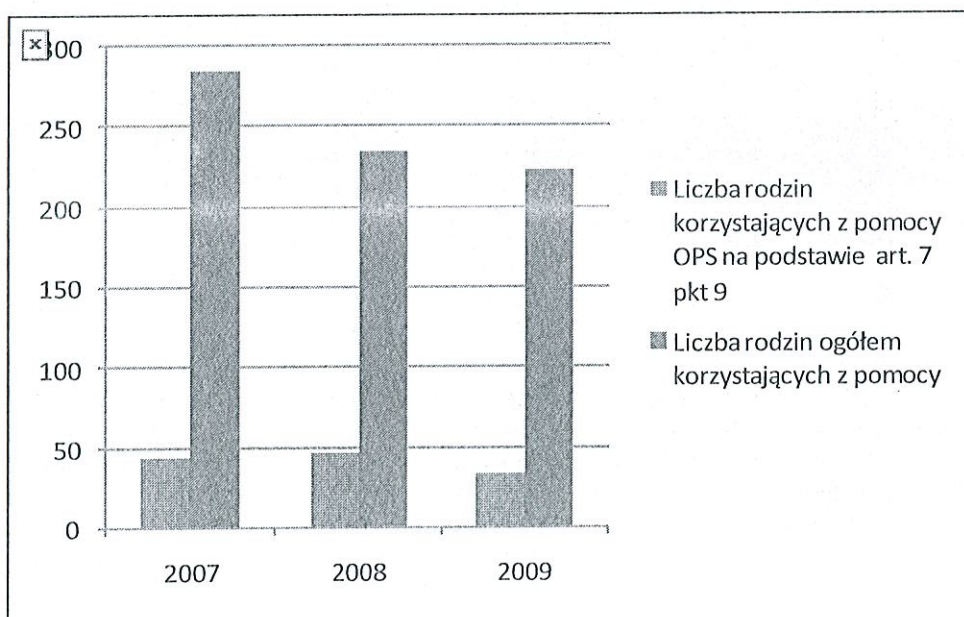
Źródło: Sprawozdanie MPiPS za lata 2007-2009

Tabela 17. Dane porównawcze za lata 2007-2009dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS w związku z art.7 pkt 9

ROK	Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS na podstawie art. 7z pkt 9	Liczba rodzin ogółem korzystających z pomocy
2007	44	285
2008	47	235
2009	34	223

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za lata 2007-2009

Wykres 7. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS na podstawie art.7 pkt 9 w latach 2007-2009

Analizując dane tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej widać, że wśród wszystkich środowisk objętych pomocą finansową występują również rodziny wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wśród których wymienia się rodziny niepełne oraz rodziny wielodzietne. Na dzień 31.12.2009r. odnotowano 29 rodzin niepełnych i 3 rodziny wielodzietne, a zatem ogółem jest ich 34. Nie jest to duży odsetek - 15,2% wśród ogólnej liczby rodzin, nie mniej bardzo istotny.

Niewłaściwy klimat uczuciowy i czynniki patologiczne w strukturze rodziny oraz stosunkach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka. Na pierwsze miejsce wysuwa się znaczenie wzajemnych stosunków emocjonalnych między członkami rodziny, a szczególnie postaw rodziców wobec dziecka. One to bowiem określają atmosferę uczuciową, jaka otacza dziecko w domu rodzinnym. Postawy te nie zawsze są prawidłowe, nie

zawsze gwarantują otoczenie dziecka ciepłem, akceptacją, rozumną swobodą – istotnymi czynnikami w doborze i zastosowaniu zespołu środków wychowawczych.

Wobec ogromu zła jakie się panoszy, nakazem chwili wydaje się uświadomienie rodzicom, że to oni ponoszą główny ciężar odpowiedzialności wychowawczej. Źle się dzieje, gdy pedagodzy wyręczają rodziców w ich podstawowych obowiązkach. To prawda, że wszelkie placówki oświatowe – w tym szkoły – funkcję wychowawczą powinny realizować, ale bardziej jako uzupełnienie pewnych podstaw, niż ich budowanie. W przeważającej większości – mowa o rodzinach postrzeganych jako niewydolne wychowawczo – to nie brak umiejętności, ale brak chęci, który nie pozwala na realizację prawidłowego procesu wychowania. Przeprowadzone badania potwierdziły, że nie ma innej instytucji, która by mogła zastąpić rodzinę. W sytuacjach kryzysowych, trudnych, młodzież i tak najbardziej liczy na pomoc rodziny, i to o wiele bardziej aniżeli na pomoc państwa lub instytucji. Prawidłowość ta wskazuje, iż życie rodzinne staje się istotnym antidotum na przejawy dehumanistycznych cech i wpływów współczesnej (nowoczesnej) cywilizacji. Może warto dzieci i młodzież wyposażyć w korzenie, by mogła rozwinąć skrzydła. Nikt tego nie zrobi lepiej niż rodzice. Wszak, jak powiedział markiz de Custine, obyczaje narodu nie zmieniają się od machnięcia czarodziejską różdżką, trzeba je przez lata wypracować.

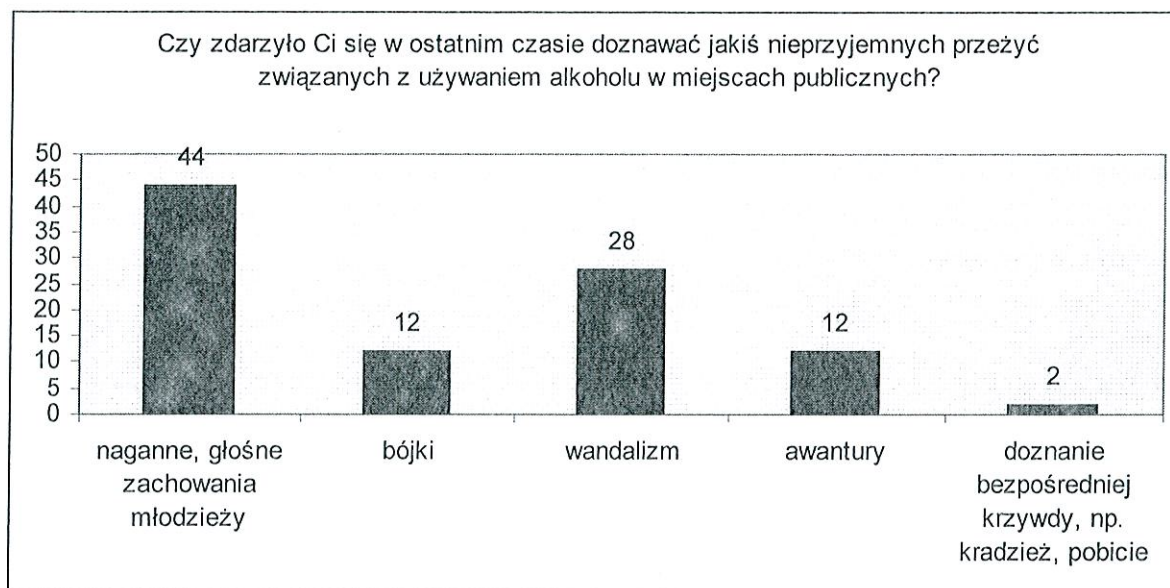
1.2.5 Uzależnienia

1) Alkohol. Zespół uzależnienia od alkoholu, czyli alkoholizm, jest chorobą chroniczną i postępującą która zaczyna się i rozwija bez świadomości zainteresowanej osoby. Polega na niekontrolowanym picu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Z badań zleconych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, zrealizowanych w grudniu 2005 pn. „Wzorce konsumpcji alkoholu w województwie śląskim” wynika, że każdy dorosły mieszkaniec regionu wypił w ciągu roku 3,54 litra stuprocentowego alkoholu. Jest to o 0,8 litra mniej niż statystyczny Polak. W regionie preferowane jest spożycie piwa - 48% ogólnego spożycia alkoholu (w kraju wódki – 47%).

Na podstawie przeprowadzonej we wrześniu 2010 roku lokalnej diagnozy problemów uzależnień, mieszkańcy Radzionkowa posiadają dużą wiedzę na temat alkoholu. Aż 77% badanych osób wie, że alkohol zawarty w piwie lub winie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce. Ponad 50% wykazuje się zrozumieniem dla choroby alkoholowej, wskazując na potrzebę podjęcie specjalistycznego leczenia oraz szczególnie ważny czynnik, jakim jest motywowanie ze strony najbliższych. 68% respondentów określa alkohol jako towar szczególnie i opowiada się za wprowadzeniem restrykcji w handlu nim.

Po przeanalizowaniu odpowiedzi dotyczących spożywanego alkoholu, na podstawie badań ankietowych widać, że mieszkańcy Radzionkowa piją rzadko. Preferencje uwarunkowane są płciowo. Wydaje się, że problem nadmiernego spożywania alkoholu nie występuje w naszej miejscowości.

Zjawisko spożywania alkoholu może być powiązane z agresywnym zachowaniem i pojawiać się w życiu publicznym w postaci bójek, awantur, pobic czy wulgaryzmów. Zapytano respondentów, czy w ostatnim czasie doświadczyli któryś z tych nieprzyjemnych przeżyć. Aż 37 osób nie było świadkami ani uczestnikami takich wydarzeń. Natomiast prawie połowa (44 osoby) doświadczyła głośniego i nagannego zachowania młodzieży, kolejno 28 osób wandalizmu, 12 osób bójek, 12 osób awantur, i tylko 2 osoby bezpośredniej krzywdy w postaci kradzieży, pobicia czy wulgaryzmów.

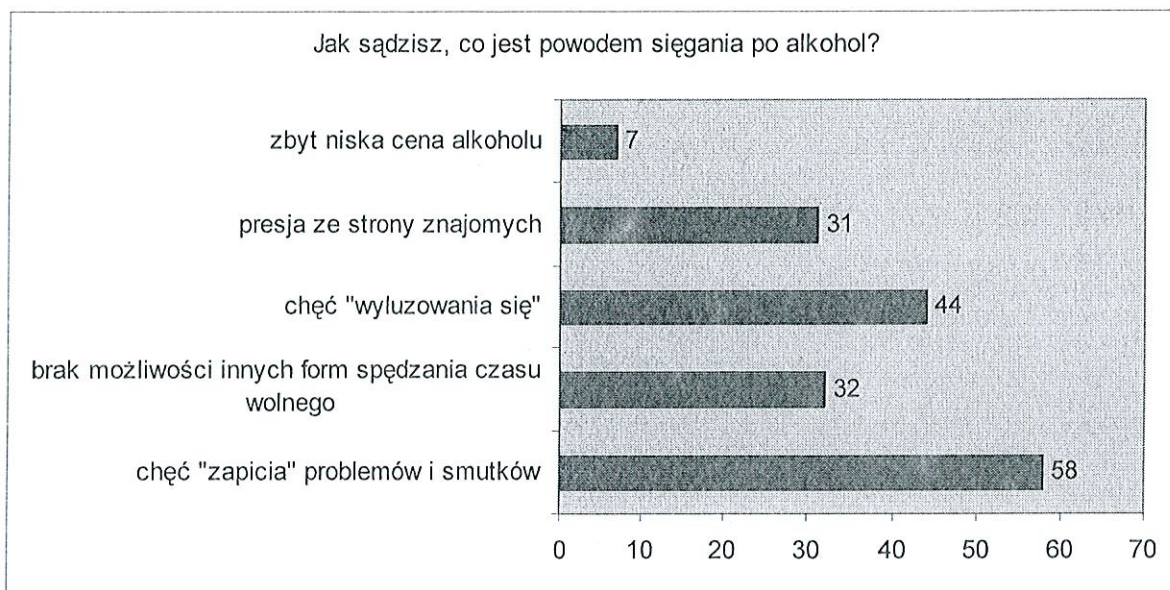
Jak widać, najwięcej nieprzyjemnych doświadczeń respondenci mieli z młodzieżą zachowującą się niestosownie pod wpływem alkoholu. Problemem jest więc nie tylko spożywanie alkoholu przez niepełnoletnich, ale również ich naganne zachowanie.

Życie publiczne w Radzionkowie jest naznaczone przez dość sporą liczbę wydarzeń prowokowanych przez osoby, które nadużyły alkoholu.

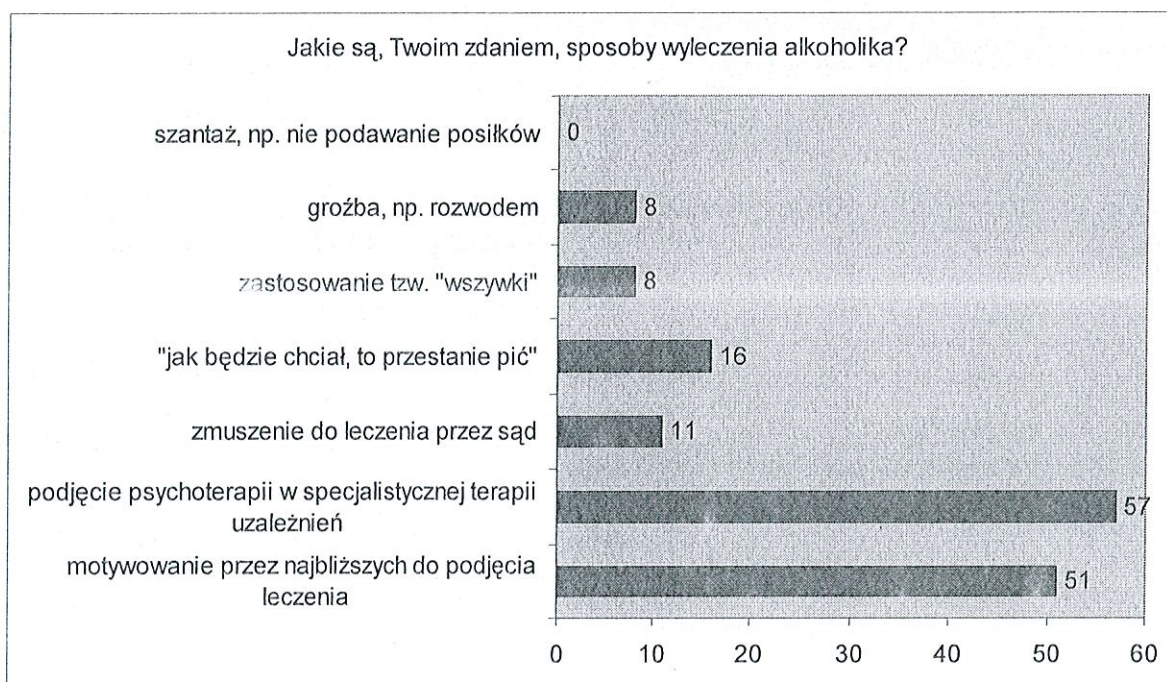
Jeśli chodzi o wpływ alkoholu na życie społeczne Radzionkowa, niecała połowa nie wskazuje zmian na przestrzeni ostatnich 10 lat, nie zauważa wzrostu spożycia, również w miejscach publicznych.

Kolejnym ważnym zagadnieniem poruszonym w badaniu był problem nadużywania alkoholu. Respondenci zostali poproszeni o zdefiniowanie alkoholizmu. Najwięcej badanych wskazuje na chorobę, którą można powstrzymać (aż 57 osób!), na utratę kontroli nad własnym życiem (49 osób), oraz problemy z silną wolą (15 osób). Takie podejście wskazuje na dużą świadomość i znajomość tematu oraz jest wyrazem empatii i zrozumienia problemu. Niestety, 8% badanych mówi o alkoholizmie jako o chorobie nieuleczalnej, a alkoholika utożsamia z osobą, która zawsze będzie piła. Alkoholizm z medycznego punktu widzenia jest chorobą, z którą należy walczyć poprzez specjalistyczną pomoc oraz wsparcie najbliższych. Ta wiedza powinna być dana każdemu, gdyż w każdej rodzinie może pojawić się ten problem.

Pytając o motywy sięgania po alkohol, ujawnił się przede wszystkim jego społeczny oraz psychologiczny wymiar. Najwięcej odpowiedzi (aż 58) wskazało na chęć „zapicia” problemów i smutków oraz chęć wyluzowania się (44 osoby), co jest szczególnie charakterystyczne dla ludzi młodych. 32% wskazało na brak możliwości alternatywnego spędzania czasu wolnego. Niecała 1/3 ankietowanych wspomina o presji i namowach ze strony znajomych.

Zapytano o sposoby leczenia uzależnienia. Ponad połowa badanych wskazała na motywowanie ze strony najbliższych oraz na podjęcie leczenia w placówce specjalistycznej.

Ostatni obszar badawczy dotyczył działań władz lokalnych w zakresie profilaktyki. Ponad połowa badanych (56%) oczekuje działań takich jak: zwiększenie kontroli sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym, profilaktyka w szkołach, przymusowe leczenie, tworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, pomoc specjalistów.

Wyniki badań punktów sprzedaży, wskazują na dużą wiedzę i kompetencję sprzedawców napojów alkoholowych. Większość badanych wie, że alkohol zawarty w różnych napojach jest tak samo niebezpieczny dla zdrowia i życia. Zdecydowana większość uważa za niestosowne sprzedaż alkoholu osobie nietrzeźwej i nikt spośród badanych nie sprzedaje alkoholu ani wyrobów tytoniowych osobom niepełnoletnim (choć większość z nich zna takie przypadki w innych punktach, jak również spora liczba młodzieży dokonuje takich prób). Sprzedawcy są restrykcyjni określając granicę wieku niezbędną do zakupu alkoholu lub papierosów określając ją na poziomie 18 roku życia, bądź nawet 21

roku życia. W przypadku wątpliwości co do pełnoletniości klienta, większość badanych prosi o dowód tożsamości.

2) Narkotyki nie wydają się być poważnym problemem społecznym w Radzionkowie. Zdecydowana większość dorosłych mieszkańców nie ma z nimi kontaktu. 91% nigdy nie zażyło narkotyku, 85% nie wie gdzie narkotyki można nabyć, a 72% nie zna nikogo, kto narkotyków używa.

3) Przemoc. Mieszkańcy Radzionkowa nie uznają stosowanie kar fizycznych za dobrą metodę wychowawczą, są przeciwni jej używaniu, oraz większość z nich opowiada się za wprowadzeniem prawnego zakazu bicia dzieci. Zdecydowana większość (88%) respondentów uważa, że nie istnieją okoliczności, które usprawiedliwiłyby stosowanie przemocy. Kobiety są bardziej restrykcyjne w tym zagadnieniu niż mężczyźni. Budujące jest to, że aż 65% badanych zna osoby i instytucje, do których należy się udać, aby zgłosić stosowanie przemocy. Pozostaje mieć nadzieję, że będą tak postępować, gdyż 42% zna osoby, które doświadczają przemocy ze strony najbliższych.

W mieście działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, których głównym zadaniem jest motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia, pomoc osobom współuzależnionym oraz prowadzenie szerokiej profilaktyki i edukacji zdrowotnej. Główne programy pracy to: Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Liczba wniosków zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego obrazuje poniższa tabela.

Tabela 18. Liczba wniosków zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego w latach 2007 – 2009

	2007	2008	2009
ogółem	32	24	31
Liczba wniosków skierowanych do sądu	13	4	9

Źródło: Dane statystyczne Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie.

Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ściśle współpracuje z działającym na terenie Radzionkowa Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym. W punkcie tym udzielane są porady przez terapeutę uzależnień i prawnika.

Tabela 19. Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2007-2009

Ilość porad udzielonych przez specjalistów w ramach Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w zakresie problemów społecznych (alkoholizm, narkomania, przemoc i inne)	2007	2008	2009
Porady ogółem	187	91	200
Porady udzielone przez terapeutę osobom z problemem alkoholowym	70	37	116
Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkohol. (w tym współuzależnionym i DDA)	57	12	13
Ofiarom przemocy	2	3	2
Sprawcom przemocy	0	0	3
Porady prawnika	58	39	66

Źródło: Dane statystyczne Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie

2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Nad bezpieczeństwem, porządkiem i spokojem mieszkańców gminy czuwają policjanci Komisariatu Policji w Radzionkowie oraz Straż Miejska. Do zadań służb policyjnych należy ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami, zapewnienie między innymi porządku i spokoju w miejscach publicznych, komunikacji publicznej oraz w ruchu drogowym.

Do wykonywanych zadań, należą również działania profilaktyczne (prewencyjne) w celu ograniczenia popełnienia przestępstw i wykroczeń oraz współpraca w tym zakresie z innymi podmiotami. Zadaniami Straży Miejskiej w szczególności są: zapobieganie wszelkiego typu naruszeniom porządku i spokoju publicznego, analizowanie i rozpoznawanie zagrożeń związanych z negatywnymi zachowaniami i wykroczeniami mającymi wpływ na poczucie bezpieczeństwa i spokoju wśród mieszkańców, a także rozpoznawanie i kontrolowanie zjawisk mających wpływ na zachowanie czystości i estetyki obiektów i budynków, egzekwowanie przepisów porządkowych wydanych przez władze samorządowe oraz organizowanie szkoleń w zakresie działań profilaktyczno-szkoleniowych z dziećmi i młodzieżą w zakresie bezpiecznych zachowań w domu.

Istotnych informacji w kwestii bezpieczeństwa dostarcza analiza danych ze statystyk policyjnych.

Lata 2008-2009 to lata, gdzie przestępczość utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie. Niewielkie wahania zauważa się w kategoriach przestępstw przeciwko mieniu, gdzie odnotowano wzrost kradzieży, oraz kradzieży z włamaniem. Spada liczba kradzieży i kradzieży z włamaniem do samochodu. Liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu kształtuje się mniej więcej na tym samym poziomie. W poniższej tabeli przedstawiono wybrane kategorie przestępstw ich dynamikę i wskaźnik wykrywalności.

Tabela 20. Wybrane kategorie przestępstw

Rodzaj przestępstwa	Dane dla miasta Radzionków				Wskaźnik dynamiki przestępczości
	2008	2009	Wykrywalność	Wykrywalność	
			2008	2009	
Zabójstwa	0	0	-	-	-
Zgwałcenia	1	0	-	100,0%	100,0%
Rozboje i wymuszenia rozbojnicze	14	10	78,6%	30,0%	0,77%
Bójka i pobicie	11	12	90,0%	66,0%	109,0%
Uszkodzenia ciała	4	4	75,0%	100,0%	100,0%
Kradzież/kradzież z włam.samocho	5	3	0,0%	25,0%	60,0%
Kradzież z włamaniem	51	59	9,8%	41,3%	115,6%
Kradzież rzeczy	87	101	21,8%	13,7%	116,0%

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Radzionkowie

Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w latach 2007-2009 kształtowały się w liczbach przestępstw stwierdzonych wykazanych w poniższej tabeli:

Tabela 21. Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	2007	2008	2009
Liczba przestępstw	16	26	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk Komisariatu Policji w Radzionkowie

Można powiedzieć, że problematyka ta w ponad 17 tysięcznym mieście, nie stanowi większego problemu, choć nie można jej bagatelizować, gdyż na pewno występuje choć w niewielkim zakresie. Podobnie ilość przestępstw znęcania się w latach 2007-2009 przedstawiała się następująco:

Tabela 22. Zjawisko przemocy w rodzinie

Zjawisko przemocy w rodzinie	2007	2008	2009
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	1	3	6
Liczba przestępstw znęcania	9	15	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk Komisariatu Policji w Radzionkowie

Liczba sporządzonych niebieskich kart w analizowanym okresie wzrasta, co jest wynikiem wzrostu świadomości społeczeństwa o konieczności zgłaszania przypadków przemocy odpowiednim służbom, które podejmują zorganizowane działania zapobiegawcze.

Podobnie jednak jak w przypadku zjawiska narkomani trudno ocenić zjawisko przemocy gdyż środowisko rodzinne jest „hermetyczne” i zgłoszenie przestępstwa znęcania jest sprawą wstydliwą, a w wielu przypadkach nawet po oficjalnym zgłoszeniu przestępstwa pokrzywdzony wycofuje wniosek o ściganie sprawcy, a członkowie rodzin i osoby postronne wielokrotnie nie postrzegają problemu. Generalnie problem istnieje, jednak biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, jego skala do końca nie jest rozpoznana.

Na terenie miasta funkcjonuje jedna zorganizowana grupa kibiców (pseudokibiców) drużyny „Ruchu Radzionków”, która charakteryzuje się agresywnymi zachowaniami. Istotnym jest, że stadion piłkarski „Ruchu Radzionków” znajduje się na terenie miasta Bytomia, graniczącym bezpośrednio z Radzionkowem, jak również większość kibiców to mieszkańcy Bytomia co stanowi jedną z przyczyn przemieszczania się kibiców, w mniej lub bardziej zorganizowanych grupach, nasilającego się w dniach rozgrywek ligowych. Zarówno w Radzionkowie, jak i w Bytomiu zamieszkują kibice antagonistycznie do siebie nastawionych klubów piłkarskich, „Ruchu Radzionków” i „Polonii Bytom”.

Ograniczenie zdarzeń, w tym obszarze w zakresie rozpoznania i zabezpieczenia meczów piłkarskich i innych imprez powoduje zaangażowanie wszystkich możliwych sił i środków Policji i Straży Miejskiej. Przeszłość w obrębie roku wśród nieletnich waha się w granicach około 10% w stosunku do wszystkich wykrytych przestępstw na terenie miasta Radzionkowa.

Tabela 23. Liczba czynów karalnych w latach 2008-2009

Czyny karalne popełnione przez nieletnich	2008			2009		
	Ogółem przestępstw	Czyny nieletnich	Nieletni sprawcy	Ogółem przestępstw	Czyny nieletnich	Nieletni sprawcy
	186	25	31	149	9	15

Nie jest prowadzona statystyka osób, które popełniły wykroczenia bądź przestępstwa w stanie po użyciu alkoholu i w stanie nietrzeźwości (oprócz wykroczeń i przestępstw drogowych), ale znaczna ilość przestępstw jest popełniana przez osoby w stanie wskazującym na spożycie alkoholu, bądź w stanie nietrzeźwości. Można natomiast powiedzieć, że średnio około 150 osób jest rocznie zatrzymywanych w różnych okolicznościach w stanie nietrzeźwym i doprowadzanych do izby wytrzeźwień. Należy podkreślić, że wśród osób doprowadzanych do izby wytrzeźwień, są nie tylko mieszkańcy Radzionkowa, ale i osoby zamieszkujące gminy ościennie jak również osoby bezdomne i bez stałego miejsca zameldowania.

Tabela 24. Liczba osób doprowadzonych do izby wytrzeźwień

Liczba osób doprowadzonych do izby wytrzeźwień	2007	2008	2009
	139	191	133

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk Komisariatu Policji w Radzionkowie i Straży Miejskiej.

Na stan poczucia bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego na terenie gminy wpływ mają również poszczególne kategorie wykroczeń. Najwięcej wykroczeń jest popełnianych z ustawy „o wychowaniu w trzeźwości ...”, spożywanie alkoholu w miejscach do tego nie przeznaczonych,

wykroczenia przeciwko mieniu, (kradzież i zniszczenie mienia). Wykroczenia z wymienionych grup stanowią około 60 % wszystkich ujawnionych wykroczeń.

Tabela 25. Liczba wykroczeń w latach 2007-2009

Wykroczenia	2007	2008	2009
Liczba wykroczeń ogółem	369	421	680
Mandaty karne	184	175	393
Wnioski o ukaranie do sądu	64	31	76
Pouczenie	51	156	157
Wnioski o odstąpienie od ukarania	70	59	55

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Radzionkowie i Straży Miejskie, za lata 2007-2009.

Biorąc pod uwagę liczbę zanotowanych w latach 2007 do 2009 zdarzeń drogowych na terenie Gminy Radzionków należy stwierdzić, że stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym uległ nieznaczniemu pogorszeniu, co wskazuje na potrzebę podjęcia działań zmierzających do ograniczenia tego typu zdarzeń. Analizę porównawczą ostatnich trzech lat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Liczba zdarzeń drogowych w latach 2007-2009

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Wypadki drogowe	32	21	29
Liczba osób, które poniosły śmierć	1	5	3
Liczba osób rannych	41	22	33
Kolizje drogowe	129	118	137

Źródło: Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Tarnowskich Górach za lata 2007-2009

Do głównych przyczyn zaistnienia zdarzeń drogowych podobnie jak w latach ubiegłych należy zaliczyć: nadmierną prędkość kierujących pojazdami, wielokrotnie nie dostosowaną do istniejących warunków atmosferycznych i drogowych oraz nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu innym użytkownikom dróg. Nie sposób w tym miejscu pominąć stanu trzeźwości kierujących, którzy powodują zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ciągu tylko 2009 roku policjanci z Komisariatu Policji w Radzionkowie zatrzymali 9 nietrzeźwych kierujących pojazdami.

Na podstawie powyższych danych można sformułować wniosek, że Radzionków jest miastem bezpiecznym. Przyczynia się do tego prawidłowe funkcjonowanie Policji, Straży Miejskiej ze współpracą z przedstawicielami społeczności lokalnej i pracowników jednostek samorządowych oraz charakter miasta, gdzie występowanie zachowań aspołecznych, dzięki samokontroli społecznej mieszkańców, podlegają zminimalizowaniu.

3. EDUKACJA

Prawidłowy rozwój społeczeństwa w dużej mierze zależy od poziomu jego świadomości. Edukacja jest szczególnie ważnym obszarem. Jednym z głównych celów szkół podstawowych i gimnazjów jest przygotowanie absolwentów do dalszego kształcenia. Niezmiernie istotne są również prowadzone w szkołach działania o charakterze oświatowym i profilaktycznym

Gmina Radzionków jest organem prowadzącym dla: Przedszkola nr 2, Przedszkola nr 3, Przedszkola nr 4, Szkoły Podstawowej nr 1 im. Adama Mickiewicza, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II, Gimnazjum im. O. Ludwika Wrodarczyka, Zespołu Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa nr 4 im. Józefa Lompy oraz Gimnazjum nr 2, Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich. Oprócz szkół prowadzonych przez gminę w mieście działają również szkoły i placówki, dla których organem prowadzącym jest powiat tarnogórski. Są to: Zespół Szkół Techniczno-Humanistycznych, Zespół Szkół Techniczno-Ekonomicznych, Zespół Szkół Specjalnych oraz Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

Stan techniczny funkcjonujących placówek jest dobry, przeprowadzone zostały remonty, wykonano termoizolację budynków: Przedszkola nr 3, Szkoły Podstawowej nr 2, Zespołu Szkół Podstawowo –

Gimnazjalnych, Gimnazjum im. O. L. Wrodarczyka oraz Liceum Ogólnokształcącego. Z placówek powiatowych termomodernizacją objęto Zespół Szkół Techniczno Ekonomicznych, w który mieści się również Zespół Szkół Specjalnych.

Na terenie Radzionkowa siedzibę ma także Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfańskiego w Katowicach, kształcący na kierunkach: zarządzanie, administracja, finanse i rachunkowość, stosunki międzynarodowe oraz pedagogika (siedziba w budynku LO).

Opiekę dzieciom najmłodszym zapewniają przedszkola. Są to placówki wielooddziałowe, do których w bieżącym roku szkolnym uczęszcza 375 dzieci. W większości są to przede wszystkim pięcioletnie i realizujące obowiązek szkolny sześciolatki. Przedszkola realizują cele i zadania określone w ustawie o systemie oświaty oraz przepisach wydanych na jej podstawie:

- udzielając dzieciom pomocy psychologiczno-pedagogicznej wspomagając ich indywidualny rozwój,
- wspomagając rodzinę w wychowaniu dziecka i przygotowaniu go do szkoły,
- organizując opiekę nad dziećmi w atmosferze akceptacji i bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci niepełnosprawnych,
- wspomagając i ukierunkowując wszechstronny rozwój dziecka w kontaktach ze środowiskiem społeczno-kulturowym i przyrodniczym.

W szkołach Podstawowych nr 1 i nr 2 zatrudnionych jest łącznie 52 nauczycieli mających pod opieką 552 uczniów w 25 oddziałach. Wszystkie szkoły są w pełni wyposażone: posiadają sale informatyczne ze stałym dostępem do internetu, biblioteki, jak również sale gimnastyczne, boiska, a także kuchnie i stołówki. Koszty obiadów dla najuboższych dzieci pokrywa Ośrodek Pomocy Społecznej. Ponadto w szkołach organizowane są różnorodne zajęcia pozalekcyjne, których tematyka uwzględnia potrzeby edukacyjne i wychowawcze uczniów. Uczniowie mają możliwość uczestniczenia w licznych imprezach kulturalnych, konkursach i zawodach.

Program wychowawczy szkoły wspomaga rodziny uczniów w procesie wychowania w zakresie uniwersalnego systemu wartości. W rozwiązywaniu problemów wychowawczych szkoła korzysta ze statutowych możliwości instytucji wspomagających. Główne zadania realizowane w tym zakresie:

- diagnoza rodziny uczniów,
- pomoc psychologiczno-pedagogiczna,
- pomoc materialna,
- szczególna opieka nad uczniami zagrożonymi niedostosowaniem społecznym oraz nad -rodzinami niewydolnymi wychowawczo,
- współpraca z MOPS, Policją i Radą ds. Rodziny.

Priorytety w zakresie działań profilaktycznych:

- promowanie dobrego, zdrowego i aktywnego stylu życia,
- utrzymywanie całkowitej abstynencji,
- przeciwdziałanie różnym formom agresji,
- kultura na co dzień.

Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa nr 4 i Gimnazjum nr 2 liczy 13 oddziałów w szkole podstawowej (289 uczniów) i 6 oddziałów (149) uczniów w gimnazjum. W ZSPG pracuje łącznie 37 nauczycieli.

Szkoła zapewnia uczniom opiekę pedagogiczną i psychologiczną, współpracuje z ich rodzinami. W razie potrzeby zapewnia wsparcie psychologiczne i terapię, poszukuje odpowiednich placówek i form pomocy.

W szkole realizowany jest Program Wychowawczy i Profilaktyczny. Na godzinach wychowawczych nauczyciele realizują zawarte w programach treści dotyczące:

- profilaktyki uzależnień,
- agresji,
- przemocy,
- radzenia sobie z emocjami i napięciem emocjonalnym w trudnych sytuacjach,
- rodzajów komunikacji,
- systemu wartości,
- sposobu korzystania z osiągnięć techniki,
- higieny pracy umysłowej

Tabela 27. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół i przedszkoli prowadzonych przez gminę Radzionków i liczba klas.

Rodzaj Placówki	Liczba uczniów/ liczba klas (oddziałów)							
	Rok 2007/2008		Rok 2008/2009		Rok 2009/2010		Rok 2010/2011	
	U	K	U	K	U	K	U	K
Przedszkola	307	13	325	13	371	15	375	15
Szkoły podstawowe	1039	44	960	43	904	41	841	38
Gimnazja	545	21	525	20	512	20	504	21
Liceum Ogólnokształcące	289	9	272	9	230	9	231	9

Źródło: Dane statystyczne Zakładu Placówek Oświatowych

Analizując dane statystyczne w powyższej tabeli zauważamy, że w szkołach podstawowych i gimnazjach następuje stały spadek liczby uczniów, co przekłada się na zmniejszenie liczby klas i w efekcie na zmniejszenie liczby godzin realizowanych tygodniowo przez nauczycieli. Sytuacja ta powoduje zmniejszenie wymiaru zatrudnienia nauczycieli lub zwolnienia z pracy.

Równocześnie można zaobserwować wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli. Wiąże się to z utworzeniem od roku 2008 dwóch dodatkowych oddziałów w przedszkolu nr 3 i nr 4 (po jednym oddziale), a także z wejściem w życie przepisów zobowiązujących dyrektorów przedszkoli do obowiązkowego przyjęcia do placówki dzieci sześciolatków a w bieżącym roku szkolnym również pięciolatków. Zwiększony napór na przedszkola, rosnąca liczba dzieci, których rodzice starają się o przyjęcie dziecka do tych placówek jest również wynikiem rosnącej aktywizacji zawodowej kobiet. Niemniej jednak, sytuacja demograficzna gminy związana z ujemnym przyrostem naturalnym wpływa w skali globalnej na zmniejszenie liczby dzieci i uczniów i to pomimo lekko dodatniego przyrostu rzeczywistego będącego, jak się wydaje, skutkiem dodatniego salda migracji w naszej miejscowości. Występujący obecnie w przedszkolach brak miejsc dla wszystkich chętnych przestanie być problemem w roku szkolnym 2012/13, kiedy do klas pierwszych szkół podstawowych zostaną obowiązkowo przyjęte dzieci sześciolatków.

Wszystkie szkoły i placówki zatrudniają pedagogów szkolnych, którzy w oparciu o informacje uzyskane od wychowawców oraz w oparciu o wyniki wywiadów, ankiet i obserwacji starają się wcześniej zdiagnozować i wykryć problemy oraz udzielić pomocy uczniom z problemami w nauce i z problemami wychowawczymi.

Pedagog i wychowawca jest również pierwszą instancją w szkole, która diagnozuje środowisko rodzinne i ma wpływ na poprawę wyników nauczania uczniów pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo, czy też rodzin patologicznych. Pedagodzy organizują w szkołach również różnorodne akcje nakierowane na pomoc dzieciom z najbiedniejszych rodzin. Są to akcje organizowania dożywiania („Szkłanka mleka”, „Warzywa i owoce dla każdego ucznia”), czy też prowadzona przez nasze szkoły akcja przygotowywania śniadań dla uczniów biednych. Oprócz tego szkoły wyposażone w stołówki wspierają dzieci organizując dla nich bezpłatne obiady.

Każda szkoła podstawowa i gimnazjum realizuje również opracowany przez wychowawców i zatwierdzony decyzją rady pedagogicznej program wychowawczy, który obejmuje tematykę zapobiegania agresji, narkomanii i przestępczości. Programy te są na tyle skuteczne, że np. w oparciu o informacje uzyskane od Straży Miejskiej i Policji, nasze szkoły nie borykają się z problemami narkomanii, czy też agresji wśród uczniów.

Taki stan rzeczy jest również w znacznej mierze wynikiem zasług obecnych władarzy miasta, którzy w czasie ostatnich czterech lat zrealizowali wiele różnorodnych inwestycji o charakterze sportowym. Inwestycje te wpłynęły bardzo wyraźnie na znaczne zwiększenie możliwości spędzania przez dzieci i młodzież wolnego czasu na zajęciach sportowych, grach i zabawach. Taka idea przyświecała: utworzeniu Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w 2008 roku i wyposażeniu go w nowoczesne boiska ze sztuczną nawierzchnią (do gry w piłkę nożną, tenisa), siatkówkę plażową; budowa „Skateparku”, boiska do siatkówki i boiska „Orlik” przy ZSPG; budowa kompleksu boisk sportowych przy Gimnazjum i Liceum, czy też budowa hali sportowej przy SP 1. Taki cel przyświecał również budowie placów zabaw przy wszystkich przedszkolach.

4. OPIEKA ZDROWOTNA

Zdrowie, według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), oznacza dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne, pozwalające na prowadzenie przez człowieka produktywnego, sensownego i twórczego życia w sferze tak społecznej, jak i ekonomicznej. Przyjęta zasada równości, sprawiedliwości i partycypacji w zdrowiu stanowi istotną przesłankę w realizowaniu podstawowego prawa do zdrowia i korzystania z usług służby zdrowia.

Polityka społeczna, mając na względzie stan zdrowia jednostki, bierze pod uwagę czynniki ekonomiczne i społeczne. Jej zadaniem jest m.in. wyrównywanie dostępu do służby zdrowia oraz tworzenie warunków dla zdrowia społeczeństwa. Natomiast, badając kwestie zdrowia, polityka społeczna rozróżnia trzy jej dziedziny

- profilaktykę: zapobieganie chorobom w społeczeństwie poprzez kształtowanie odpowiedniego rozwoju człowieka oraz warunków jego życia wpływających na jego zdrowie
- lecznictwa: nastawienie na człowieka chorego, na rozpoznanie i leczenie,
- rehabilitację : przywracanie do zdrowia, sprawności i przydatności społecznej ludzi dotkniętych kalectwem lub upośledzonych fizycznie ,psychicznie, społecznie

Zadania służby zdrowia w dziedzinie leczenia i rehabilitacji w gminie realizuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radzionkowie. Świadczy on usługi zdrowotne w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Jego strukturę tworzą następujące komórki organizacyjne:

- 1) Poradnia ogólna dla dorosłych
- 2) Poradnia ogólna dla dzieci zdrowych i chorych,
- 3) Poradnia dla kobiet,
- 4) Poradnia stomatologiczna,
- 5) Poradnia medycyny pracy,
- 6) Pracownia EKG,
- 7) Pracownia USG,
- 8) Laboratorium analityczne,
- 9) Punkt szczepień,
- 10) Gabinet pielęgniarki i położnej środowiskowej,
- 11) Gabinet zabiegowy.

Personel „biały” zatrudniony w SP ZOZ 2007-2010r.:

Stanowisko	2007	2008	2009
Lekarz chorób wewnętrznych	5	5	5
Lekarz pediatra	3	3	3
Lekarz stomatolog	2	2	2
Lekarz ginekolog	1	1	1
Położna	2	2	2
pielęgniarka	1	1	1
Pielęgniarka środowisk.	9	9	9

Źródło : dane SP ZOZ

Tabela 28. Liczba osób objętych opieką SP ZOZ w latach 2007-2010

Rok	2007	2008	2009
Liczba osób objętych opieką	9.300	9.200	9.350

Źródło: Dane SP ZOZ

Realizując cele związane z profilaktyką na terenie gminy przeprowadzono akcje profilaktyczne:

W 2007 roku:

Akcja - VIII Tydzień dla Zdrowia w ramach którego przeprowadzono:

- badania okulistyczne dla dzieci i młodzieży do 19 roku życia
 - badania urologiczne z badaniem per rectum i USG
 - konsultacje kardiologiczne z badaniem EUG
 - badania UKG serca
 - badania poziomu cholesterolu
 - badania ortopedyczne
 - badanie piersi z badaniem USG
 - badanie tarczycy z badaniem USG
- b) Program profilaktyki i leczenia wad postawy u dzieci (komputerowe badanie kręgosłupa)

W 2008 roku

Akcja IX Tydzień dla zdrowia w ramach którego przeprowadzono:

- konsultacje dermatologiczne
 - badanie piersi z badaniem USG
 - badania ginekologiczne z cytologicznym
 - badania proktologiczne
 - badania poziomu cholesterolu, cukru i trój glicerydów
 - stomatologiczne badania profilaktyczne
- b)) Program profilaktyki i leczenia wad postawy u dzieci (komputerowe badanie kręgosłupa)

W 2009 roku

Akcja promocji i profilaktyki zdrowia X Tydzień dla zdrowia w ramach którego przeprowadzono:

- konsultacje kardiologiczne z badaniem EKG
 - badanie piersi z badaniem USG
 - badania ortopedyczne
 - badania poziomu cholesterolu, cukru i trój glicerydów + morfologia z rozmazem
- b)) Program profilaktyki i leczenia wad postawy u dzieci (komputerowe badanie kręgosłupa)

Ponadto w gminie działa Zespół Dziennych Ośrodków Rewalidacyjno – Edukacyjno - Wychowawczych i Rehabilitacyjnych dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej przy Placu Jana Pawła II. Jest to niepubliczna specjalistyczna placówka służby zdrowia, udzielająca świadczeń zdrowotnych w tym wielospecjalistyczną, kompleksową, skoordynowaną rehabilitację, zindywidualizowaną terapię dla dzieci i młodzieży (0-18 roku życia), których stan neurorozwojowy jest nieprawidłowy a osoby wymagają systematycznego, intensywnego usprawnienia.

Poza wymienionymi placówkami usługi medyczne świadczy: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medicus – Jerzy Psiuk przy ul. Kuźają w Rojcy, a także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Prywatna Poradnia Wielospecjalistyczna „Medici” w Radzionkowie przy ul. Sienkiewicza.

5. KULTURA I SPORT

Radzionków jest miastem, które nie tylko sprzyja inwestorom, ale również „otwarte” jest dla swoich mieszkańców. Cele w zakresie upowszechniania kultury, animowania życia kulturalnego oraz rozwijania amatorskiego ruchu artystycznego w Radzionkowie realizuje Centrum Kultury „Karolinka” kładąc szczególny nacisk na rozwój intelektualny a także duchowy dzieci i młodzieży. W „Karolinie” odbywają się cykliczne imprezy kulturalne, wystawy sztuki, wystawy hobbystyczne, a także przyrodnicze w działającej przy Centrum *Galerii „Mozaika”* oraz koncerty, spotkania z ciekawymi ludźmi, imprezy sportowe czy projekcje filmów w kinie „Karolinka”. W Centrum Kultury działa wiele amatorskich zespołów artystycznych. W celu integracji środowisk tworzących amatorski ruch taneczny co roku odbywa się *Przegląd Zespołów Tańca Nowoczesnego „Arabeska”* prezentujący dorobek artystyczny tychże zespołów, umożliwiającą wymianę pomysłów i doświadczeń czy *Rock & Rollinka*, czyli *Przegląd Zespołów Młodzieżowych*. W placówce siedzibę ma również *Zespół Pieśni i Tańca „Mały Śląsk”*, który funkcjonując od wielu lat w naszej miejscowości pielęgnuje i popularyzuje nie tylko polskie tańce ludowe, ale także tańce narodowe wielu innych krajów, w których koncertuje.

Od maja 2000 roku na terenie Radzionkowa działa pierwsze w Polsce *Muzeum Chleba*, będące prywatną placówką, której ideą jest kultywowanie i uczenie szacunku do chleba oraz związanych z nim polskich tradycji. W gminie prężnie działa także *Miejska Biblioteka Publiczna*, propagująca wśród młodzieży nie tylko czytelnictwo, ale również spotkania autorskie z ciekawymi ludźmi – autorami poczytnych książek, malarzami. Biblioteka przygotowuje także wystawy: malarstwa (np. kwiatów, pejzaży); wystawy poświęcone prywatnym zbiorom (np. starych druków z lat 1869-1925, stanowiących

prywatną własność rdzennych mieszkańców Radzionkowa) czy wystawy prac pokonkursowych, bierze również udział w programie „Cała Polska czyta dzieciom”.

Krzewieniem kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży zajmuje się działający na terenie miasta Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który powstał 1 stycznia 2008 r. Ośrodek dysponuje pięknie położonymi obiektami rekreacyjno - sportowymi zlokalizowanymi na terenie Księżej Góry, m.in.: dwoma basenami otwartymi, boiskiem do piłki nożnej o nawierzchni sztucznej wraz z oświetleniem, kortami tenisowymi, boiskami do siatkówki plażowej, boiskami do petanki (bule), sztucznym lodowiskiem o nawierzchni syntetycznej, placem zabaw dla dzieci, ogródkiem bajkowym postaci - "Drewniaków", altaną rekreacyjną z grillem. W mieście działa Klub Sportowy „Ruch Radzionków”. „Ruch Radzionków” oferuje uczestnictwo w zawodach sportowych, w szczególności organizowanych przez Polski Związek Piłki Nożnej, szkoli i prowadzi młodzieżowe drużyny piłkarskie, propaguje sport i rekreację wśród członków klubu, mieszkańców Radzionkowa, powiatu tarnogórskiego, Bytomia i okolic. Na terenie miasta funkcjonuje również nowoczesne Centrum Tenisowe „Happy Match” z otwartymi i krytymi kortami ze sztuczną nawierzchnią.

W mieście działa także Młodzieżowy Dom Kultury Nr 2, będący Filią Młodzieżowego Domu Kultury miasta powiatowego – Tarnowskie Góry. Placówka ta oferuje takie koła zainteresowań jak: studio piosenki europejskiej, koło plastyczne i gitarowe, koło komputerowe, teatralno - recytatorskie, zajęcia judo czy nauki języka niemieckiego. Ponadto działa tam zespół keyboardowy oraz wokalny. Zajęcia są bezpłatne, bowiem placówka jest finansowana ze środków powiatowych.

Warto również podkreślić działalność i życie Kościoła, który daje młodym ludziom możliwość działania i zaistnienia we wspólnocie parafialnej. Na terenie gminy działa Katolickie Centrum Młodzieży.

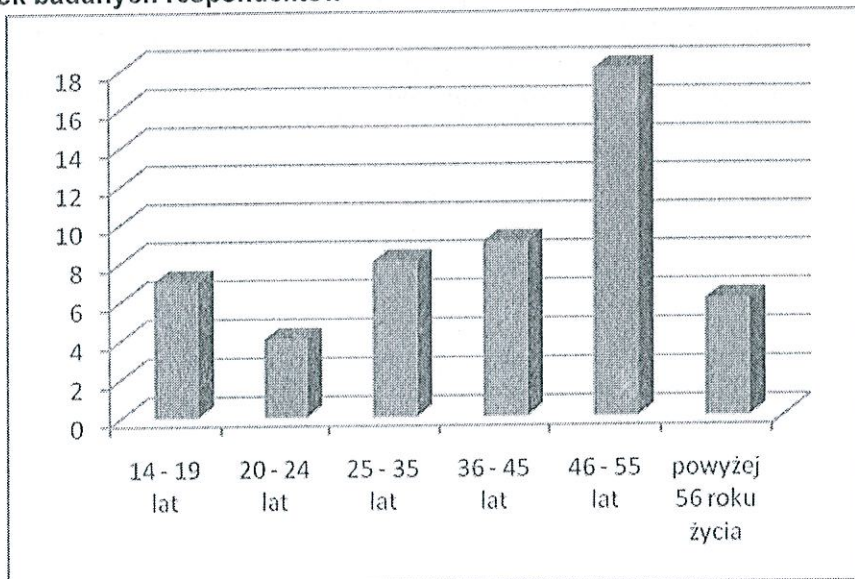
6. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD LIDERÓW OPINII W GMINIE RADZIONKÓW

Na przełomie września i października 2010 zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród liderów opinii osób kluczowych w Gminie Radzionków dotyczące najbardziej niepokojących problemów społecznych w miejscu zamieszkania. Do badań zostały wybrane osoby zaangażowane w życie gminy, orientujące się w jej problemach oraz działające na rzecz ich rozwiązania. Pytania miały na celu zdiagnozowanie obszarów wymagających zmiany oraz zmierzenie skali niepokojących zjawisk. Badania przeprowadzono na próbie 51 osób dobranych metodą dogodnościową.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na 51 osobowej próbie wśród liderów opinii publicznej, zaangażowanych w życie gminy, orientujących się w najważniejszych jej problemach i działających na rzecz ich rozwiązywania oraz przedstawicieli młodzieży.

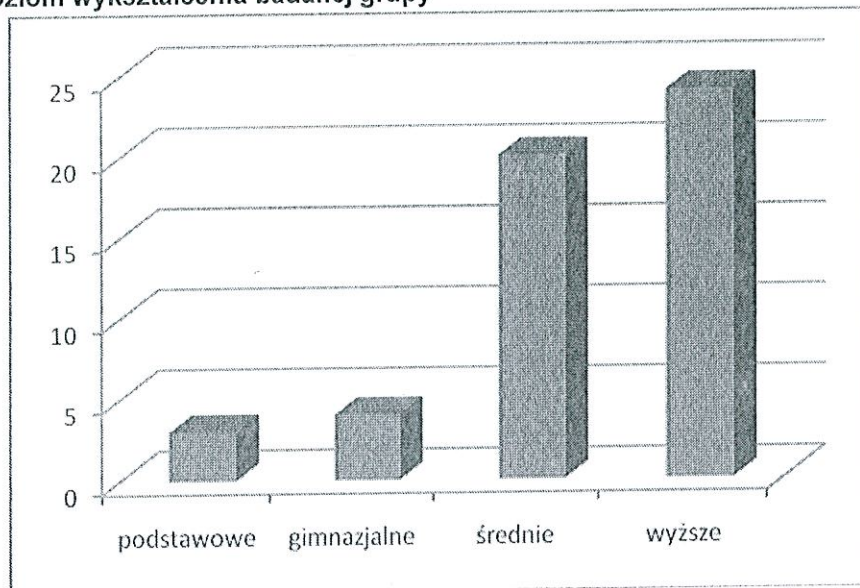
W badaniach udział wzięły 22 kobiety i 29 mężczyzn. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym: 46-55 lat – 17 osób, w dalszej kolejności: 36-45 lat – 9 osób oraz 25-35 lat - 8 osób. Pozostałe grupy wiekowe ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Wiek badanych respondentów

Wśród ogólnej liczby osób biorących udział w badaniu dominowały osoby z wyższym wykształceniem – 24, tj. 47% wszystkich badanych. Dane umieszczone zostały na wykresie nr 9.

Wykres 9. Poziom wykształcenia badanej grupy

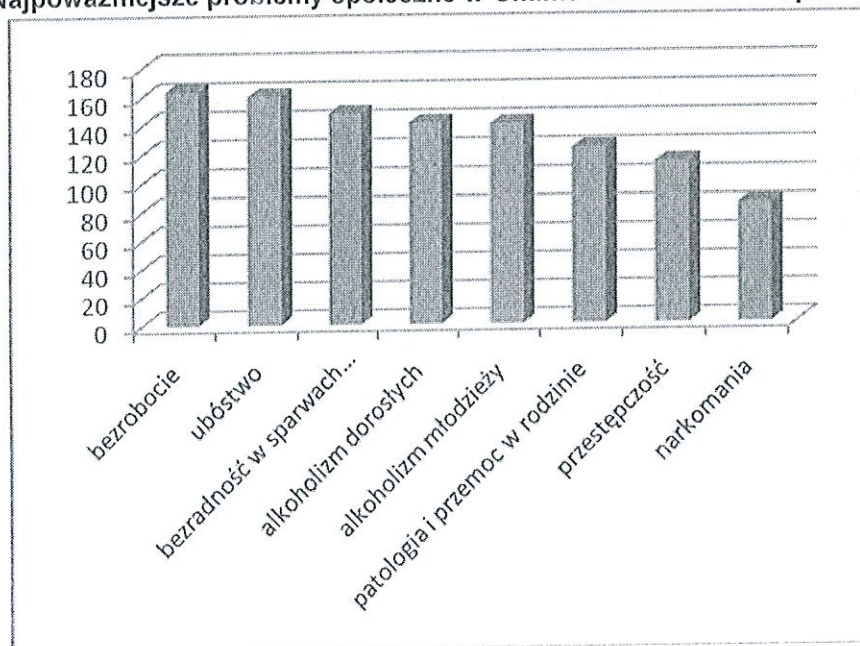

Jak wynika z przedstawionego wykresu wśród uczestniczących w badaniu najmniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym, tj. 3 osoby (5,8%), w dalszej kolejności z wykształceniem gimnazjalnym – 4 osoby (7,8%) oraz osoby z wykształceniem średnim – 20 osób, tj. 39,2% wszystkich respondentów.

Najpoważniejsze problemy społeczne w Gminie Radzionków

Pierwsze pytanie, które zadano respondentom dotyczyło najpoważniejszych, w ich ocenie, problemów miasta Radzionków. Anketowani w podanej w kwestionariuszu ankiety kafeterii mieli za zadanie przypisać odpowiednią, w ich ocenie, liczbę punktów (w skali od 1 do 5 przy wskazaniu, że im większa ilość punktów tym problem ważniejszy) w zależności od ważności problemu. Uzyskane dane umieszczono na poniższym wykresie.

Wykres 10. Najpoważniejsze problemy społeczne w Gminie Radzionków w opinii respondentów

Według ankietowanych do najpoważniejszych problemów w mieście należy: bezrobocie, któremu przypisano 164 punkty. Następnie wskazano na ubóstwo w ilości 160 punktów, bezradność w

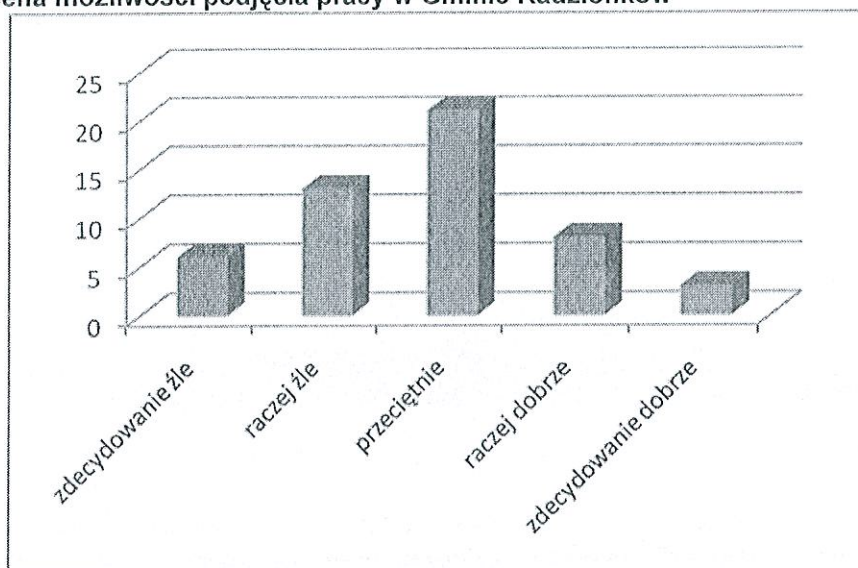
sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 148 punktów, alkoholizm dorosłych – 141 punkty oraz alkoholizm młodzieży – 140 punktów.

W dalszej kolejności wymieniono takie problemy jak: patologię i przemoc w rodzinie, która uzyskała 123 punkty i przestępczość – 113 punktów. Najmniejszą ilość punktów uzyskał problem narkomanii, którego mimo najniższych wskazań nie należy bagatelizować.

Bezrobocie

Drugim w kolejności, wskazanym przez respondentów problemem miasta jest bezrobocie. Możliwości podjęcia pracy w gminie Radzionków ocenione zostały przez ankietowanych jako przeciętne – tak wskazało 21 osób, tj. 41,1%. Dla 19 osób możliwości te są zdecydowanie złe lub raczej złe. 3 osoby uważają, że istnieją zdecydowanie dobre możliwości w tym zakresie, 8 osób – raczej dobre (patrz wykres nr 11)

Wykres 11. Ocena możliwości podjęcia pracy w Gminie Radzionków

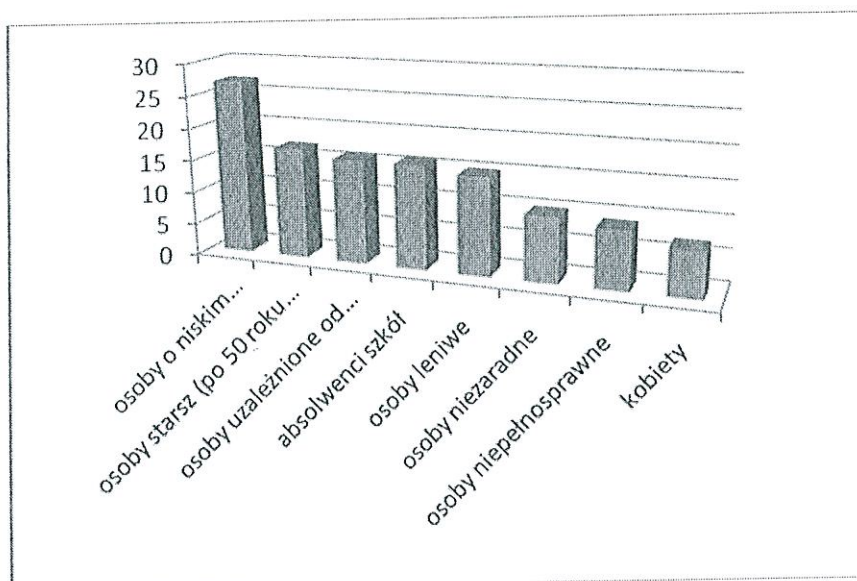

Kolejne pytanie dało odpowiedź kogo głównie dotyczy problem bezrobocia. Było to pytanie wielokrotnego wyboru. Badani mogli wybrać odpowiedzi, według własnego uznania z podanej kafeterii. W ich ocenie największe problemy ze znalezieniem pracy mają osoby o niskim wykształceniu lub bez wykształcenia – tak wskazało 27 respondentów, dla 17 badanych największą trudność ze znalezieniem pracy mają osoby starsze (po 50 roku życia) a dla 16 są to osoby uzależnione od alkoholu. Pozostałe dane zawarte zostały w poniższej tabeli i zilustrowane na wykresie.

Tabela 29. Osoby, które mają największe problemy ze znalezieniem pracy w Gminie Radzionków

Jakie osoby Pani/Pana zdaniem mają największe problemy ze znalezieniem pracy w Gminie Radzionków	Ilość wskazań respondentów
Osoby o niskim wykształceniu lub bez wykształcenia	27
Osoby uzależnione od alkoholu	16
Osoby starsze (po 50 roku życia)	17
Osoby niezaradne	10
Osoby leniwe	15
Osoby niepełnosprawne	9
Absolwenci szkół	16
Kobiety	7

Wykres 12. Rozkład osób, które mają największe problemy ze znalezieniem pracy w Gminie Radzionków

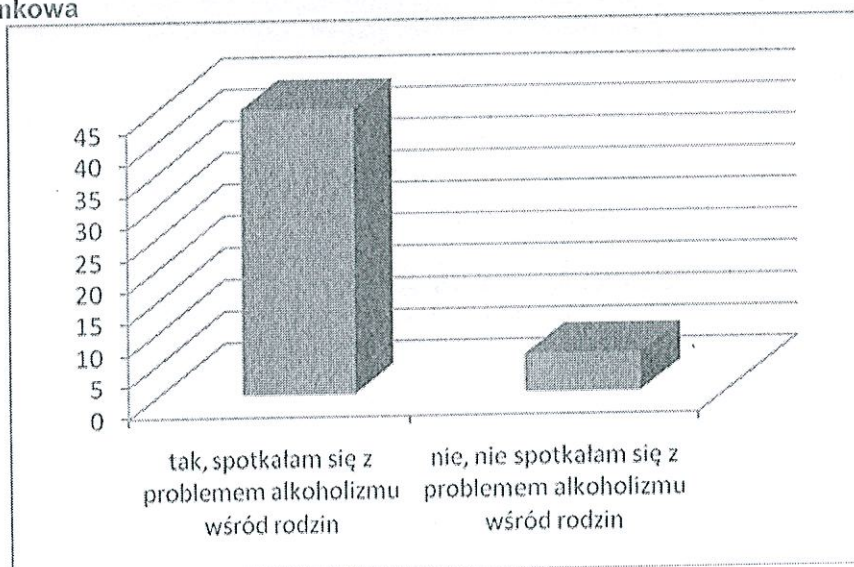

16 ankietowanych podkreśliło problemy absolwentów szkół, którzy pomimo swego wykształcenia pozostają bez pracy. Zwrócono również uwagę, że problem ze znalezieniem zatrudnienia wynika nie tylko z charakterystyki rynku pracy, ale związany jest także z cechami osobowości. 15 badanych wskazało na osoby leniwe a 10 – na osoby niezaradne.

Uzależnienia: alkoholizm, narkomania

Z dokonanej analizy kwestionariuszy ankiet wynika, że zdecydowana większość respondentów spotkała się z problemem alkoholizmu wśród rodzin naszego miasta. Taką odpowiedź zakreśliło 45 osób, co stanowi 88,2% ogółu badanych. Tylko 6 osób (11,8%) nie spotkało się z tym problemem. Dane przedstawia wykres 13.

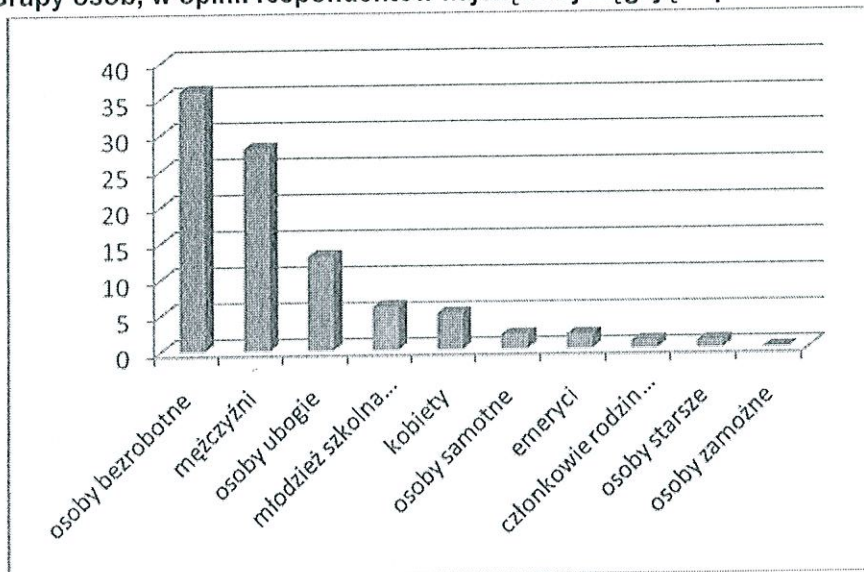
Wykres 13. Opinie ankietowanych na temat występowania problemu alkoholizmu wśród rodzin miasta Radzionkowa

Analizując powyższe dane alkoholizm wśród osób dorosłych jest postrzegany jako bardzo istotny problem mieszkańców Radzionkowa.

Zastanawiając się, kto w opinii respondentów najczęściej sięga po alkohol zadaliśmy pytanie: „jakie osoby zamieszkujące na terenie Gminy Radzionków najczęściej nadużywają alkoholu?” Było to pytanie wielokrotnego wyboru, więc ankietowani mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź. Uzyskane dane przedstawione zostały na wykresie 14.

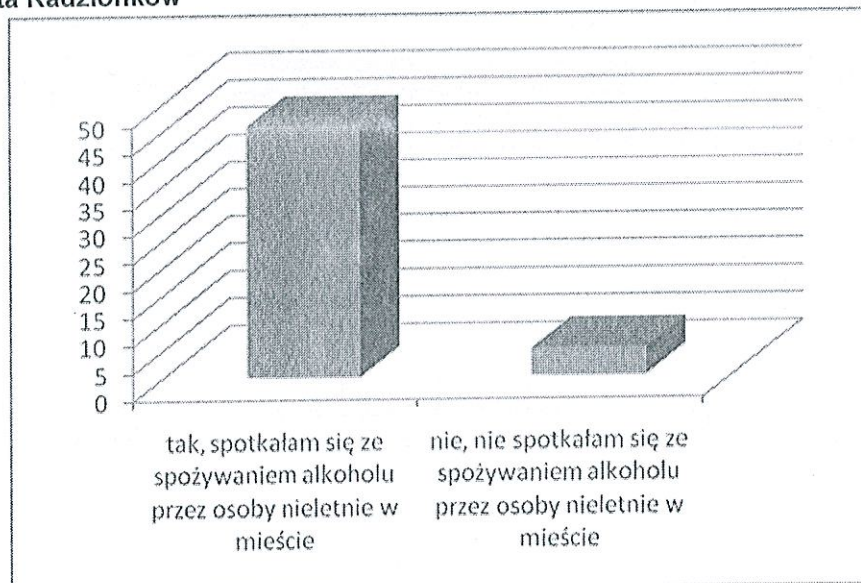
Wykres 14. Grupy osób, w opinii respondentów najczęściej sięgające po alkohol

Według badanych najczęściej po alkohol sięgają bezrobotni – tak wskazało 36 osób, tj. 70,59%, następnie mężczyźni – wskazanie 28 osób (54,9%), ubodzy – 13 osób (25,4%). 6 osób (11,7%) wskazało na młodzież szkolną (gimnazjalną i ponadgimnazjalną), a 5 osób – na kobiety. Minimalna liczba osób wskazała na osoby samotne czy emerytów, jako osoby najczęściej nadużywające alkoholu.

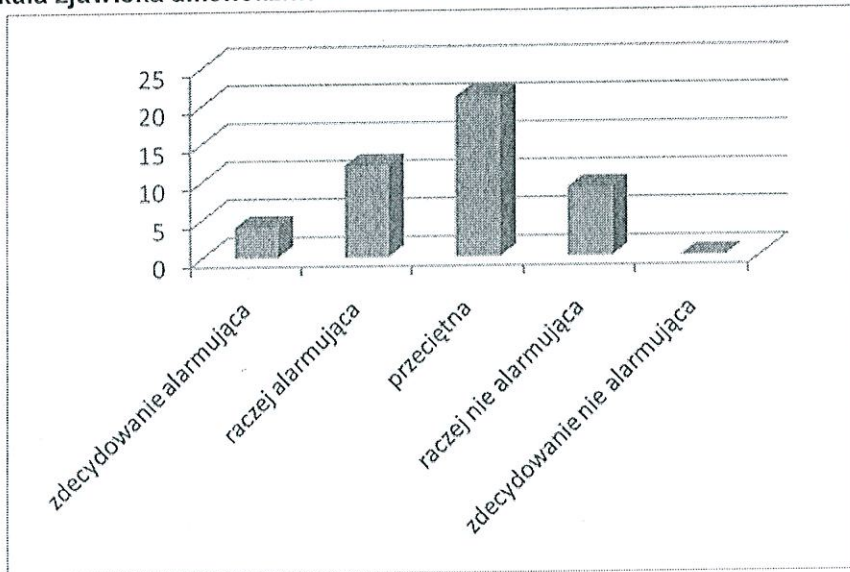
Pomimo niewielkiej liczby wskazań na młodzież jako grupę nadużywającą alkoholu aż 90% respondentów (46 osób) spotkało się ze spożywaniem alkoholu przez osoby nieletnie w gminie Radzionków. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 15. Liczba osób, które spotkały się ze spożywaniem alkoholu przez osoby nieletnie na terenie miasta Radzionków

Nasuwa się tutaj wniosek, że skala tego zjawiska jest ogromna. Jak ją ocenili ankietowani? Zapytaliśmy o skalę tego zjawiska. Spośród podanej kafeterii można było wybrać jedną odpowiedź. Oto ilustracja uzyskanych wyników.

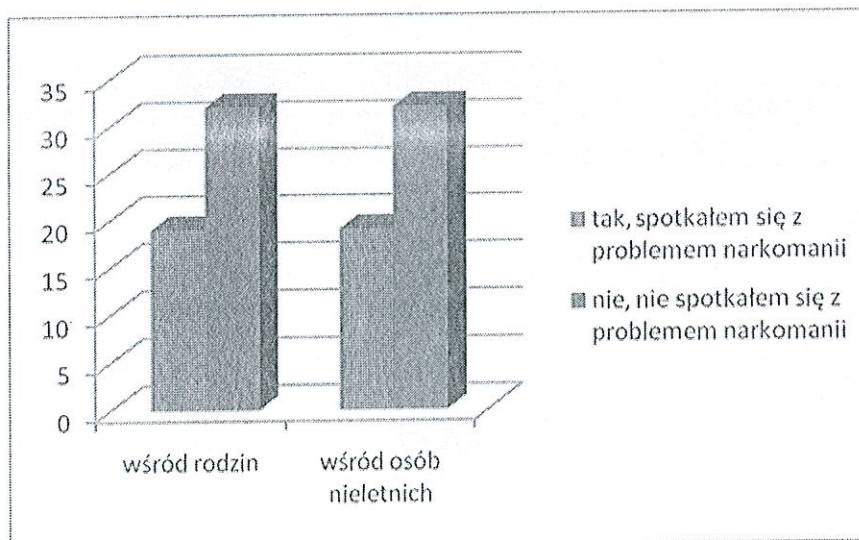
Wykres 16. Skala zjawiska alkoholizmu wśród nieletnich mieszkańców miasta Radzionków

Analizując powyższe dane spośród 46 osób, które spotkały się ze spożyciem alkoholu przez nieletnich 21 osób wskazało, że skala tego zjawiska jest przeciętna, 16 osób – alarmująca (zdecydowanie alarmująca, raczej alarmująca), a 9 osób raczej nie alarmująca.

W kwestionariuszu zapytaliśmy również o występowanie problemu narkomanii w rodzinach, a także wśród osób nieletnich z terenu Radzionkowa. Dane porównawcze ilustruje poniższy wykres .

Wykres 17. Problem narkomanii w Gminie Radzionków

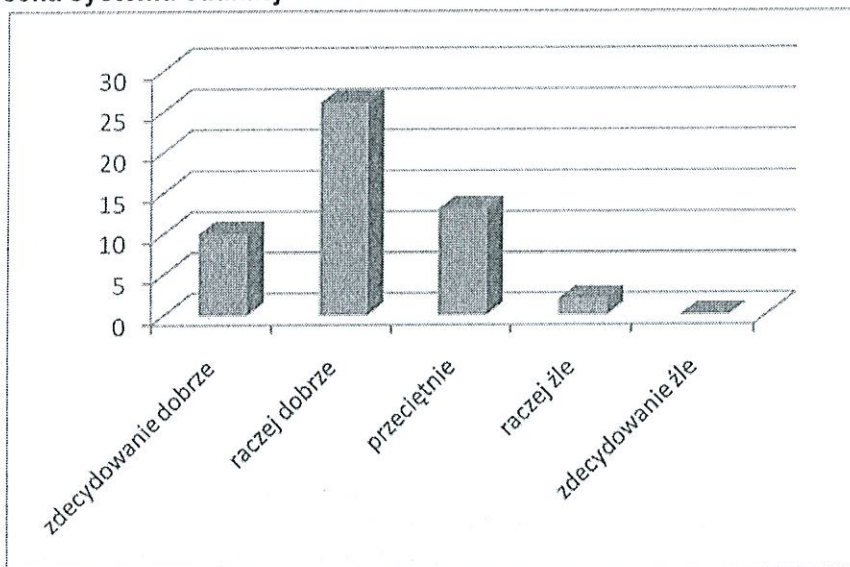

Z analizy materiału empirycznego wynika, że 19 osób (37,2%) spośród badanej grupy spotkało się z zażywaniem narkotyków wśród rodzin Radzionkowa, natomiast 32 osoby (62,8%) nie mają takich doświadczeń. Takie same wyniki uzyskano pytając respondentów o zażywanie narkotyków przez osoby nieletnie.

Edukacja

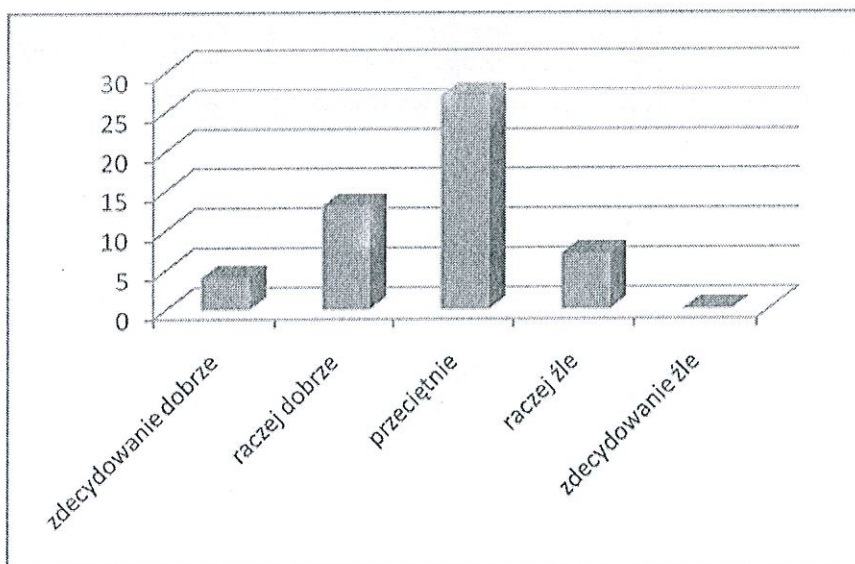
Kolejne pytanie dotyczyło oceny systemu edukacji w mieście. Respondenci ocenili go raczej dobrze - taką odpowiedź wybrało 26 osób, zdecydowanie dobrze oceniło go 10 osób. Jako przeciętny uznano go 13 badanych. Pozostałe dane zilustrowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 18. Ocena systemu edukacji w Gminie Radzionków

Jak widać na wykresie system edukacji został oceniony wysoko. Tylko 2 osoby, a więc 3,9% ogółu badanych oceniło go źle. Z systemem edukacji związane są szanse na podnoszenie kwalifikacji.

Wykres 19. Ocena możliwości podnoszenia kwalifikacji przez osoby dorosłe na terenie miasta Radzionków

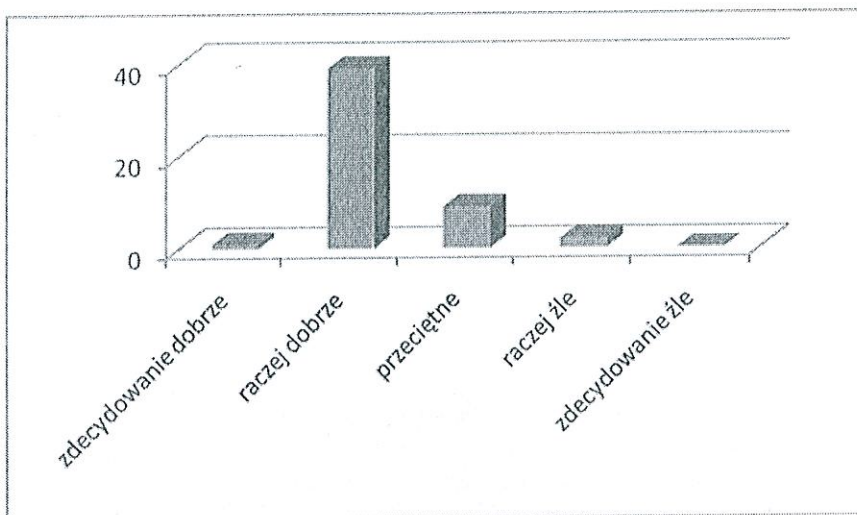

Jak wynika z wykresu respondenci uważają, że możliwości podnoszenia kwalifikacji są przeciętne. Taką odpowiedź zakreśliło 27 ankietowanych, tj. 52,9%, a zatem ponad połowa badanych jest tego samego zdania. Źle o wskazanych możliwościach wypowiedziało się tylko 7 osób. Nikt nie ocenił zdecydowanie źle możliwości podnoszenia kwalifikacji.

Bezpieczeństwo publiczne

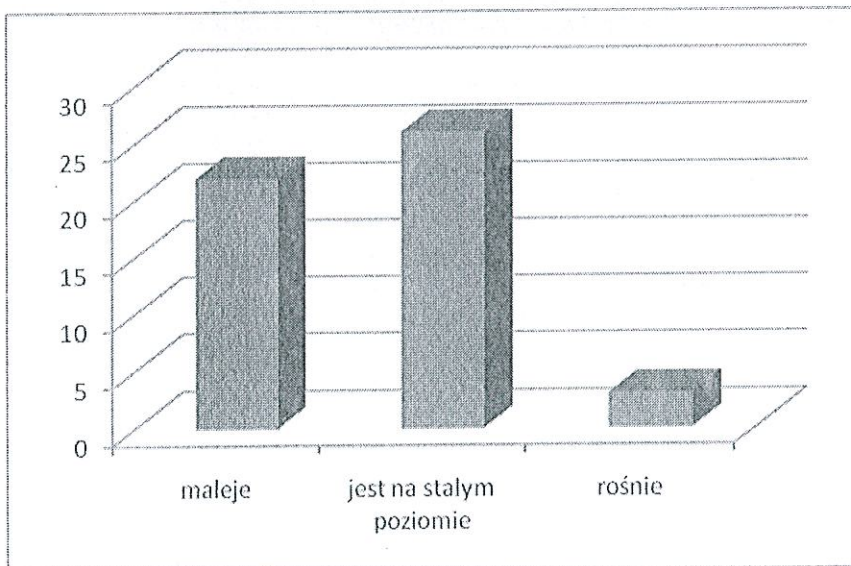
Liderom opinii publicznej oraz przedstawicielom młodzieży zadano pytanie o ocenę bezpieczeństwa mieszkańców w Gminie Radzionków. Zdecydowana większość uznała, że zamieszkiwany teren jest miejscem bezpiecznym. 39 osób (76,4%) oceniło stan bezpieczeństwa raczej dobrze, zdecydowanie dobrze wskazała 1 osoba. 9 osób oceniło bezpieczeństwo w Gminie Radzionków jako nie odbiegające od przeciętnej. Tylko 2 osoby uznały, że jest zdecydowanie źle. Ilustruje to wykres 20.

Wykres 20. Ocena bezpieczeństwa publicznego mieszkańców na terenie miasta Radzionków

Kolejne pytanie, które zadano ankietowanym dotyczyło oceny zmian zagrożenia bezpieczeństwa w mieście. Badani musieli określić, czy według nich bezpieczeństwo maleje, rośnie bądź pozostaje na tym samym poziomie.

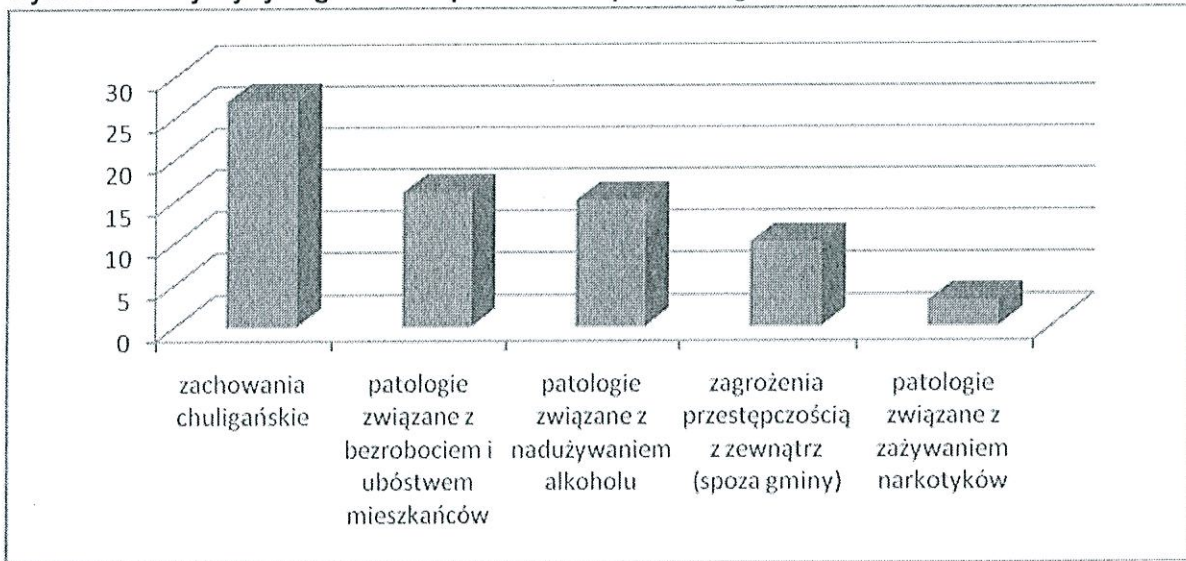
Wykres 21. Ocena zmiany zagrożenia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców Gminy Radzionków

Analiza zebranych danych pokazała, że zagrożenie bezpieczeństwa publicznego mieszkańców na terenie gminy według 23 badanych (45%) maleje, 26 osób (50%) uważa, że pozostaje na tym samym poziomie. Jedynie 3 osoby (5%) są zdania, że zagrożenie wzrasta.

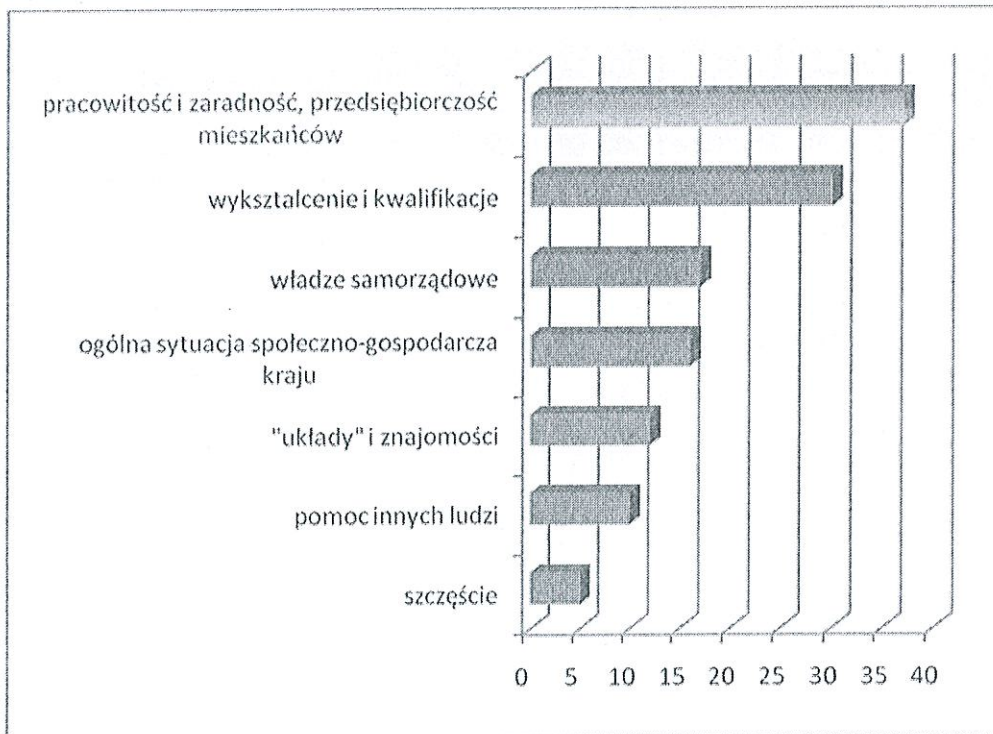
W opinii ankieterów istniejące zagrożenia bezpieczeństwa związane są przede wszystkim z zachowaniami chuligańskimi, z patologiami związanymi z bezrobociem i ubóstwem mieszkańców oraz z nadużywaniem alkoholu. Rozkład wyników pokazany został na poniższym wykresie.

Wykres 22. Przyczyny zagrożeń bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta

Pragnąc poznać czynniki decydujące o warunkach, poziomie i jakości życia mieszkańców Radzionkowa zwróciliśmy się do respondentów o wskazanie istotnych w ich opinii czynników. Badani kilka szczególnie istotnych czynników. Pokazano je na wykresie poniżej.

Wykres 23. Czynniki decydujące o warunkach, poziomie i jakości życia mieszkańców miasta Radzionków

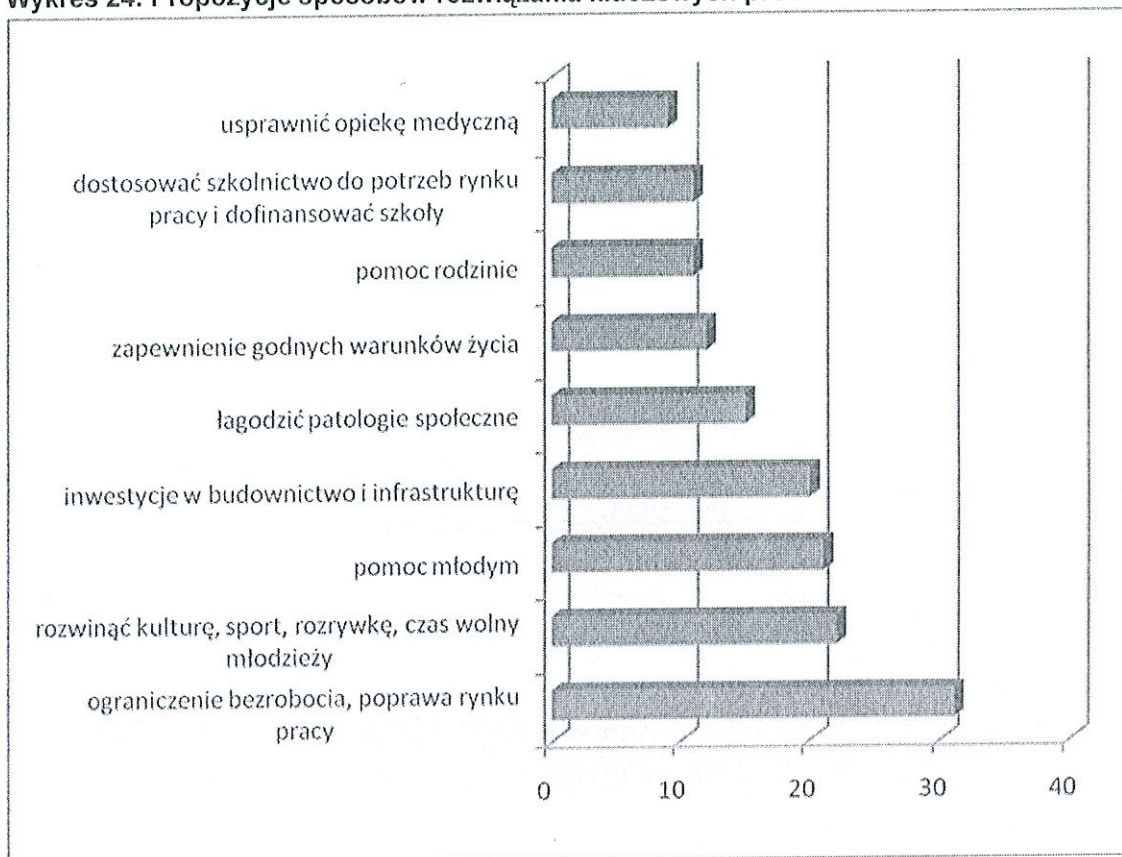

Analiza przedstawionego materiału ujawniła na pierwszym miejscu pracowitość, zaradność i przedsiębiorczość mieszkańców miasta – na ten czynnik wskazało aż 37 osób, a więc 72,5%, czyli zdecydowana większość badanych. 30 osób podkreśliło ważność wykształcenia i kwalifikacji, a 17 osób - działalność władz samorządowych. Nie wiele mniej ważna w opinii respondentów jest ogólna

sytuacja społeczno-gospodarcza kraju – takich wskazań było 16. 12 ankietowanych jako istotny składnik zaznaczył „układy” i znajomości oraz pomoc innych ludzi (10 osób).

Na zakończenie chcieliśmy poznać opinie ankietowanych na temat sposobów rozwiązania istotnych problemów społecznych. Dlatego też zadaliśmy pytanie: „co w opinii badanych należy zrobić by w Radzionkowie rozwiązać podstawowe problemy społeczne?” Ponownie było to pytanie wielokrotnego wyboru, gdzie należało wskazać 5 odpowiedzi z przedstawionej kafeterii. Wybrano wiele propozycji, te które uzyskało najwięcej głosów ilustruje wykres 24.

Wykres 24. Propozycje sposobów rozwiązania kluczowych problemów miasta

KONKLUZJE

Podsumowując, liderzy opinii publicznej, osoby zaangażowane w życie i działalność gminy Radzionków oraz przedstawiciele młodzieży miasta za najpoważniejsze zagrożenia i problemy społeczne wymienili w pierwszej kolejności bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz alkoholizm dorosłych.

Zdecydowana większość respondentów spotkała się z problemem bezrobocia. Możliwości podjęcia pracy w Gminie Radzionków oceniane zostały jako przeciętne lub raczej złe. Największą trudność ze znalezieniem zatrudnienia mają osoby o niskim wykształceniu lub nieposiadające żadnego, osoby po 50 roku życia, osoby uzależnione od alkoholu oraz absolwenci szkół. Jak widać zatem bezrobocie dotyczy różnych grup społeczności lokalnej miasta Radzionków. Badani wskazali również, że częstym powodem bezrobocia to nie tylko zła sytuacja na rynku pracy ale także lenistwo i niezaradność.

Ankietowani wysoko ocenili własną gminę z punktu widzenia systemu edukacji. Tylko 2 osoby oceniło go źle. Na przeciętnym poziomie oceniono natomiast możliwości podnoszenia kwalifikacji przez osoby dorosłe w Gminie Radzionków.

Spora część ankietowanych spotkała się z problemem alkoholizmu. Do osób borykających się z tym problemem zaliczono przede wszystkim: osoby bezrobotne, ubogie oraz mężczyzn. Również spożycie alkoholu jest zjawiskiem spotykanym wśród nieletnich. Skala tego zjawiska oceniana jest jako przeciętna. Najbardziej podkreślanym przez respondentów problemem jest narkomania. Ponad

połowa ankietowanych nie spotkała się z tym zjawiskiem wśród rodzin w gminie, tyle samo wśród osób nieletnich, pomimo tego, zjawiska narkomanii nie wolno bagatelizować.

W wyniku analizy materiału empirycznego Gmina Radzionków uznawana jest za teren bezpieczny. Potwierdzają to również wskazania dotyczące oceny zmian zagrożenia bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta. Według 26 osób zagrożenie jest na stałym poziomie, zaś według 23 badanych – maleje. Tylko 3 osoby zauważają wzrost zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców miasta. Respondenci wypowiedzieli się również na temat przyczyn zagrożeń bezpieczeństwa występujących w mieście. Wskazali tu głównie na zachowania chuligańskie, patologie związane z bezrobociem, ubóstwem, nadużywaniem alkoholu. Istotne zagrożenie upatrują w przestępczości z zewnątrz (spoza gminy).

Do czynników, które w ocenie ankietowanych decydują o warunkach, poziomie i jakości życia mieszkańców zaliczono przede wszystkim: pracowitość, zaradność i przedsiębiorczość mieszkańców miasta, wykształcenie i kwalifikacje, działalność władz samorządowych oraz ogólną sytuację społeczno-gospodarczą kraju.

Na zakończenie poproszono o wskazanie sposobów rozwiązania istotnych problemów miasta. Zaproponowano w pierwszej kolejności ograniczenie bezrobocia, poprawę rynku pracy, rozwój kultury, sportu, rozrywki oraz odpowiednich możliwości zagospodarowania czasu wolnego młodzieży. Podkreślono konieczność pomocy osobom młodym oraz ważność inwestycji w budownictwo i infrastrukturę.

V. ANALIZA SWOT

Określenie SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse) i Threats (zagrożenia). Analiza SWOT polega na określeniu czynników wpływających na rozwój działalności w podziale na:

- czynniki: zewnętrzne i wewnętrzne
- czynniki sprzyjające rozwojowi (pozytywne) i niesprzyjające rozwojowi (negatywne)

W rezultacie takiego podziału mamy do czynienia z czterema grupami czynników.

1. Szanse to tendencje i zjawiska (czynniki) w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się bodźcem rozwojowym.
2. Zagrożenia to tendencje i zjawiska (czynniki) w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia rozwoju.
3. Mocne strony (siły) to czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne firmy działające w tym samym sektorze i regionie, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłami napędowymi rozwoju.
4. Słabe strony (słabości) to czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenia rozwojowe działalności.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT, opracowaną przez uczestników warsztatów strategicznych

POMOC SPOŁECZNA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE, BEZROBOCIE, UBÓSTWO, PATOLOGIE SPOŁECZNE

Mocne strony	Słabe strony
1. Obecność na terenie gminy Komisariatu Policji i Straży Miejskiej	1. Niski poziom aktywności osób korzystających długotrwale z pomocy społecznej
2. Posiadanie monitoringu gminnego;	2. Wysoki poziom bezrobocia rejestrowanego
3. Dobra współpraca z Urzędem Miasta i jednostkami organizacyjnymi Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych;	3. Niewystarczająca liczba pracowników socjalnych oraz niewystarczające środki finansowe do zatrudniania nowych pracowników-specjalistów w dziedzinie pomocy społecznej
4. Dobre rozpoznanie środowisk wymagających wsparcia stosownych instytucji;	4. Uzależnienie od pomocy społecznej – „dziedziczność patologii”;
5. Brak anonimowości, właściwe postawy obywatelskie w kwestii informowania o incydentach	5. Wzrost liczby przestępstw przeciwko mieniu;
6. Rozwijająca się i dobrze przygotowana kadra pracowników służb porządkowych, pomocy społecznej	6. Skupiska środowisk patogenicznych;
7. Wysokie zaangażowanie gminy w korzystaniu z różnych form aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych: roboty publiczne, prace	7. Szczególnie trudna sytuacja rodzin/ osób w rodzinach niepełnych;
	8. Niewystarczające środki finansowe na

<p>interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże</p> <p>8. Aktywnie działające Gminne Centrum Informacji (pomoc osobom bezrobotnym w aktywizacji zawodowej)</p> <p>9. Stosunkowo duża liczba działających podmiotów gospodarczych</p> <p>10. Pozytywna atmosfera współpracy pomiędzy władzami samorządowymi i ich jednostkami organizacyjnymi, a organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi w sferze polityki społecznej.</p> <p>11. Prężnie działająca pomoc społeczna (w tym organizacji pozarządowych) pomagająca osobom zagrożonym wykluczeniu społecznemu wyjść z trudnej sytuacji życiowej;</p> <p>12. Mała liczba osób bezdomnych</p> <p>13. Bogata oferta spędzania czasu wolnego przez MOSIR, CK „Karolinka i inne</p>	<p>bezpieczeństwo publiczne i pomoc społeczną;</p> <p>9. Niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych;</p> <p>10. Zły stan techniczny mieszkań komunalnych;</p> <p>11. Niedobory etatów w policji, rotacja kadry</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1. Możliwość pozyskania środków unijnych;</p> <p>2. Powstanie miejsc pracy, ożywienie gospodarki;</p> <p>3. Powstanie i wdrażanie programów pomocowych (społecznych);</p> <p>4. Zwiększenie dostępności do uzyskania wykształcenia;</p> <p>5. Rozwój technologii ułatwiającej przepływ informacji-Internet telewizja kablowa, telefonia komórkowa;</p> <p>6. Rosnący poziom wykształcenia młodzieży i kadr zarządzających,</p> <p>7. Możliwość podnoszenia kwalifikacji służb społecznych;</p>	<p>1. Niespójność przepisów prawa i trudności w ich interpretowaniu.</p> <p>2. Niekorzystne tendencje demograficzne, starzenie się ludności Radzionkowa</p> <p>3. Rosnąca skala potrzeb finansowych i organizacyjnych na zadania z zakresu pomocy społecznej</p> <p>4. Niszczenie mienia, pseudokibice, sąsiedztwo dwóch przeciwnych drużyn;</p> <p>5. Negatywne nastawienie społeczeństwa do osób wykluczonych społecznie;</p> <p>6. Brak więzi społecznych;</p> <p>7. Występowanie zjawisk patologicznych - alkoholizm, narkomania, przestępczość</p> <p>8. Obciążenie biurokratyczne służb społecznych i bezpieczeństwa publicznego</p>

Polityka społeczna Miasta Radzionkowa w obszarze bezpieczeństwa publicznego, patologii społecznych, bezrobocia i ubóstwa powinna być konkurencyjna. Cele strategiczne powinny być ukierunkowane na pokonywanie słabości w działalności instytucji poprzez wykorzystywanie szans jakie stwarza otoczenie. Np. ograniczenie skupisk środowisk patogenicznych poprzez wykorzystanie ożywienia gospodarczego do inicjowania nowych miejsc pracy.

RODZINA, EDUKACJA, WYCHOWANIE

Mocne strony	Słabe strony
<p>1. Dobry stan techniczny i wyposażenie w pomoce naukowo-dydaktyczne placówek;</p> <p>2. Dobra baza informatyczna placówek (stały dostęp do internetu);</p> <p>3. Stypendia przyznawane dla zdolnych uczniów;</p> <p>4. Pomoc finansowa dla uczniów kontynuujących naukę (Urząd Miasta, OPS, Starostwo Powiatowe)</p> <p>5. Bogata oferta edukacyjna na wszystkich poziomach nauczania (m.in. dla seniorów - Wszechnica Edukacyjna Radzionków)</p> <p>6. Realizowane programy profilaktyczne</p>	<p>1. Niewydolność wychowawcza rodziny</p> <p>2. Wzrost liczby dzieci u których zdiagnozowano różne dysfunkcje</p> <p>3. Problemy uczniów z poprawnym zachowaniem się w szkole i poza nią;</p> <p>4. Brak żłobka i niedostateczna liczba miejsc w przedszkolach</p>

wychowawcze w szkołach dla dzieci i młodzieży; 7. Duży wybór w zakresie zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w szkołach 8. Rozbudowa infrastruktury sportowej (nowe kompleksy sportowe) 9. Rozwój klubów sportowych z ofertą przeznaczoną dla młodzieży	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rozwój działań profilaktycznych pozalekcyjnych skierowanych do młodzieży 2. Pozyskiwanie środków z funduszy Europejskiej na edukację; 3. Rozwój infrastruktury miasta; 4. Podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli 5. Rozwój infrastruktury przyszkolnej; 6. Nowe kierunki kształcenia uczniów w szkołach; 7. Współpraca pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; 8. Przedsiębiorczość lokalnej społeczności;	np. 1. Rosnące bezrobocie wśród kobiet oraz wśród osób młodych; 2. Starzejące się społeczeństwo; 3. Niski przyrost naturalny; 4. Rozpad małżeństw i wzrost ilości rodzin niepełnych; 5. Przejmowanie modeli zachowań patologicznych z mediów i od osób dorosłych; 6. Niskie zaangażowanie rodziców w sprawy swoich dzieci (edukacja i wychowanie); 7. Niska świadomość społeczeństwa wobec programów pomocowych dla mieszkańców;

Wniosek:

Polityka społeczna Miasta Radzionkowa w obszarze edukacji, wychowania powinna być agresywna. Cele strategiczne powinny wykorzystywać szanse pojawiające się w otoczeniu poprzez wykorzystywanie atutów instytucji i istniejących zasobów wewnętrznych miasta. Np. cel: Wykorzystanie rozbudowanej infrastruktury szkolnej (nowego kompleksu sportowego) do rozwoju działań profilaktycznych, pozalekcyjnych skierowanych do młodzieży

ZDROWIE, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, UZALEŻNIENIA

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dostępność usług medycznych, w tym rehabilitacji medycznej; 2. Zwiększona dostępność do usług medycznych w zakresie uzależnień; 3. Przeprowadzanie akcji profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom; 4. Łatwa dostępność mieszkańców do specjalistycznych porad psychologicznych, terapeutycznych i prawnych; 5. Rozwinięta sieć wsparcia i pomocy rodzinie i dziecku; 6. Prężne działanie OPS;	1. Narastający problem uzależnień; 2. Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych; 3. Brak placówek dziennych dla osób „złotego wieku”; 4. Niska świadomość społeczna na temat prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży; 5. Brak w mieście organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych, uzależnień i rodziną; 6. Brak dostatecznych zasobów kadrowych i lokalowych w dziedzinie opieki społecznej;
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Możliwość pozyskania środków z funduszy EFS. 2. Działania interdyscyplinarne w pomocy społecznej. 3. Możliwość wykorzystania walorów rekreacyjnych miasta i okolic. 4. Poszerzenie zakresu działalności pomocy	1. Słabnące więzi społeczne. 2. Proces starzenia się społeczeństwa. 3. Wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne 4. Niskie kontrakty z NFZ. 5. Zjawisko dziedziczenia patologii społecznej. 6. Brak wystarczającego wsparcia finansowego ze

społecznej.	strony państwa do realizacji zadań opieki społecznej.
5.Udział w projektach systemowych pomocy społecznej.	
6.Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej i działającej w zakresie niepełnosprawności (merytoryczne i w pozyskiwaniu funduszy unijnych).	

Wniosek:

Polityka społeczna Miasta Radzionków obszarze zdrowia, niepełnosprawności i uzależnień powinna być agresywna. Cele strategiczne powinny wykorzystywać szanse pojawiające się w otoczeniu poprzez wykorzystywanie atutów instytucji i istniejących zasobów wewnętrznych miasta. Np. cel: Wykorzystanie prężnie działającego ośrodka pomocy społecznej do pozyskania funduszy EFS .

VI. MISJA, CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w mieście Radzionkowie, wokół którego powinny się koncentrować wszystkie działania instytucji realizujących strategię.

Przyjęto następującą misję dla prowadzenia polityki społecznej mieście:

AKTYWNA POLITYKA SPOŁECZNA MIASTA SŁUŻĄCA PODNIESIENIU JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I MARGINALIZACJI.

Opracowano następujące cele strategiczne, cele operacyjne i działania dla poszczególnych obszarów polityki społecznej miasta Radzionkowa

POMOC SPOŁECZNA, BEZROBOCIE UBÓSTWO I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

CEL STRATEGICZNY Nr 1: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu w bezpiecznym mieście.

Cel operacyjny 1.1

Przeciwdziałanie bezrobociu poprzez aktywizację zawodową i społeczną osób bezrobotnych

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźnik
1.1.1	Stąła współpraca z PUP w zakresie szkoleń dla grup w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy: kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób bez kwalifikacji, osób do 25-go roku życia, osób powyżej 50 roku życia, osób niepełnosprawnych oraz ułatwanie dostępu do informacji o aktywnych technikach poszukiwania pracy, kształceniu i możliwościach zamiany kwalifikacji zawodowych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy, PCPR, Samorząd Gminny, GCI, OPS	Liczba szkoleń, kursów, i innych form aktywizacji skierowanych do tej grupy osób.
1.1.2	Współpraca z PUP w zakresie organizowania robót publicznych, prac interwencyjnych, staży absolwenckich i przygotowań do zawodu, prac społecznie	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym	OPS, Urząd Miasta, Jednostki Organizacyjne	Liczba osób zatrudnionych

	użytecznych	strategii	Gminy, PUP	
1.1.3	Udział w projektach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego skierowanych do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	Realizacja w okresie programowym Programu Operacyjnego Kapitał ludzki	Samorząd gminny Powiatowy Urząd Pracy, PCPR, GCI, OPS	Liczba projektów
1.1.4	Promocja idei wolontariatu wśród osób bezrobotnych jako metody pozyskiwania umiejętności i doświadczenia w tym doświadczenia zawodowego	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje Pozarządowe, OPS, PUP, Szkoły	Liczba wolontariuszy
1.1.5	Wspieranie rozwoju punktów doradztwa zawodowego dla bezrobotnych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	PUP, Urząd Miasta, OPS	Liczba udzielonych porad
1.1.6	Tworzenie programów aktywizacji zawodowej	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowy Urząd Pracy	Liczba programów
1.1.7	Praca socjalna skierowana na ograniczenie postawy bierności, prowadzenie warsztatów w zakresie aktywizacji zawodowej, motywacja do uczestnictwa w kursach, przekwalifikowaniu, pomoc w poszukiwaniu pracy	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, GCI, PUP	Ilość udzielonych porad ilość

Cel operacyjny Nr 1.2

Zmniejszanie skutków ubóstwa i bezrobocia

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźnik
1.2.1	Udzielanie pomocy materialnej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w celu wsparcia osób i rodzin w żyjących w ubóstwie szczególnie dotkniętych długotrwałym bezrobociem	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, organizacje pozarządowe	Sprawozdania rzeczowo-finansowe OPS
1.2.2	Opracowywanie corocznego bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS	Opracowany bilans potrzeb
1.2.3	Rozwijanie szeroko rozumianego poradnictwa dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej - przeciwdziałanie	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	PUP, GCI, OPS	Ilość porad

	bezradności oraz uzależnieniu od pomocy społecznej			
1.2.4	Promocja zatrudnienia socjalnego w tym utworzenie Klubu Integracji Społecznej	Do 2020 roku	Urząd Miasta OPS, PUP	Postanie KIS
1.2.5	Wspieranie oraz propagowanie idei podmiotów ekonomii społecznej jako szansy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, PUP, OPS	Liczba powstałych podmiotów
1.2.6	Współpraca z kościołem, organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi realizującymi projekty skierowane do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizacja programu PEAD	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, Kościół Organizacje Pozarządowe, PCPR	Liczba projektów, sprawozdanie z realizacji programu PEAD
1.2.7	Utworzenie jadłodajni dla osób potrzebujących oraz udział w akcjach charytatywnych zorientowanych na rzecz tych osób	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, Kościół, Urząd Miasta	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć

Cel operacyjny 1.3

Wprowadzenie zachęt dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości w gminie.

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźnik
1.3.1	System ulg w podatkach i opłatach lokalnych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy	Liczba przyznanych ulg
1.3.2	Wspieranie przedsiębiorczości w tym przedsiębiorczości indywidualnej	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	PUP, Urząd Miasta	Liczba nowopowstałych podmiotów działalności gospodarczej
1.3.3	Wspieranie podmiotów gospodarczych w pozyskiwaniu środków z funduszy strukturalnych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Organizacje pozarządowe, Urząd Miasta	Liczba udzielonych porad, liczba zrealizowanych projektów
1.3.4	Promocja gminy jako miejsca do realizowania inwestycji gospodarczych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy	Ilość akcji promocyjnych
1.3.5	Wyznaczanie terenów pod inwestycje	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy	Wyznaczone tereny

Cel operacyjny 1.4**Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych i samotnych poprzez rozwijanie systemu wsparcia i integrację ze środowiskiem lokalnym**

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźnik
1.4.1	Udzielanie wsparcia materialnego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w przypadku występowania ubóstwa, praca socjalna w celu ułatwienia kontaktów z placówkami służby zdrowia, poradnictwo w zakresie ustalania stopnia niepełnosprawności,	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS	Liczba udzielonego wsparcia
1.4.2	Zapewnienie przez system pomocy społecznej usług opiekuńczych osobom starszym oraz osobom zależnym w domach	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS	Ilość zrealizowanych usług opiekuńczych
1.4.3	Pozyskiwanie wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym samotnym, tworzenie grup wsparcia	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, Organizacje Pozarządowe, Kościoły	Ilość wolontariuszy
1.4.4	Stworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych zapewniającego zaspokojenie potrzeb socjalno-bytowych	Do 2020 roku	Urząd Miasta, OPS	Dokumenty stwierdzające odbiór
1.4.5	Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację programów poprawy życia osobom samotnym i starszym	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS	ilość pozyskanych środków
1.4.6	Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym (praca socjalna, udzielanie informacji na temat możliwości pomocy rodzinie)	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, Kościoły, organizacje pozarządowe	

CEL STRATEGICZNY Nr 2 : PODNIENIE POZIOMU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW RADZIONKOWA**Cel operacyjny: Nr 2.1****Aktywizacja społeczności lokalnej i budowa partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych**

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźnik
2.1.1	Organizowanie, współorganizowanie oraz inicjowanie kampanii społecznych w celu kształtowania postaw obywatelskich i zaangażowania społecznego wśród	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS, Organizacje Pozarządowe, Kościoły	liczba zorganizowanych przedsięwzięć

	mieszkańców gminy			
2.1.2	Tworzenie klimatu dla powstania i rozwoju organizacji pozarządowych w gminie zwłaszcza działających w obszarze pomocy społecznej oraz promowanie wolontariatu	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS, Organizacje pozarządowe, Kościoły	Liczba powstałych organizacji
2.1.3	Zwiększanie zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta Jednostki Organizacyjne Urzędu Miasta	Liczba zleconych zadań
2.1.4	Wsparcie zasobów społecznych-organizowanie szkoleń dla liderów lokalnych ,wymiana dobrych praktyk z innymi samorządami z Polski.	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS	liczba zorganizowanych przedsięwzięć
2.1.5	Usprawnienie kanałów informacyjnych pomiędzy społecznością lokalną a władzami gminy,	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta	Sposoby przekazywania informacji
2.1.6	Tworzenie lokalnych partnerstw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz kreowanie inicjatyw rozwoju lokalnego	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS, Jednostki Organizacyjne Gminy	liczba zorganizowanych przedsięwzięć

CEL STRATEGICZNY: Nr 3 : ROZWÓJ POTENCJAŁU INSTYTUCJI DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ

Cel operacyjny Nr 3.1

Stworzenie zaplecza dla dobrze funkcjonującej pracy socjalnej

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźnik
3.1.1	Podnoszenie kwalifikacji i doradztwo dla służb pomocy społecznej powiązane bezpośrednio z potrzebami ,i oraz specyfiką realizowanych działań	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	ROPS ,OPS	Liczba szkoleń
3.1.2	Upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej (wzmocnienie kadrowe służb pomocy społecznej)	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS	Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych
3.1.3	Projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji kadr administracji samorządowej, poprzez szkolenia i studia podyplomowe	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS	Liczba projektów

CEL STRATEGICZNY Nr 4 : POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA, PORZĄDKU I SPOKOJU PUBLICZNEGO

Cel operacyjny nr 4.1

Zapewnienie szeroko pojętego bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego na terenie miasta oraz utrzymania niskiego stanu zagrożenia przestępstwami i wykroczeniami;

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	wskaźniki
4.1.1	Kierowanie policjantów i strażników do patrolowania miejsc najbardziej zagrożonych zdarzeniami kryminalnymi oraz zakłóceniem porządku i spokoju, w tym również wybrykami chuligańskimi, spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych;	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Zmniejszenie liczby stwierdzonych przestępstw i ujawnionych wykroczeń
4.1.2	Niewłóczne kierowanie wystąpień do osób zarządzających wszelkiego typu obiektami lub miejscami, które określono, jako zagrożone, a dotyczących sposobu prawidłowego zabezpieczenia tych miejsc i obiektów, ich kontroli, monitorowania oraz oświetlenia i zagospodarowania;	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Poprawa bezpieczeństwa poprzez zmniejszenie liczby miejsc zagrożonych
4.1.3	Kierowanie policjantów i strażników do kontroli placówek oświatowych i ich okolic dla zapewnienia bezpieczeństwa uczniom oraz sprawdzanie ich zachowania na terenie szkół i w ich okolicach;	Realizacja w okresie roku szkolnego w horyzoncie czasowym strategii	Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Poprawa bezpieczeństwa poprzez ograniczenie zdarzeń na terenach szkolnych
4.1.4	Przeprowadzanie, przez policjantów oraz strażników, pogaderek z dziećmi a także młodzieżą w wieku szkolnym dotyczących bezpiecznych zachowań w domu, w szkole oraz poza miejscem zamieszkania	Realizacja w okresie roku szkolnego w horyzoncie czasowym strategii	Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Doprowadzenie do zmniejszenia liczby zdarzeń z udziałem nieletnich
4.1.5	Sprawdzanie, przez policjantów oraz strażników, miejsc przebywania dzieci oraz młodzieży szkolnej w okresie ferii oraz wakacji;	Realizacja w okresie ferii i wakacji w horyzoncie czasowym strategii	Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Doprowadzenie do zmniejszenia liczby zdarzeń z udziałem nieletnich podczas ferii i wakacji

4.1.6	Kierowanie służb patrolowych policjantów i strażników do kontroli stanu odśnieżania oraz odładzania ulic i chodników, a także sprawdzania zalegania sopli i nawisów śnieżnych na dachach budynków;	Realizacja ciągła w okresie zimowym w horyzoncie czasowym strategii	Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie.	Doprowadzenie do zmniejszenia liczby zdarzeń związanych z okresem zimowym
-------	--	---	--	---

Cel operacyjny Nr 4.2

Utrzymanie wysokich wskaźników wykrywalności sprawców przestępstw kryminalnych oraz ujawniania sprawców wykroczeń porządkowych mających największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa;

Nr Działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	wskaźniki
4.2.1	Pogłębienie, w ramach pracy prewencyjnej i operacyjnej, rozpoznania osobowego i terenowego umożliwiającego zapobieganie zaistnieniu przestępstw kryminalnych oraz zatrzymywanie i ujmowanie sprawców przestępstw;	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Wydział Kryminalny KPP Tarnowskie Góry; Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Zwiększenie liczby sprawców Zatrzymywanych i ujmowanych na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa;
4.2.2	Zbieranie, w toku wszystkich prowadzonych postępowań przygotowawczych pełnego materiału dowodowego umożliwiającego identyfikację i wykrywanie sprawców przestępstw;	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Wydział Kryminalny KPP Tarnowskie Góry; Komisariat Policji w Radzionkowie;	Zwiększenie wykrywalności sprawców przestępstw kryminalnych

Cel operacyjny Nr 4.3

Utrzymanie wysokich wskaźników wykrywalności przestępstw oraz wykroczeń drogowych;

Nr Działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	wskaźniki
4.3.1	kierowanie policjantów i strażników do patrolowania miejsc zagrożonych wszelkiego typu naruszeniami przepisów „prawa o ruchu drogowym”;	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Wydział Ruchu Drogowego KPP Tarn. Góry Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Ograniczenie zdarzeń w ruchu drogowym spowodowanych przez uczestników ruchu drogowego

4.3.2	ujawnianie miejsc niebezpiecznych na drogach publicznych i kierowanie wystąpień o zmianę organizacji ruchu lub ustawienie znaków bądź sygnalizacji świetlnej, progów „zwalniających itp.;	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Wydział Ruchu Drogowego KPP Tarnowskie Góry; Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Ograniczenie zdarzeń w ruchu drogowym spowodowanych błędami w oznakowaniu i infrastrukturze drogowej
-------	---	---	---	--

Cel operacyjny Nr 4.4

Zapewnienie bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego podczas organizowanych, na terenie miasta, wszelkiego typu imprez i uroczystości;

Nr Działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	wskaźniki
4.4.1	kierowanie policjantów i strażników do patrolowania, zabezpieczania i kontroli miejsc organizowanych imprez masowych i uroczystości (państwowych, kościelnych, sportowych, rozrywkowych itd.);	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Wydział Prewencji KPP Tarnowskie Góry Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie;	Ograniczenie negatywnych zdarzeń podczas wszelkiego typu imprez
4.4.2	ujawnianie, zabezpieczania imprez, przestępstw oraz wykroczeń i stosowanie wobec sprawców środków przewidzianych prawem;	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Wydział Prewencji KPP Tarnowskie Góry Komisariat Policji w Radzionkowie; Straż Miejska w Radzionkowie	Zwiększenie wykrywalności sprawców czynów zaistniałych podczas odbywających się imprez

RODZINA WYCHOWANIE EDUKACJA

CEL STRATEGICZNY Nr 5 : WSPIERANIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA RODZINY

Cel operacyjny: 5.1

Wspieranie rodziny w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki
5.1.1	Promocja prawidłowych wzorców funkcjonowania	Realizacja ciągła	Szkoły, Kościoły, Organizacje	Liczba podjętych przedsięwzięć w tym

	rodziny	w horyzoncie czasowym strategii	Pozarządowe, PCPR, OPS	zakresie.
5.1.2	Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom wymagającym szczególnej opieki-terapia rodzin	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oddział w Radzionkowie PCPR,	Liczba rodzin które skorzystały z pomocy
5.1.3	Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami, grupami nieformalnymi oraz organizacjami społecznymi.	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej, Sądy, SP ZOZ, Zakład Placówek Oświatowych, Kościoły	Liczba przeprowadzonych zespołów interdyscyplinarnych
5.1.4	Wspieranie działań mających na celu utworzenie na terenie gminy mieszkania socjalnego (przejściowego) przeznaczonego w szczególności dla rodzin w kryzysie, samotnych matek i osób pozbawionych dachu nad głową	W okresie obowiązywania strategii	OPS, Urząd Miasta	liczba utworzonych mieszkań socjalnych-przejściowych
5.1.5	Stworzenie systemu współpracy pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za dożywianie dzieci i młodzieży	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, Placówki Oświatowe	Sprawozdanie z realizacji programu Pomoc Państwa w zakresie dożywiania
5.1.6	Inicjowanie różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną-wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników spartakiad	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, MOSIR, CK Karolinka, Placówki Oświatowe, OPS	Liczba przeprowadzonych imprez
5.1.7	Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS	Liczba powstałych organizacji pozarządowych

Cel operacyjny Nr 5.2**Przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom w rodzinie**

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki
5.2.1	Praca socjalna z osobami dotkniętymi problemem przemocy polegająca na wczesnym diagnozowaniu symptomów występowania problemu przemocy rodzinie, udzielanie środowiskowej pomocy interwencyjnej	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS	Liczba udzielonych porad
5.2.2	Inicjowanie powstawania punktów specjalistycznej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie- utworzenie punktu interwencji kryzysowej	Do 2020 roku	Urząd Miasta, OPS, KRPA	Dokumenty potwierdzające utworzenie punktu
5.2.3	Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Do końca I kwartału 2011	OPS	Ilość przedsięwzięć podjętych w ramach realizacji gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

CEL STRATEGICZNY Nr 6 : PROFESJONALIZACJA DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH, ROZWÓJ ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH I WYCHOWAWCZYCH**Cel operacyjny Nr 6.1****Zwiększenie dostępności działań edukacyjnych**

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki
6.1.1	Wprowadzenie nowoczesnych i innowacyjnych metod nauczania oraz rozwój pozalekcyjnych form edukacji	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Placówki Oświatowe	Średnie z egzaminów
6.1.2	Wprowadzanie nowych kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku pracy	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	PUP, Powiatowe Placówki Oświatowe	Liczba nowych kierunków kształcenia
6.1.3	Tworzenie warunków do pełnego rozwoju uczniów wybitnie uzdolnionych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Szkoły, Urząd Miasta	Liczba przyznanych stypendiów
6.1.4	Wzmoczenie opieki psychologicznej i doradztwa zawodowego uczniów	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	PUP, Zakład Placówek Oświatowych Szkoły	liczba przeprowadzonych zajęć

6.1.5	Przygotowanie dzieci i młodzieży do życia w społeczeństwie informatycznym	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Placówki Oświatowe, Urząd Miasta	Liczba podjętych przedsięwzięć
6.1.6	Udział w programach edukacyjnych i profilaktycznych obejmujących tematykę zdrowego żywienia	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Placówki Oświatowe Urząd Miasta	Liczba realizowanych programów

ZDROWIE, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ UZALEŻNIENIA

CEL STRATEGICZNY Nr 7 : PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM SPOŁECZNYM PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA

Cel operacyjny Nr 7.1

Profilaktyka w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym, promocja zdrowego trybu życia

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki
7.1.1	Promowanie zmian postaw i zachowań mieszkańców gminy wobec używek poprzez kampanie prozdrowotne, informacyjne i edukacyjne oraz organizowanie imprez promujących zdrowy tryb życia wolny od substancji psychoaktywnych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GKRPA, Urząd Miasta, Szkoły, Organizacje Pozarządowe	Liczba podjętych przedsięwzięć, liczba imprez
7.1.2	Tworzenie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m.in. kształtujących umiejętności społeczne, skutecznego odmawiania, itp.	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GKRPA, Urząd Miasta, Szkoły, Organizacje Pozarządowe	Liczba zrealizowanych programów
7.1.3	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GKRPA, Urząd Miasta, Szkoły, Organizacje Pozarządowe	Liczba podjętych przedsięwzięć
7.1.4	Współpraca ze szkołami, parafiami w zakresie kształtowania postaw abstynenckich i wspierania inicjatyw związanych z profilaktyką uzależnień i promocją prozdrowotnego trybu życia.	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GKRPA, Urząd Miasta, Szkoły, Organizacje Pozarządowe, Kościoły	Liczba podjętych przedsięwzięć

7.1.5	Organizowanie szkoleń dla pracowników OPS, GKRPA, Policji, Rady Miejskiej w dziedzinie uzależnień	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GKRPA, Urząd Miasta, Szkoły, Organizacje Pozarządowe	Liczba szkoleń
-------	---	---	---	----------------

Cel operacyjny 7.2

Rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki
7.2.1	Monitorowanie problemów uzależnień na terenie gminy	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, GKRPA,	Sprawozdania raporty
7.2.2	Tworzenie partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i pomocy osobom uzależnionym	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Samorząd gminy, OPS, instytucje oświatowe, policja sądy, kościoły oraz organizacje pozarządowe	Podjęte partnerstwa
7.2.3	Zwiększenie kontroli w placówkach handlowych w zakresie przestrzegania przepisów o zakazie sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim oraz tworzenie skutecznych form kontroli prawnej w tym zakresie	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, GKRPA,	Liczba przeprowadzonych kontroli
7.2.4	Gromadzenie i upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc osobom uzależnionym i dotkniętym przemocą domową	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania problemów Alkoh. i Przeciwdziałania Narkomanii, GKRPA,	Liczba podjętych przedsięwzięć w tym zakresie
7.2.5	Zintegrowane działania interwencyjne dla ofiar przemocy w tym wdrażanie niebieskiej karty	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	GKRPA, OPS, Policja, PCPR, Kuratorzy, Sądy	Liczba założonych „niebieskich kart”

CEL STRATEGICZNY Nr 8 : POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA I WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Cel operacyjny: Nr 8.1

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych i informacji oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki
8.1.1	Współdziałanie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	PFRON, PCPR, Urząd Miasta	Liczba obiektów przystosowanych
8.1.2	Rozwój edukacji społecznej sprzyjającej kształtowaniu poczucia odpowiedzialności za integrację w środowisku lokalnym m.in. przedsiębiorców z zakresu możliwości zatrudniania Osób niepełnosprawnych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	PCPR, OPS, Urząd Miasta, PUP	Liczba zatrudnionych osób
8.1.3	Utworzenie mieszkań chronionych	Do 2020 roku	Urząd Miasta, Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba mieszkań chronionych
8.1.4	Integrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym poprzez pracę socjalną i rozwój alternatywnych form zatrudnienia	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	OPS, Urząd Miasta Jednostki Organizacyjne Gminy	
8.1.5	Przełamywanie stereotypów na temat niepełnosprawności i pracy osób niepełnosprawnych poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta i w prasie lokalnej	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta	Artykuły na stronie Urzędu Miasta, w lokalnej prasie
8.1.6	Zapewnienie pełnej integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem lokalnym poprzez udział w ogólnych imprezach kulturalnych, sportowych rekreacyjnych i turystycznych	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, Organizacje Pozarządowe	Liczba imprez
8.1.7	Nawiązanie współpracy z org. pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i wspieranie inicjatyw związanych z ich tworzeniem	Realizacja ciągła w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta, OPS, Kościoły	Liczba wspólnych inicjatyw

VII. WDROŻENIE, MONITORING, EWALUACJA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W RADZIONKOWIE NA LATA 2011-2020 I

Zarządzaniem i realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radzionkowie na lata 2009-2010 będzie zarządzał Zespół Zarządzający składający się m.in. z pracowników Urzędu Miasta, Dyrektora OPS, radnych, Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania problemów Alkoholowych, Komendanta Komisariatu policji w Radzionkowie, przedstawicieli szkół oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Zostanie on powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta w ciągu trzech miesięcy od dnia przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pracami Zespołu Zarządzającego kieruje koordynator realizacji GSRPS. Rolę koordynatora pełni Sekretarz Urzędu Miasta przy ścisłej współpracy Dyrektora OPS. Zespół Zarządzający i wdrażający strategię powinien zbierać się co najmniej raz w roku w celu oceny stopnia realizacji GSRPS w tym realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. W wyniku spotkania zespołu powinien zostać opracowany roczny raport z realizacji Strategii przekazywany Burmistrzowi Miasta i Radzie Miasta zawierający również wskazania w zakresie wzmocnienia lub modyfikacji działań w poszczególnych obszarach strategii oraz propozycje nowych programów i projektów. Strategia zawiera cele główne (priorytety) oraz cele operacyjne i kierunki działania, które stanowią podstawę do formułowania szczegółowych projektów i programów oraz rocznych planów działania.

Monitoring realizacji strategii będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od wszystkich realizatorów projektów w ramach GSRPS. Proces ten będzie służył identyfikacji osiągniętych wskaźników oraz porównania ich zgodności z założeniami GSRPS.

Niektóre wskaźniki oceny monitorowania Strategii:

- 1) Ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- 2) Ilość osób, którym udało się skutecznie pomóc w ich problemach.
- 3) Ilość udzielonych porad (psychologicznych, pedagogicznych, prawnych i innych).
- 4) Ilość obiektów, w których zlikwidowane zostały bariery architektoniczne.
- 5) Wymierne ilości wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów.
- 6) Ilość zorganizowanych szkoleń, konferencji, seminariów i innych form związanych z podnoszeniem kwalifikacji przez pracowników instytucji i organizacji z obszaru polityki społecznej.
- 7) Ilość osób, którym udało się wyjść z uzależnień (alkoholizmu, narkomanii).
- 8) Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych w gminie.
- 9) Liczba oddanych do użytku mieszkań ze szczególnym uwzględnieniem mieszkań socjalnych.
- 10) Liczba zorganizowanych spotkań i imprez mających na celu integrację społeczności lokalnej oraz liczba ich uczestników.
- 11) Liczba zorganizowanych zajęć, spektakli i innych dla dzieci i młodzieży mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję pozytywnego kierunku rozwoju oraz zdrowego stylu życia.
- 12) Liczba osób, do których dotarły informacje na temat różnego rodzaju problemów społecznych i sposobach ich rozwiązywania, a także informacje o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy oraz jej zakresie.
- 13) Liczba uczniów w szkołach, mających kontakt z używkami (alkohol, papierosy, narkotyki).

Ewaluacja wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych .

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą ewaluacji Strategii. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższenie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji GSRPS. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne. Ewaluacja GSRPS będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym raportem z realizacji strategii. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji strategii.

Zmiany w Strategii inicjowane będą przez burmistrza Miasta Radzionkowa, odpowiednie Komisje Rady Miejskiej, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz środowiska uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji Strategii. Wszelkie zmiany w Strategii wymagać będą zatwierdzenia Rady Miasta.

Promocja Strategii realizowana będzie poprzez:

- media lokalne,
- stronę internetową miasta.

Przewidziane źródła finansowania Strategii to:

- środki własne samorządu;
- środki z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (Fundusz Ochrony Środowiska, Krajowy Fundusz Mieszkalnictwa, Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych);
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
- Inne programy operacyjne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Niniejszą strategię opracował zespół w składzie:

Dyrektor OPS – mgr inż. Ewa Reimann

Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej i Świadczeń – mgr Iwona Grysko

Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
– mgr Justyna Konik

UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć podziękowania tym wszystkim którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do korzystnych zmian w zakresie lokalnej polityki społecznej.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Bernard Skibiński

UZASADNIENIE

Zgodnie z art.17 ust.1pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004roku do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Opracowana strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie właściwych decyzji w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w perspektywie najbliższych lat oraz ułatwi pozyskiwanie funduszy pozabudżetowych, w tym funduszy z Europejskich Funduszy Społecznych.

Pozyskanie w/w funduszy jest uwarunkowane wdrożeniem lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych .Głównym założeniem pozyskania tych funduszy jest możliwość ich wykorzystania w celu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, ich aktywną integrację ze środowiskiem lokalnym i stopniowe usamodzielnienie.

Strategia ma charakter elastyczny ,w trakcie jej realizacji wprowadzane mogą być zmiany pojawiać się mogą nowe cele istotne dla środowiska lokalnego, jednocześnie część celów zamieszczonych w strategii straci swoją aktualność w zależności od zmian zachodzących z upływem czasu.

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Radziszewie

mgr inż. Ewa Reimann

